

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ОБЛІК І АУДИТ

**Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 071 Облік і оподаткування**

**Форма навчання: очна (денна)
КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему:**

**ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ЯК СКЛАДОВІ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

Здобувача Скарбовського Георгія Костянтиновича
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник: Шигун Марія Михайлівна, д. е. н., професор
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: Цятковська Олена Віталіївна, д. е. н., доцент
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ЯК СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Прибуток як економічна категорія та його роль у розвитку діяльності підприємства.....	6
1.2. Економічна безпека підприємства та її зв'язок із обліковою та податковою політикою підприємства.....	27
1.3. Проблеми обліку та оподаткування прибутку підприємства в наукових працях.....	34
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ НА ТОВ "АФІРМ".....	45
2.1 Облікова політика підприємства як інструмент забезпечення економічної безпеки.....	45
2.2 Оцінка та визнання прибутку та податкових зобов'язань й їхній вплив на економічну безпеку ТОВ "АФІРМ".....	59
2.3 Бухгалтерський облік прибутку підприємства та його відображення у фінансовій і податковій звітності.....	68
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	87
3.1 Зарубіжний досвід управління податковими ризиками та можливості його адаптації в Україні.....	87
3.2 Податковий комплаєнс як інструмент управління податковими ризиками.....	94
3.3 Рекомендації щодо вдосконалення обліку та оподаткування прибутку на ТОВ «АФІРМ».....	110
ВИСНОВКИ.....	119
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	121
ДОДАТКИ.....	133

ВСТУП

Актуальність теми. Система обліку та оподаткування прибутку підприємства є ключовим елементом фінансової стратегії та економічної безпеки бізнесу. Для ТОВ «АФІРМ», як підприємства, що працює в умовах динамічного конкурентного середовища, ефективна організація обліку фінансових результатів та податкового планування забезпечує стабільність і оптимізацію фінансових рішень. Зростання ролі цифровізації, посилення контролюючих механізмів та необхідність підвищення достовірності облікової інформації визначають актуальність обраної теми КМР.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-прикладні питання методики обліку фінансових результатів та адміністрування податку на прибуток розкрито у працях сучасних науковців, серед яких Лопатовський В. Г., Красуцький Р. І.; Жадько К., Небаба Н., Корнєєв М.; Вербова О. С., Вербовий М. В.; Небога Т. І., Вдовиченко А. Ю.; Боднарчук Т. Л.; Nazarova T., Shevchenko M.; Nakonechna N. V., Hradyuk N.; Vyslobodska H., Kalaitan T.; Avhustyn R., Demkiv I.; Samorodov B., Žemeckė-Milašauskė A. та інші.

У роботах зазначених авторів сформовано базові підходи до методики формування, облікового відображення та податкового регулювання прибутку підприємств. Проте в умовах посилення ролі ризик-орієнтованого контролю, цифровізації та підвищення регуляторних вимог недостатньо дослідженими є питання є удосконалення системи обліку та оподаткування прибутку в контексті є економічної безпеки сучасних підприємств.

Мета дослідження — обґрунтування теоретичних, методичних і практичних засад модернізації системи обліку та оподаткування прибутку підприємства та формування прикладних рекомендацій щодо її удосконалення на прикладі ТОВ «АФІРМ».

Завдання дослідження:

– розкрити економічну сутність прибутку як об'єкта управління, обліку та оподаткування, визначити його роль у забезпеченні розвитку

підприємства;

- дослідити сутність економічної безпеки підприємства та проаналізувати її взаємозв'язок із формуванням облікової та податкової політики;

- опрацювати наукові підходи до проблем організації обліку та оподаткування прибутку, визначити наявні дискусійні аспекти та напрями їх вирішення;

- проаналізувати існуючу систему обліку прибутку, податкової політики та фінансової звітності на ТОВ «АФІРМ» у контексті забезпечення економічної безпеки;

- оцінити порядок визнання доходів, витрат, фінансового результату та формування податкових зобов'язань на ТОВ «АФІРМ» та визначити їх вплив на податкові ризики і фінансову стабільність підприємства;

- дослідити механізм відображення показників прибутку у бухгалтерській та податковій звітності ТОВ «АФІРМ» та оцінити їх інформаційну релевантність для управління;

- проаналізувати зарубіжні моделі податкового контролю та управління податковими ризиками з метою визначення можливостей їх адаптації до вітчизняних умов;

- обґрунтувати застосування податкового комплаєнсу як інструменту управління податковими ризиками підприємства;

- розробити рекомендації щодо вдосконалення системи бухгалтерського обліку та адміністрування податку на прибуток ТОВ «АФІРМ» з урахуванням принципів економічної безпеки.

Об'єкт дослідження — процес формування, обліку та оподаткування прибутку підприємства.

Предмет дослідження — сукупність методичних, організаційних, практичних та нормативних аспектів обліку прибутку фінансових результатів і податкового планування як складових економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження. В рамках написання даної КМР використано діалектичний метод у поєднанні із системно-структурним підходом для комплексного дослідження практичних аспектів обліку та оподаткування прибутку ТОВ «АФІРМ», а також для формулювання обґрунтованих висновків щодо впливу цих процесів на економічну безпеку підприємства. Як методологічний інструментарій застосовано загальнонаукові методи дослідження, зокрема: аналіз та синтез; спостереження і моделювання, що використовувалися при розробці інформаційної системи обліку та внутрішньої облікової політики ТОВ «АФІРМ»; теоретичне узагальнення - для формування концептуальних висновків; економіко-математичні методи, застосовані для аналізу ключових фінансових і податкових показників діяльності підприємства; а також методи узагальнення для виявлення специфіки обліково-податкових процесів ТОВ «АФІРМ».

Практична значущість даної КМР визначається можливістю використання результатів роботи для формування конкретних пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку та оподаткування прибутку ТОВ «АФІРМ». Запропоновані заходи спрямовані на підвищення точності формування фінансових результатів, оптимізацію податкових зобов'язань та зміцнення економічної безпеки підприємства.

Інформаційна база дослідження — закони України та підзаконні акти, нормативні документи, наукові джерела, статистичні матеріали, а також внутрішня звітність і облікова документація ТОВ «АФІРМ».

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження було апробовано у матеріалах III Міжнар. науково-практичної конференції “Innovations of modern science and education”, (28-30.11.2025, Ванкувер, Канада). Скарбовський Г. К. Роль облікової та податкової політики підприємства у системі його економічної безпеки // Innovations of modern science and education. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2025. Pp. 825-831.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ЯК СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Прибуток як економічна категорія та його роль у розвитку діяльності підприємства

У сучасних умовах ринкової економіки прибуток посідає центральне місце в системі фінансових категорій, виступаючи не лише основним критерієм ефективності функціонування підприємства, а й ключовим чинником його сталого розвитку. Якщо розглядати прибуток у ролі економічної категорії, то він постає інтегральним показником фінансового результату функціонування підприємства, який фіксує перевищення загального обсягу отриманих доходів над сукупними витратами, сформованими в ході здійснення виробничо-комерційної діяльності. У науковому дискурсі прибуток розглядається не лише як абсолютна величина, що відображає фінансову результативність, а й як багатопланове явище, яке інтегрує у собі економічну, фінансову, соціальну та управлінську складові.

У системі фінансово-економічних відносин прибуток виступає однією з найскладніших і водночас найважливіших категорій, що відображає результати діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Його сутність полягає не лише у простому арифметичному співвідношенні доходів і витрат, а у відображенні глибинних процесів створення, розподілу та використання вартості, яка формується в результаті взаємодії факторів виробництва, організаційних рішень та ринкових механізмів. Прибуток, як інтегральний фінансовий показник, є синтетичним результатом усієї діяльності підприємства — виробничої, інвестиційної, комерційної та фінансової — і водночас відображає рівень ефективності управління його ресурсами.

З економічного погляду прибуток - це форма реалізації додаткової вартості, яка є результатом процесу господарської діяльності, і слугує джерелом подальшого розширеного відтворення капіталу. Саме через прибуток здійснюється рух фінансових потоків, що забезпечують стабільність функціонування підприємства, його платоспроможність і ліквідність, а також можливість залучення зовнішніх інвестицій. У цьому контексті прибуток постає не лише як мета підприємницької діяльності, але й як ключовий чинник формування стратегії розвитку, що визначає напрями дивідендної політики, інноваційних інвестицій і соціально-економічної відповідальності бізнесу.

З позицій фінансової науки прибуток виконує функцію універсального вимірника результативності, який дозволяє оцінити не лише поточну ефективність операційної діяльності, а й перспективи зростання підприємства. Підприємницька діяльність, спрямована на отримання прибутку, вимагає системного аналізу факторів, що впливають на його формування: структури собівартості, обсягів реалізації продукції, ціноутворення, рівня податкового навантаження, організації виробничих процесів тощо.

Водночас прибуток є індикатором конкурентоспроможності підприємства — чим стабільніші та вищі його прибуткові показники, тим сильніші його позиції на ринку.

Не менш важливим є соціально-економічний аспект прибутку. У ринковій економіці він виконує функцію стимулу, що спонукає підприємства до раціоналізації витрат, впровадження інновацій та вдосконалення управлінських підходів. Прибуток стає базою для формування фондів нагромадження та споживання, фінансування соціальних програм, підвищення рівня заробітної плати й добробуту працівників.

Таким чином, його наявність і розмір безпосередньо впливають на розвиток не лише окремого підприємства, а й економіки країни загалом, оскільки прибуток є важливим джерелом податкових надходжень до державного бюджету.

В умовах глобалізації, посилення конкуренції та динамічних змін зовнішнього середовища особливого значення набуває здатність підприємства формувати стабільний і прогнозований прибуток. Це потребує комплексного підходу до управління фінансовими результатами, який включає стратегічне планування, аналіз рентабельності, оцінювання ризиків і пошук шляхів раціоналізації та інтенсифікації використання ресурсного потенціалу. Саме тому дослідження сутності прибутку як фінансового результату діяльності підприємства є не лише теоретично значущим, а й практично необхідним, оскільки воно забезпечує наукове підґрунтя для розробки механізмів управління прибутковістю, оптимізації фінансових потоків і підвищення стійкості бізнесу.

Прибуток у структурі фінансово-економічних показників підприємства виступає інтегральним, узагальнюючим результатом усієї його господарської діяльності, який концентровано характеризує результативність залучення ресурсів, організацію та перебіг виробничих процесів, а також якість фінансового управління та здатність підприємства адаптуватися до мінливого ринкового середовища. Його економічна сутність полягає в тому, що він виникає як різниця між доходами, отриманими від реалізації продукції, товарів чи послуг, і витратами, сформованими в процесі їх виробництва та просування в обігу. Саме прибуток є тим ключовим показником, який дозволяє комплексно оцінити результативність діяльності підприємства, його економічну стабільність, конкурентоспроможність і потенціал подальшого розвитку.

У науковому середовищі категорія прибутку отримала глибоке теоретичне осмислення, що відображається у працях багатьох дослідників. Так, В. Лопатовський і Р. Красуцький [1, с.144] акцентують на тому, що прибуток історично та економічно завжди виступав основним показником ефективності бізнесу. Він є не лише метою підприємницької діяльності, а й мірилом доцільності прийнятих управлінських рішень, які спрямовані на оптимізацію витрат та технологічних процесів і посилення ринкових позицій

підприємства. У цьому контексті прибуток стає своєрідним індикатором результативності управлінської системи, що визначає здатність підприємства не лише функціонувати, а й розвиватися у конкурентному середовищі.

З практичної точки зору, розуміння сутності прибутку має фундаментальне значення для забезпечення ефективної організації фінансового менеджменту. Глибоке усвідомлення його природи дозволяє сформувати науково обґрунтовану систему обліку, аналізу та контролю за фінансовими результатами, визначити пріоритети у розподілі прибутку, а також використовувати його як джерело інвестицій у модернізацію виробництва, розвиток інноваційної діяльності та підвищення соціальних стандартів. Раціональне управління прибутком забезпечує стабільність фінансових потоків, зміцнює економічну позицію підприємства на ринку й створює основу для його сталого розвитку в довгостроковій перспективі [2, с.18].

Еволюція наукових підходів до трактування прибутку демонструє, що його зміст не є статичним, а визначається етапом економічного розвитку суспільства, рівнем технологій, типів виробничих відносин та ролі підприємництва (табл.1.1). Ранні уявлення про прибуток були пов'язані переважно з обміном та торгівлею, доповнені значним морально-етичним компонентом. З формуванням ринкових відносин і становленням капіталістичної економіки прибуток починає розглядатися як винагорода за ризик, підприємницьку діяльність та інвестування капіталу. Подальший розвиток економічної думки призводить до ускладнення трактування прибутку: він починає пов'язуватися з продуктивністю факторів виробництва, інноваційністю, конкурентними перевагами та створенням цінності для стейкхолдерів. Таким чином, прибуток трансформується з результату обміну на багатовимірну категорію, що відображає як економічний результат, так і інструмент стратегічного управління.

Перехід до неокласичної та австрійської школи зміщує акцент на підприємницьку ініціативу, інновації, індивідуальні очікування та ринковий

механізм. У XX столітті кейнсіанська та інституціональна парадигми розширюють трактування прибутку через вплив держави, попиту, інституційного середовища та корпоративної влади. Сучасні концепції розглядають прибуток як результат стратегічного управління, інноваційної діяльності, створення цінності та використання конкурентних переваг, що узгоджується з концепціями сталого розвитку, ESG та довгострокового стратегічного позиціонування.

Таблиця 1.1 – Еволюція концепції прибутку в економічній думці

Історичний період	Представники	Трактування прибутку	Ключові ідеї
1	2	3	4
Античність та Середньовіччя (до XVIII ст.) [3, с. 212]	Аристотель, схоласти, меркантилісти	Прибуток як результат торгівлі; дискусії про "справедливу ціну" та лихварство	- Прибуток від обміну - Морально-етичні обмеження - Багатство нації через торговий баланс
Класична політична економія (XVI II-XIX ст.) [3, с. 215]	Адам Сміт, Давід Рікардо, Джон Стюарт Мілль	Прибуток як винагорода капіталісту за ризик та утримання від споживання; частина доданої вартості	- Трудова теорія вартості - Прибуток = Дохід - Витрати - Розподіл між працею, землею та капіталом
Марксистська політекономія (XIX ст.) [4, с. 96]	Карл Маркс, Фрідріх Енгельс	Прибуток як форма додаткової вартості, створеної неоплаченою працею робітників	- Експлуатація робочої сили - Додаткова вартість - Норма прибутку та її тенденція до зниження
Неокласична економіка (кінець XIX - поч. XX ст.) [4, с. 96]	Альфред Маршалл, Леон Вальрас	Прибуток як винагорода за підприємницьку діяльність та ризик; результат граничної продуктивності капіталу	- Теорія граничної корисності - Рівновага попиту та пропозиції - Прибуток як ціна капіталу
Австрійська школа (кінець XIX - XX ст.) [5, с.69]	Карл Менгер, Людвіг фон Мізес, Фрідріх Гаєк	Прибуток як результат підприємницького передбачення та інновацій; сигнал для алокації ресурсів	- Підприємницьке відкриття - Прибуток як інформаційний сигнал - Динамічна конкуренція - Спонтанний порядок ринку

Продовження Таблиці 1.1

1	2	3	4
Кейнсіанство (XX ст.) [5, с.69]	Джон Мейнард Кейнс	Прибуток як функція ефективного попиту; роль очікувань прибутковості в інвестиційних рішеннях	- Гранична ефективність капіталу - Очікування прибутковості - Роль держави в стимулюванні попиту
Інституціоналізм (XX ст.) [6, с.72]	Торстейн Веблен, Джон Гелбрейт	Прибуток у контексті інституційних структур та влади корпорацій	- Роль інститутів - Техноструктура - Корпоративна влада
Сучасні теорії (кінець XX - XXI ст.) [6, с.72-73]	Майкл Портер, Гері Хамел, К.К. Прахалад	Прибуток як результат конкурентних переваг, інновацій, стратегічного управління та створення цінності	- Конкурентні переваги - Стратегічне позиціонування - Ключові компетенції - Створення цінності для стейкхолдерів - ESG та сталий розвиток

Джерело: сформовано автором на основі [4-6]

Сучасні дослідження прибутку демонструють поглиблення його сутнісного змісту та розширення функціональних характеристик. Якщо раніше прибуток розглядався переважно як фінансовий результат діяльності підприємства, то наразі спостерігається суттєва трансформація його трактування у наукових публікаціях (табл. 1.2). Прибуток починає виступати не лише індикатором фінансової ефективності, а й комплексним інструментом управління, що інтегрує стратегічні, інноваційні та нефінансові аспекти розвитку бізнесу.

Посилюється увага до довгострокової стійкості, оцінки ризиків, впливу ESG-факторів і ролі прибутку в забезпеченні економічної безпеки підприємства. Змінюється парадигма управління: від орієнтації на короткострокову максимізацію прибутку — до стратегічного балансування між теперішнім фінансовим результатом та потенціалом майбутнього зростання.

Таблиця 1.2 – Сучасні трансформації концепції прибутку

Напрямок трансформації	Традиційне розуміння	Сучасне розуміння
Від простого до багатофункціонального [3, с. 101]	Прибуток як різниця доходів і витрат	Прибуток як багатогранна категорія: оціночна, розподільча, стимулююча, безпекова функції
Від короткострокового до стратегічного [3, с. 101]	Максимізація поточного прибутку	Баланс між поточною прибутковістю та довгостроковим розвитком; "profit-first" стратегія
Від фінансового до інтегрованого [3, с.104]	Виключно фінансовий показник	Інтеграція фінансових та нефінансових факторів (інтелектуальний капітал, ESG, інновації)
Від статичного до динамічного [3, с.105]	Статичний показник за період	Динамічний процес з урахуванням циклів, трансформацій, адаптації
Від ізольованого до системного [4, с.91]	Показник окремого підприємства	Системні економічні доходи (whole-system returns), ланцюги вартості, екосистеми
Від детермінованого до ризико-орієнтованого [3, с. 105]	Прогнозований результат	Імовірнісні розподіли, ризики неопозитивної прибутковості, антикризове управління
Від національного до глобального [4, с.93]	Національні стандарти обліку	Гармонізація МСФЗ/IFRS, міжнародні порівняння, глобальні ланцюги вартості

Джерело: сформовано автором

Сучасна економічна наука трактує прибуток не як єдину однозначну величину, а як сукупність погоджених і водночас різноспрямованих вимірів, кожен із яких виконує окрему методологічну й практичну функцію (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Дефініції категорії «прибуток» у сучасній економічній науці

№	Автор	Визначення прибутку	Акцент визначення
1	2	3	3
1	Назарова Т., Шевченко М., Рибальченко І. [6, с.29]	Прибуток є результатом діяльності підприємства та показником, що визначає його ефективність	Результативний та оціночний аспект
2	А. Корбутяк, А. Привалов [7, с.151]	Прибуток являє собою остаточну грошову оцінку виробничої, а також фінансової діяльності підприємства	Вартісна та підсумкова оцінка
3	Наконечна Н.В., Градюк Н. [8, с.72]	Прибутковість є умовою інвестиційної спроможності підприємства та засобом зміцнення фінансової стабільності; прибуток формує ресурси для боргової безпеки та резервів	Інвестиційний та безпековий аспект

Продовження Таблиці 1.3

1	2	3	3
4	Вислободська Г., Калайтан Т. [9, с.83]	Прибуток є багатогранною економічною категорією та первинним джерелом фінансових ресурсів на мікро- та макрорівні; аналітична обробка повинна використовувати маржинальний підхід	Багатофункціональний та ресурсний аспект
5	Авхустин Р., Демків І. [10, с.111]	Прибуток є ключовим інструментом стратегічного управління та забезпечення економічної безпеки підприємства; стратегічне управління прибутком включає тактичні та стратегічні резерви	Стратегічний та управлінський аспект
6	Самородов Б., Жеменце- Мілашауске А., Майборода А., Акімова Л. [11, с.27]	Прибуток в кризових умовах виступає основою системи безпеки підприємства, формування резервів та антикризового управління	Антикризовий та захисний аспект
7	Жадько К., Небаба Н., Корнєєв М. та ін. [12, с.113]	Прибуток як індикатор економічної безпеки підприємств відображає їх фінансову стійкість, платоспроможність та здатність до розвитку	Індикативний та безпековий аспект
8	Вислободська Х., Калайтан Т. [13, с.72]	Прибуток (через ROA) є результуючим показником ефективності використання активів підприємства, що залежить від структури капіталу та активів	Ефективнісний та структурний аспект
9	Остапенко В., Тохтамиш Т. [14, с.20]	Формування системи управління прибутком підприємства вимагає інноваційного підходу, що інтегрує оптимізацію витрат, нематеріальні активи та прогнозування	Інноваційний та системний аспект
10	Гринь В.П., Серебрянський Д.В., Ломейко А.М., Діордієв О.С. [15, с.26]	Фінансовий результат (прибуток) формується з урахуванням галузевої специфіки та вимагає особливих підходів до обліку та аналізу	Галузевий та обліковий аспект

Джерело: сформовано автором на основі [6-15]

Аналіз підходів українських науковців до трактування прибутку свідчить про наявність кількох концептуальних напрямів його розуміння. У науковій літературі прибуток розглядається не лише як фінансовий показник, а як комплексна економічна категорія, що виконує різні функції в управлінні підприємством. Перший підхід акцентує на результативній та оціночній

сутності прибутку, тобто прибуток трактується як підсумок діяльності підприємства та показник ефективності використання ресурсів. Другий підхід підкреслює фінансово-ресурсну природу прибутку, розглядаючи його як джерело фінансування діяльності, основу інвестиційної спроможності та фактор формування фінансових резервів. Третій підхід представлений авторами, які наголошують на безпековій і антикризовій ролі прибутку, визначаючи його як індикатор економічної безпеки та засіб забезпечення стійкості підприємства в умовах ризику.

Четвертий підхід пов'язаний зі стратегічним аспектом, у рамках якого прибуток постає засобом стратегічного управління, прогнозування та оптимізації господарських процесів. Окремо виділяється підхід, що акцентує на галузевій та обліковій специфіці формування прибутку, коли його зміст та методи аналізу залежать від типу підприємства та структури активів.

Аналіз дозволяє стверджувати, що українські дослідники розглядають прибуток як багатофункціональну категорію, яка одночасно є результативним показником, джерелом фінансових ресурсів, інструментом економічної безпеки та стратегічного управління. Таке комплексне бачення підкреслює зростання ролі прибутку в сучасній системі управління підприємством.

Після узагальнення підходів українських науковців до трактування прибутку доцільно розширити аналітичне поле шляхом залучення досвіду зарубіжних дослідників.

На відміну від вітчизняних підходів, які переважно зосереджуються на сутнісно-функціональних характеристиках прибутку (результативній, стратегічній, безпековій), зарубіжні науковці роблять акцент на його операціоналізації та вимірюванні через різні кількісні індикатори.

Це дозволяє не лише сформулювати понятійне розуміння прибутку, але й визначити методи його оцінювання та фактори, що впливають на його зміну.

Аналіз зарубіжних підходів є важливим, оскільки сприяє формуванню методологічної бази для подальших досліджень і забезпечує можливість

застосування сучасних інструментів у фінансовому аналізі та управлінні прибутковістю підприємства (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Методологічні підходи зарубіжних дослідників до операціоналізації та вимірювання прибутку підприємства

№	Автор	Операціоналізація прибутку	Методологічний підхід
1	2	3	4
1	Серпенінова Ю., Легенчук С., Матеашова М. та ін. [16, с.415]	Прибуток операціоналізується через стандартні маржі (валова маржа прибутку, чиста маржа прибутку, ЕВІТ/маржа ЕВІТ) як облікова маржа для управлінського та емпіричного аналізу	Емпірично-бухгалтерський підхід
2	Юсеф І.С., Саллум Ш., Аль Сайя М. [17, с.605]	Прибутковість (через ROA, ROE) як залежна змінна, що визначається внутрішніми факторами підприємства (структура капіталу, розмір, вік, галузь)	Детермінантний підхід
3	Деарі Ф., Кукелі А., Бербуце-Мішу Н., Кулінська Е. [18, с.801]	Прибутковість фірми (ROA, ROE) як результат ефективного управління оборотним капіталом; скорочення циклу конвертації готівки підвищує прибутковість	Управлінсько-фінансовий підхід
4	Херман Р., Ністор К., Юла Н.-М. [19, с.4]	Прибутковість як бінарна змінна (позитивна/непозитивна); енергетичні цінові шоки підвищують ризик нульової або негативної прибутковості	Ризико-орієнтований підхід
5	Бен-Хафайд К. [20, с.2241]	Прибутковість як стратегічний пріоритет; "profit-first strategy" веде до кращих довгострокових результатів порівняно з "growth-first strategy"	Стратегічно-поведінковий підхід
6	Догандзіч А., Мічіч Р., Догандзіч А. [21, с.49]	Прибутковість компанії як результат організаційної форми та гендерної структури керівництва	Організаційно-структурний підхід
7	Крстіч Б., Янич І., Раденович Т., Радивоєвич В. [22, с.43]	Прибутковість (ROA) високоінноваційних компаній як функція R&D-результативності; інтенсивність R&D позитивно впливає на ROA	Інноваційно-результативний підхід
8	Аль-Кубайсі М.К., Абу Халаф Б. [23, с.3]	Прибутковість фірми як результат кліматичного управління та ESG-звітності; ESG-практики по-різному впливають на прибутковість в Європі та GCC	ESG-орієнтований підхід

Продовження Таблиці 1.4

1	2	3	4
9	Датта А., Вілке Б., Чарльз К., Хасенік Дж., Ульбріх Т., Сінгх М., Сірс Р., Робертсон Г.П. [24, с.382]	Прибутковість як цілісні економічні доходи системи (whole-system economic returns); порівняння операційних маржі та доходів між конвенційними та регенеративними системами землеробства; прибутковість може відновлюватися до третього року переходу завдяки нижчим операційним витратам	Системно-економічний та агроекологічний підхід

Джерело: сформовано автором на основі [16-24]

Систематизація зарубіжних досліджень показує, що прибуток у міжнародній науковій традиції розглядається насамперед як вимірювана величина, яка може бути формалізована через фінансові коефіцієнти, показники рентабельності, облікові маржі або економічні доходи системи в цілому. Зарубіжні автори оперують прибутком не лише як фінансовим результатом, але і як залежною змінною у статистичних або регресійних моделях, що дозволяє виявляти визначальні фактори його формування. Окремі дослідження підкреслюють зв'язок прибутковості з організаційною структурою підприємства, інноваційною активністю та нефінансовими аспектами — зокрема ESG-практиками та зміною бізнес-моделі. У сучасних роботах прибутковість розглядається як результат стратегічної поведінки підприємства, орієнтації на інновації, ефективність управління оборотним капіталом або навіть як функція екологічної та соціальної відповідальності.

Зарубіжний підхід характеризується домінуванням методологій, що поєднують кількісний аналіз, фінансове моделювання та управлінську інтерпретацію прибутковості. Це засвідчує, що у світових наукових підходах прибуток розглядається не тільки як економічна категорія, а й як повноцінний інструмент управлінського вибору в умовах ринкової невизначеності, ризиковості, інноваційних змін та орієнтації на сталий розвиток.

Поглиблене вивчення сутності прибутку потребує не лише аналізу його теоретичних визначень і методологічних підходів, а й уточнення різновидів цього показника, що застосовуються у фінансовому та управлінському обліку.

Такий підхід дозволяє конкретизувати економічний зміст прибутку залежно від етапів його формування та функціонального призначення у системі управління підприємством. Розгляд основних видів прибутку є важливим для розуміння логіки побудови фінансових результатів, виявлення взаємозв'язку між доходами, витратами та ефективністю діяльності, а також для практичного застосування у фінансовому аналізі, стратегічному плануванні та аудиті (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Класифікація видів прибутку та їх операціоналізація у аналізі діяльності підприємства

Вид прибутку	Визначення	Формула розрахунку
1	2	3
Валовий прибуток (Gross Profit) [25, с.5]	Різниця між доходом від реалізації та прямими витратами (собівартістю реалізованої продукції)	$GP = \text{Виручка} - \text{Собівартість реалізованої продукції}$
Операційний прибуток (Operating Profit / EBIT) [25, с.5]	Прибуток від основної діяльності до вирахування відсотків та податків; результат операційної діяльності	$EBIT = \text{Валовий прибуток} - \text{Операційні витрати}$
Прибуток до оподаткування (EBT) [26, 29]	Прибуток після врахування всіх доходів та витрат, але до вирахування податку на прибуток	$EBT = EBIT + \text{Інші доходи} - \text{Інші витрати} - \text{Фінансові витрати}$
Чистий прибуток (Net Profit) [25, 5]	Кінцевий фінансовий результат після вирахування всіх витрат, включаючи податки	$NP = EBT - \text{Податок на прибуток}$
Бухгалтерський прибуток (Accounting Profit) [26, с.30]	Прибуток, розрахований згідно з бухгалтерськими стандартами (національними або міжнародними); різниця між доходами та явними витратами	$\text{Бухгалтерський прибуток} = \text{Доходи} - \text{Явні витрати}$
Економічний прибуток (Economic Profit) [27, с.4]	Прибуток з урахуванням альтернативних витрат (opportunity costs); надлишок над нормальним прибутком	$\text{Економічний прибуток} = \text{Загальний дохід} - (\text{Явні витрати} + \text{Неявні витрати})$
Маржинальний прибуток (Contribution Margin) [27, с.4]	Різниця між виручкою та змінними витратами; внесок у покриття постійних витрат	$CM = \text{Виручка} - \text{Змінні витрати}$
Нерозподілений прибуток (Retained Earnings) [27, с.4]	Частина чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після виплати дивідендів	$RE = \text{Чистий прибуток} - \text{Дивіденди}$

Джерело: сформовано автором

Як бачимо з Таблиці 1.5, аналіз класифікації прибутку свідчить, що в сучасній економічній практиці сформовано декілька рівнів його вимірювання, які відображають послідовність трансформації доходів у кінцевий фінансовий результат. Сукупність наведених видів прибутку забезпечує комплексне розуміння його ролі як показника ефективності, індикатора фінансової стійкості та бази для стратегічних управлінських рішень. Структуризація прибутку за видами створює методологічну основу для цілісного аналізу фінансових результатів.

Інтегроване визначення прибутку відображає його багатогранність і системну роль у діяльності підприємства, поєднуючи традиційні облікові характеристики з сучасними концепціями ефективного управління та сталого розвитку. Такий підхід забезпечує більш повне розкриття економічної сутності прибутку як універсального показника, що визначає здатність підприємства створювати додану вартість і забезпечувати власну фінансову стійкість.

Після розгляду класифікації видів прибутку та їх операціоналізації у фінансовому аналізі підприємства стає очевидним, що кожен вид прибутку виконує специфічну аналітичну функцію. Для комплексної оцінки ефективності діяльності необхідно інтегрувати дані про всі види прибутку в узагальнений показник фінансового результату. Такий підхід дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, рентабельність діяльності та фінансову стійкість підприємства, а також забезпечує методологічну основу для об'єктивного управлінського аналізу.

Фінансовий результат є однією з базових категорій фінансового аналізу, що відображає узагальнену ефективність діяльності підприємства в цілому та за окремими її напрямками. Його визначення ґрунтується на співвідношенні доходів і витрат, отриманих від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, завдяки чому можна комплексно оцінити рівень рентабельності і фінансової стійкості підприємства. Водночас коректність визначення фінансового результату безпосередньо залежить від методологічної уніфікації класифікацій доходів і витрат, адже саме чітка

систематизація цих елементів забезпечує достовірність та аналітичну цінність фінансової інформації.

Як підкреслюють Ю. Юхновська та співавтори [28, с.37], уніфікація класифікаційних підходів і субрахунків є необхідною умовою формування об'єктивної системи фінансової звітності, що відповідає принципам повноти, достовірності та порівнюваності даних. Така стандартизація сприяє узгодженню фінансових показників між підприємствами, забезпечує можливість коректного аналізу динаміки результатів діяльності та створює методологічну основу для інтеграції облікової інформації в управлінські процеси. У практичному вимірі це дозволяє підвищити якість управлінських рішень, оскільки фінансовий результат, визначений із використанням уніфікованих принципів, є більш точним показником ефективності та прибутковості господарювання.

Водночас фінансовий результат має органічний взаємозв'язок із прибутком, який є його конкретно позитивною формою прояву. Фінансовий результат відображає сукупність усіх результатів діяльності підприємства, тоді як прибуток конкретизує його позитивну складову, що формується внаслідок перевищення доходів над витратами. Тобто прибуток виступає не лише елементом фінансового результату, а й його економічною сутністю, адже саме через нього відбувається матеріалізація фінансової ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Без визначення фінансового результату неможливо об'єктивно оцінити прибутковість підприємства, а без аналізу прибутку — неможливо повноцінно інтерпретувати фінансовий результат як узагальнений показник ефективності.

З методологічного погляду, взаємозв'язок фінансового результату та прибутку має двоєдиний характер: з одного боку, прибуток є частиною фінансового результату, яка визначає кінцевий економічний ефект діяльності, а з іншого — прибуток забезпечує основу для формування майбутніх фінансових результатів через механізми реінвестування, накопичення капіталу та розвитку виробничих потужностей. Така взаємодія створює

замкнений цикл фінансового відтворення, у межах якого фінансовий результат виконує аналітичну функцію, а прибуток — ресурсну.

Концептуальні підходи до трактування фінансового результату мають органічно узгоджуватися з методологічними засадами формування прибутку. Уніфіковане групування доходів і витрат не тільки забезпечує більш точне обчислення фінансового результату, а й підсилює об'єктивність оцінювання прибутку як ключового індикатора ефективності функціонування підприємства. Поєднання теоретичних принципів і практичних методів аналізу фінансових результатів створює цілісну систему фінансового менеджменту, спроможну гарантувати стабільний розвиток підприємства в умовах невизначеного економічного середовища та посилення конкурентного тиску.

У процесі розкриття сутності прибутку як економічної категорії особливого значення набуває аналіз його внутрішньої структури, а також функціонального призначення окремих складових. Одним із найвагоміших елементів у цій системі виступає нерозподілений прибуток, який акумулює у собі фінансовий потенціал підприємства для подальшого розвитку, стабілізації діяльності та забезпечення довгострокової фінансової незалежності. У контексті сучасних економічних трансформацій саме ця частина прибутку стає ключовим чинником реалізації стратегічних цілей підприємства, адже вона визначає його здатність до самофінансування, інноваційного оновлення та гнучкої адаптації до змін.

Відповідно до поглядів І. Цюцяк і А. Цюцяк [28, с.135], аналітичний розбір прибутку з метою контролю його цільового використання є важливою передумовою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. Це твердження відображає необхідність системного підходу до структурування прибутку, коли його окремі елементи — розподілений і нерозподілений — розглядаються не лише як фінансові показники, але і як інструменти стратегічного впливу на динаміку результатів господарської діяльності підприємства. Зокрема, нерозподілений прибуток, що залишається

після сплати податків і нарахування дивідендів, виконує подвійну функціональну роль: він є як джерелом реінвестицій, так і резервом для майбутніх виплат власникам капіталу.

У науково-економічному контексті така двофункціональність нерозподіленого прибутку набуває принципового значення. По-перше, у ролі реінвестиційного ресурсу він формує основу для самофінансування підприємства, зменшуючи його залежність від зовнішніх джерел фінансування та сприяючи підвищенню внутрішньої фінансової автономії. Цей аспект особливо актуальний у періоди нестабільності або дефіциту кредитних ресурсів, коли підприємства змушені покладатися на внутрішні резерви для підтримання інвестиційної активності. По-друге, як резерв для розподілу дивідендів, нерозподілений прибуток відіграє роль фінансового буфера, що забезпечує гнучкість у прийнятті управлінських рішень та дозволяє зберігати баланс між поточними потребами у розвитку й зобов'язаннями перед власниками.

У межах економічної категорії «прибуток» нерозподілений прибуток виступає не лише кількісним результатом діяльності, а якісним показником зрілості фінансового менеджменту підприємства. Його накопичення свідчить про ефективність політики розподілу прибутку, спрямованої не лише на задоволення короткострокових інтересів власників, а й на забезпечення довгострокової фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

Розгляд нерозподіленого прибутку через призму його функціональної ролі дозволяє глибше осмислити діалектику взаємозв'язку між економічним зростанням і фінансовими результатами. Він відображає не просто залишкову величину після покриття витрат, а матеріалізує економічну сутність процесу нагромадження вартості, що виступає джерелом подальшого розвитку підприємства. В такому трактуванні нерозподілений прибуток є каталізатором економічної динаміки, який трансформує результати минулої діяльності у

потенціал майбутнього зростання, забезпечуючи тяглість фінансового циклу підприємства та зміцнюючи його позиції в системі ринкових відносин.

Функціональна роль нерозподіленого прибутку полягає у забезпеченні сталого розвитку підприємства через поєднання реінвестиційної та стабілізаційної функцій. Його економічна значущість полягає у тому, що він перетворює фінансовий результат діяльності на стратегічний ресурс розвитку, що узгоджується з концептуальними підходами до розуміння прибутку як ключової економічної категорії, яка забезпечує не лише відтворення капіталу, а й розвиток підприємства в умовах мінливого бізнес- середовища.

У контексті дослідження важливим напрямом наукового аналізу постає проблема класифікації доходів і витрат, оскільки саме вона визначає методологічну базу формування фінансового результату, а відтак — його відображення у системі бухгалтерського обліку та оподаткування. Відмінності у підходах до класифікації впливають на: 1) об'єктивність оцінки економічної ефективності діяльності підприємства, 2) на величину податкової бази, формуючи, по суті, фінансово-правові межі функціонування суб'єкта господарювання. Тут фінансовий результат набуває подвійної природи — економічної та фіскальної, — що вимагає комплексного підходу до його визначення, обліку та регулювання.

Згідно з висновками Н. Мазур [30, с.12], при розробці практичних рекомендацій щодо оптимізації фінансового результату слід враховувати джерелові варіації, тобто відмінності у підходах до визнання, оцінювання та групування доходів і витрат у системах обліку й звітності. Цей аспект має принципове значення для формування достовірної інформаційної бази, яка слугує основою для податкових розрахунків. Невідповідності між бухгалтерськими та податковими стандартами, що спостерігаються на практиці, можуть спричиняти викривлення показників фінансового результату, а відтак — необґрунтоване збільшення або зменшення податкових зобов'язань.

Класифікація доходів і витрат набуває системоутворюючого характеру у формуванні прибутку як фінансового результату. Її науково обґрунтована структура дозволяє забезпечити коректність розмежування операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, що визначає адекватність відображення фінансових потоків у звітності підприємства. Збалансований підхід до класифікації сприяє підвищенню інформаційної якості фінансової звітності, забезпечує прозорість фінансово-господарських процесів і створює умови для об'єктивного оподаткування прибутку.

У практичному вимірі правильна класифікація доходів і витрат забезпечує точність розрахунку податкових зобов'язань і запобігає виникненню конфліктних ситуацій між підприємством і контролюючими органами. Вона дозволяє мінімізувати податкові ризики, підвищити прогнозованість фінансових результатів, сформувати передумови для стабільного фінансового планування. Крім того, узгодженість облікової політики підприємства з податковими вимогами підсилює довіру інвесторів і контрагентів, оскільки підвищує достовірність та порівнянність фінансових даних [31, с.208].

З науково-методологічного погляду, класифікація доходів і витрат виступає інструментом перетворення облікової інформації у стратегічний ресурс управління, адже саме через неї формується змістовна сутність показника прибутку. Таким чином, прибуток у системі фінансових відносин набуває не лише характеристики кінцевого результату, а й ролі регулятора податкових потоків, що зумовлює його інтеграцію в систему макроекономічних регуляторів.

Класифікація доходів і витрат впливає на формування податкової бази не як суто технічний елемент обліку, а як ключовий чинник, що визначає рівень фіскальної результативності, достовірність інформації та стратегічне управління фінансовими процесами підприємства. Зважене її формування дає змогу посилити фінансову дисципліну, забезпечуючи оптимальний зв'язок між прибутком як економічною категорією та податковою політикою держави.

Виходячи з викладеного, стає очевидним, що правильне визначення прибутку та фінансового результату неможливе без уніфікованої системи облікових стандартів. Еволюція стандартів обліку та звітності прибутку відображає зміни у методологічному підході до визначення цієї категорії, її адаптації до глобальних практик та інтеграції нефінансових факторів. Аналіз розвитку стандартів дозволяє простежити перехід від національно-специфічних показників до уніфікованих міжнародних систем, що забезпечують порівнянність та стратегічну цінність фінансових даних (табл.1.6).

Таблиця 1.6 – Розвиток стандартів обліку прибутку

Період	Стандарти/Система	Ключові характеристики	Вплив на визначення прибутку
1	2	3	4
До 1970-х	Національні стандарти бухобліку	Різноманітність підходів у різних країнах; історична собівартість; обмежена порівнянність	Прибуток як національно-специфічний показник
1973-2000	Створення IASC (International Accounting Standards Committee)	Перші міжнародні стандарти (IAS); поступова гармонізація	Початок уніфікації визначень прибутку
2001-2010	Трансформація в IASB; розвиток IFRS	Принцип справедливої вартості; концептуальна рамка; конвергенція з US GAAP	Прибуток як результат зміни справедливої вартості активів
2011-2020	Розширення IFRS; посилення вимог до розкриття інформації	IFRS 15 (Дохід від контрактів); IFRS 16 (Оренда); інтегрована звітність	Прибуток у контексті створення цінності для стейкхолдерів
2021-2025	ESG-звітність; CSRD (EU); ISSB Standards	Інтеграція фінансової та нефінансової звітності; кліматичні ризики; сталий розвиток	Прибуток з урахуванням ESG-факторів; довгострокова прибутковість

Джерело: сформовано автором на основі [32, с. 6; 33, с. 14, 35, с.26]

Таблиця 1.6 демонструє, що прибуток сьогодні розглядається як багатовимірна економічна категорія, яка поєднує фінансові та нефінансові виміри, короткострокові та довгострокові цілі, а також системний та

динамічний підходи. Така трансформація дозволяє підприємствам використовувати прибуток не лише як показник ефективності, а й як стратегічний ресурс для розвитку, інновацій та підвищення конкурентоспроможності. Відповідно, сучасне трактування прибутку інтегрує його у фінансову та управлінську практику, забезпечуючи прийняття обґрунтованих рішень на основі комплексної аналітики.

З огляду на трансформацію концепції прибутку, важливим є аналіз стандартів обліку й звітності, які визначають методологічні рамки формування фінансового результату. Таблиця 1.7 відображає еволюцію стандартів від національних бухгалтерських систем до міжнародних практик (IAS, IFRS, ESG), показуючи, як зміни у підходах до обліку прибутку впливають на його визначення, порівнянність та стратегічну роль у управлінні підприємством.

Таблиця 1.7 – Особливості обліку прибутку в різних юрисдикціях

Юрисдикція	Стандарти обліку	Специфіка визначення прибутку
Україна	П(С)БО (Положення (стандарти) бухгалтерського обліку) + поступовий перехід на МСФЗ	- Використання як національних П(С)БО, так і МСФЗ - Специфіка галузевого обліку (сільське господарство) - Вплив воєнного стану на облік
Європейський Союз	IFRS (обов'язкові для публічних компаній) + національні GAAP для інших	- Гармонізація через IFRS - Директива CSRD для ESG-звітності - Таксономія сталої діяльності
США	US GAAP (Generally Accepted Accounting Principles)	- Правило-орієнтована система - Різниця з IFRS у визнанні доходів та витрат - SEC вимоги для публічних компаній
Великобританія	UK GAAP + IFRS для великих компаній	- Після Brexit: частковий відхід від EU IFRS - Гнучкість для МСП

Джерело: сформовано автором на основі [36, с.20; 37, с.8; 38, с. 15; 39, с. 22; 40, с.44; 41, с.62; 42, с. 101; 43, с. 14; 44, с.15; 45, с.71]

Сучасні міжнародні системи забезпечують уніфікацію та прозорість визначення прибутку, інтегруючи фінансові та нефінансові показники. Це

створює основу для порівнянності результатів підприємств у різних юрисдикціях, підтримує стратегічне планування та врахування ESG-факторів. У національному контексті адаптація до МСФЗ та директив ЄС забезпечує баланс між локальними особливостями та глобальними вимогами, підвищуючи достовірність фінансової інформації та сприяючи ефективному управлінню фінансовими ресурсами.

Узагальнюючи результати аналізу, ми можемо зробити наступний висновок: категорія прибутку пройшла значну еволюцію — від вузького трактування як різниці між доходами та витратами до комплексного стратегічного ресурсу, що визначає розвиток підприємства. На етапі історичного становлення прибуток розглядався як результат торговельної чи виробничої діяльності, що відображало домінуючі економічні уявлення певної епохи. Сучасні дослідження доводять, що прибуток виконує не лише обліково-оцінювальну функцію, але й мотиваційну, інвестиційну, безпекову та стратегічну, виступаючи інструментом управління цінністю бізнесу.

Аналіз класифікацій прибутку та їх операціоналізації у фінансовій звітності показав, що формування фінансового результату залежить від коректної систематизації доходів і витрат. Прибуток є конкретною позитивною формою прояву фінансового результату та основою для розвитку підприємства через механізми реінвестування й управління капіталом. Водночас сучасні стандарти обліку (МСФЗ/IFRS) забезпечують порівнянність і прозорість показників прибутковості, що дозволяє інтегрувати фінансові та нефінансові фактори у процес прийняття управлінських рішень.

Вищезгадані зміни свідчать про перехід наукової та управлінської парадигми від статичного до динамічного, від фінансового до інтегрованого й стратегічного розуміння прибутку. Прибуток розглядається не як кінцева мета, а як елемент системи створення цінності та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

Отже, прибуток у сучасній економічній науці — це багатовимірна категорія, що відображає не лише фінансовий результат діяльності, але й

рівень стратегічного розвитку підприємства, його здатність адаптуватися до змін середовища і створювати стійку цінність для стейкхолдерів.

1.2 Економічна безпека підприємства та її зв'язок із обліковою та податковою політикою підприємства

У контексті сучасної економіки, що характеризується високою мінливістю, глобальною взаємозалежністю та посиленням фінансових загроз, проблема економічної безпеки підприємства перетворюється на ключову передумову його стабільного існування. Вона охоплює комплекс механізмів і управлінських підходів, спрямованих на забезпечення здатності підприємства протистояти зовнішнім викликам, зберігати конкурентоспроможність та підтримувати стабільність фінансових потоків. Економічна безпека передбачає не лише виявлення та нейтралізацію потенційних загроз, але й створення такої системи управління, яка дає можливість підприємству ефективно розвиватися, оптимально використовувати наявні ресурси та формувати основу для сталого зростання у довгостроковій перспективі.

Внутрішня система організації бухгалтерського обліку та податкового планування – це критично важливий елемент, що визначає рівень економічної безпеки підприємства. Саме через облікові процедури та податкові інструменти формується інформаційна основа для управлінських рішень, здійснюється моніторинг фінансових потоків, регулюється податкове навантаження й гарантується прозорість господарських операцій. Раціонально вибудована облікова політика дає можливість не лише забезпечити відповідність нормативним вимогам, а й реалізувати стратегічні фінансові цілі підприємства, мінімізуючи загрози, пов'язані з помилковим застосуванням облікових положень або некоректним визначенням податкових зобов'язань.

З іншого боку, податкова політика, будучи частиною загальної фінансової стратегії, безпосередньо визначає ефективність функціонування підприємства в системі державного регулювання. Раціональне поєднання

податкових інструментів, пільг і механізмів планування сприяє підвищенню конкурентоспроможності, покращенню ліквідності та зниженню рівня фінансових ризиків. Відсутність системного підходу до побудови податкової політики може призвести до фінансової нестабільності, порушення принципу збалансованості грошових потоків, виникнення штрафних санкцій і, як наслідок, до загрози втрати економічної незалежності суб'єкта господарювання.

Економічна безпека підприємства постає інтегральною характеристикою його функціональної стійкості, здатності забезпечувати безперервність господарських процесів, фінансову стабільність та конкурентоспроможність у динамічному середовищі.

Її забезпечення неможливе без раціонально сформованої системи планування, облікової політики та контролю управління, які в сукупності утворюють внутрішній каркас економічної самодостатності підприємства (табл. 1.8).

Таблиця 1.8 – Модель управління економічною безпекою підприємства

Рівень управління	Мета	Інструменти
1	2	3
Планування діяльності підприємства	Визначення ризиків та прогноз показників економічної безпеки	Методи обліку, амортизація, оцінка запасів
Організація діяльності підприємства		
Облікова та податкова політика	Облікова політика	Методи обліку, амортизація, оцінка запасів Податкове планування, оптимізація Підтримка платоспроможності
	Податкова політика	
Оперативний контроль управління	Мета: стабільність операційної діяльності	Внутрішній контроль, облікові дані
Тактичний контроль управління	Мета: фінансова стійкість	Бюджетування, аналіз Cash Flow
стратегічний контроль управління	Мета: забезпечення довгострокового розвитку	Інвестиційне та податкове планування
Досягнення цільового рівня економічної безпеки	Стабільність + розвиток + захист фінансових інтересів	Комплаєнс

Джерело: сформовано автором на основі [46, с.128]

Планування діяльності виступає первинною ланкою у формуванні системи економічної безпеки підприємства, адже саме на цьому етапі відбувається визначення ринкових орієнтирів, окреслення стратегічних і тактичних цілей та ідентифікація потенційних ризиків. Планування формує інформаційно-аналітичну основу для управлінських рішень, що надалі конкретизуються у відповідних політиках і процедурах.

Організація діяльності підприємства передбачає практичну реалізацію запланованих управлінських рішень через вибудову оптимальної системи управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками. У цьому контексті визначальну роль відіграє облікова та податкова політика підприємства, які є інструментами системного упорядкування фінансової інформації та регламентації взаємовідносин із фіскальними органами. Облікова політика визначає принципи формування облікових даних, порядок оцінки запасів, класифікацію витрат і підходи до відображення результатів господарської діяльності. Податкова політика визначає процедури розрахунку, обліку та сплати податків, що безпосередньо впливає на фінансові результати, рівень податкового навантаження та загальну ліквідність підприємства.

Збалансованість і взаємоузгодженість облікової та податкової політики є ключовою умовою належної роботи системи економічної безпеки підприємства. Релевантність облікових процедур чинним нормативним вимогам, своєчасність податкових розрахунків і прозорість фінансової звітності забезпечують не лише внутрішній контроль за ресурсами, але й мінімізують ризики фіскальних санкцій, фінансових втрат і репутаційних загроз.

На основі сформованої політики реалізується багаторівнева система управлінського контролю, що включає оперативний, тактичний і стратегічний рівні. Оперативний контур управління спрямований на забезпечення стабільності поточної діяльності через використання внутрішнього контролю, облікових даних і фінансового моніторингу. Тактичний контур орієнтований

на досягнення короткострокової фінансової стійкості та оптимізацію грошових потоків шляхом застосування бюджетування та аналізу Cash Flow. Стратегічний контур управління забезпечує довгострокову збалансованість розвитку підприємства, що реалізується через інвестиційну діяльність та прогнозне планування.

Узгоджене функціонування зазначених рівнів управління дозволяє формувати комплексну систему економічної безпеки, у межах якої стабільність і розвиток підприємства досягаються через зниження рівня фінансових ризиків, запобігання кризовим явищам.

Суттєвим елементом економічної безпеки є інтеграція її положень із обліковою та податковою політикою підприємства. Саме облікова політика визначає підходи до оцінювання активів, формування витрат і визначення фінансових результатів, що впливає на точність звітності та обґрунтованість управлінських рішень.

Податкова політика детермінує величину податкового навантаження, рівень фіскальної дисципліни й можливості законної оптимізації податкових зобов'язань, формуючи тим самим умови для стабільної й передбачуваної діяльності підприємства.

Представлена система показників (KPI) відображає багатовимірний підхід до оцінювання економічної безпеки (табл. 1.9). Вона охоплює фінансові, податкові, облікові, управлінські та ESG-компоненти, що забезпечують цілісне бачення функціонування бізнесу.

Кожен показник має економічну інтерпретацію, формулу розрахунку та нормативне значення, що дозволяє не лише кількісно вимірювати рівень безпеки, а й виявляти вплив облікової та податкової політики на кінцеві результати.

Такий підхід сприяє інтеграції системи фінансового контролю, внутрішнього аудиту та ризик-менеджменту в єдину концепцію економічної безпеки підприємства.

Економічна безпека підприємства створюється на перетині фінансових, управлінських та регуляторних механізмів, серед яких облікова й податкова політика відіграють системоутворюючу роль. Саме через облікову політику реалізується методологічна основа формування фінансових результатів, визначення вартості активів, оцінки зобов'язань і розкриття інформації у звітності, що забезпечує прозорість і керованість фінансових процесів. Податкова політика є відображенням стратегічного підходу підприємства до взаємодії з фіскальною системою держави, впливаючи на рівень податкового навантаження, дотримання податкової дисципліни та легітимність фінансових рішень.

Взаємозв'язок цих політик визначає не лише якість фінансової інформації, а й здатність підприємства підтримувати стабільність, уникати ризиків фінансових втрат і забезпечувати довгострокову стійкість у мінливому економічному середовищі.

Таблиця 1.9 – Система показників оцінювання економічної безпеки підприємства та їх взаємозв'язок з обліковою і податковою політикою

№	Напрямок безпеки	Показник (KPI)	Формула розрахунку	Економічна інтерпретація та зв'язок з обліковою і податковою політикою	Нормативне значення (оптимум)
1	2	3	4	5	6
1	Фінансова	ROA (рентабельність активів)	Чистий прибуток ÷ середні активи	Відображає ефективність використання активів. Формується під впливом облікової політики щодо оцінки активів і податкових коригувань прибутку.	> 5 %
2		ROE (рентабельність власного капіталу)	Чистий прибуток ÷ власний капітал	Демонструє прибутковість інвестицій власників. Високе значення свідчить про фінансову незалежність і стійкість податкової бази.	> 10 %
3		ROS (рентабельність продажів)	Прибуток від реалізації ÷ виручка	Характеризує частку прибутку в доході. Залежить від структури витрат і облікової політики щодо собівартості.	5–20 %
4		Операційна рентабельність	Операційний прибуток ÷ виручка	Відображає ефективність основної діяльності. Стійке значення — показник стабільної бізнес-моделі.	5–15 %

Продовження Таблиці 1.9

1	2	3	4	5	6
5		Коефіцієнт поточної ліквідності	Поточні активи ÷ поточні зобов'язання	Визначає здатність погашати короткострокові борги. Вимагає адекватної оцінки запасів і дебіторки.	1,5–2,5
6		Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Поточні активи – запаси) ÷ поточні зобов'язання	Відображає платоспроможність без урахування запасів.	0,8–1,5
7		Коефіцієнт автономії	Власний капітал ÷ активи	Визначає рівень незалежності від кредиторів.	≥ 0,5
8		Коефіцієнт фінансової залежності	Зобов'язання ÷ власний капітал	Характеризує боргове навантаження. Надмірне значення — ризик податкових і фінансових втрат.	≤ 1,5
9		Коефіцієнт покриття боргу	ЕВІТ ÷ фінансові витрати	Показує спроможність обслуговувати борг.	≥ 2
10	Податкова	Ефективна податкова ставка	Податкові платежі ÷ прибуток до оподаткування	Відображає фактичний рівень податкового навантаження.	15–25 % (для України)
11		Податкова рентабельність діяльності	Прибуток після оподаткування ÷ виручка	Характеризує чисту прибутковість з урахуванням податкових зобов'язань.	> 5 %
12		Рівень податкової дисципліни	Кількість податкових порушень ÷ податкові операції	Показує дотримання законодавства; впливає на штрафні ризики та імідж.	Тенденція до 0
13	Облікова	Якість фінансової звітності	Відповідність МСФЗ / НП(С)БО	Підвищує довіру до звітності, є базою для фінансової та податкової безпеки.	Повна відповідність
14		Рівень автоматизації обліку	Автоматизовані процеси ÷ загальні операції	Зменшує людський фактор і помилки у звітності.	> 70 %
15		Кібербезпека облікових систем	Частота інцидентів / політики захисту даних	Показує технічну захищеність облікових баз.	≤ 1 інцидент/рік
16	ESG	Корпоративне управління	Наявність системи внутрішнього контролю, аудиту, комплаєнсу	Підвищує прозорість управління, зменшує ризики маніпуляцій у звітності.	Система функціонує постійно
17		Соціальна відповідальність	Витрати на соціальні програми ÷ прибуток	Підвищує довіру персоналу й партнерів, знижує ризики плинності кадрів.	≥ 2 % прибутку
18		Екологічний менеджмент	Наявність сертифікату ISO 14001 або аналогічного	Відображає екологічну стійкість і можливість отримання податкових пільг.	Сертифіковано
19	Операційно-управлінська	Управління ризиками	Впровадженість системи ризик-менеджменту	Сприяє зменшенню податкових і фінансових втрат через контроль ризиків.	Система впроваджена

Продовження Таблиці 1.9

1	2	3	4	5	6
20	Операційно-управлінська	Безперервність бізнесу	Наявність планів резервного відновлення	Забезпечує стійкість до зовнішніх шоків і збереження даних обліку.	План існує і тестується
21		Захищеність активів	Застраховані активи ÷ загальні активи	Гарантує збереження матеріальної бази та фінансової стабільності.	≥ 80 %

Джерело: сформовано автором на основі [47, с.20-24]

Системний моніторинг таких показників, як рентабельність активів і капіталу, ліквідність, податкова ефективність, якість звітності, кібербезпека, корпоративне управління та соціальна відповідальність, дозволяє комплексно оцінити стан економічної безпеки. Їх взаємозв'язок демонструє, що економічна безпека — це результат узгодженості фінансових, облікових і податкових процесів, які формують основу стійкості підприємства в умовах швидкозмінюваної економічної кон'юнктури. Отже, оптимальна облікова та податкова політика виступають не лише інструментами управління фінансами, а й стратегічним механізмом забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Отже, економічна безпека підприємства являє собою комплексну характеристику, яка тісно пов'язана з ефективністю реалізації його облікової та податкової політики. Саме через інтеграцію цих елементів формується здатність підприємства забезпечувати фінансову стабільність, підтримувати стійкість розвитку та протидіяти зовнішнім і внутрішнім загрозам у мінливому економічному середовищі. Дослідження взаємозв'язку економічної безпеки з обліковою та податковою політикою дозволяє глибше усвідомити роль інформаційно-аналітичного забезпечення у підтриманні економічної рівноваги підприємства, визначити напрями підвищення ефективності управління ресурсами та створити основу для формування науково обґрунтованої системи фінансово-економічної безпеки.

1.3 Проблеми обліку та оподаткування прибутку підприємства в наукових працях

Необхідно констатувати, що консолідоване уявлення про прибуток як ключовий показник фінансового стану та результативності діяльності підприємства в сучасних умовах трансформується під впливом макроекономічних шоків, регуляторних трансформацій і стандартизації звітності. Це зовнішнє тло породжує множину техніко-методологічних і правових викликів: від питання доцільності припущення про безперервність діяльності (*going concern*) у кризових умовах до необхідності перегляду підходів до вимірювання справедливої вартості й виявлення ознак знецінення активів. Наявна технічна література та практичні настанови великих аудиторських мереж підкреслюють, що війна та пов'язані з нею санкції, створили надзвичайно складний контекст для надійного відображення прибутку в звітності українських і суміжних суб'єктів господарювання [48, с. 2-14].

Проблеми облікового відображення прибутку мають багатовимірний характер і включають недосконалість національних методик в частині визнання доходів і витрат, неоднорідність практик оцінки складових фінансового результату та суттєву залежність від управлінських суджень. В умовах високої волатильності ринку і частих коригувань операційної структури підприємств питання коректного розмежування поточних та капітальних витрат, визначення періодичності визнання доходів і забезпечення адекватності відображення податкових наслідків набувають критичного значення. Правила міжнародних стандартів, зокрема IFRS, формалізують принципи визнання і представлення, проте практика переходу на ці принципи демонструє значну варіативність застосування через галузеві особливості та рівень інформаційної інфраструктури підприємств, що ускладнює однозначне співставлення національних і міжнародних показників прибутку [49; с.5-15]

У працях українських дослідників наголошується, що чинна система обліку доходів, витрат і фінансових результатів підприємств характеризується низкою системних недоліків — від архаїчної моделі правового регулювання до обмеженої гнучкості методик визнання доходів і витрат. Зокрема, в роботі [50, с.96–100] зазначено, що національні стандарти бухгалтерського обліку містять суттєві відмінності порівняно з європейськими та міжнародними нормами, що призводить до розбіжностей у підходах до формування фінансового результату.

У статті [51, с.157] зазначено, що застосування балансового підходу до визначення чистого прибутку або збитку у не фінансових підприємствах призводить до труднощів класифікації «іншого сукупного доходу» та впливу цих класифікацій на звітний прибуток.

Методологічні проблеми визнання доходів та витрат слід розглядати як центральний вузол дискусій, адже від вибору облікових підходів залежить як інформаційна якість фінансової звітності, так і оподатковувальна база. Після впровадження новітніх вимог до визнання доходів (зокрема, унаслідок гармонізованого підходу IFRS 15) спостерігається зростання ролі розкриттів щодо характеру контрактних зобов'язань, перенесення визнання доходу у часі та збільшення використання відстрочених доходів як елемента, що впливає на величину звітного прибутку. Емпіричні дослідження останніх років фіксують, що імплементація принципів IFRS 15 у різних юрисдикціях призвела до підвищення рівня відстрочених доходів і відповідного тиску на показники прибутку при першому їх застосуванні, що в свою чергу породжує суперечності між вимогами до фінансової звітності та податкового адміністрування, якщо національне податкове законодавство не адаптовано до змінених принципів визнання. Унаслідок цього виникає подвійність облікових закономірностей: показники, що покращують інформаційну корисність для користувачів ринку, одночасно можуть ускладнювати визначення об'єкта оподаткування для контролюючих органів [49; с.16].

Методологічні проблеми визнання доходів та витрат у бухгалтерському обліку українських підприємств у 2022–2025 рр. стали предметом активного наукового дискурсу. У фокусі досліджень знаходяться питання відсутності єдиних критеріїв ідентифікації моменту виникнення доходів, колізії між нормами НП(С)БО та МСФЗ, а також залежність процедури визнання від професійного судження бухгалтера, що знижує достовірність визначення фінансового результату.

Косата І. у статті [52, с. 7] доводить, що українське законодавство не містить чітких методичних критеріїв щодо визнання витрат майбутніх періодів, що спричиняє їхнє суб'єктивне віднесення до різних звітних періодів. Дослідниця підкреслює, що «відсутність нормативного визначення категорії витрат майбутніх періодів призводить до варіативності їх обліку». Це формує можливість маніпулювання величиною поточного прибутку шляхом перенесення витрат на майбутні періоди, що суперечить принципу нарахування та обачності.

Бенко В. аналізує практику визнання доходів у сфері електронних комунікацій. Науковець наголошує, що в умовах нестабільності існує розрив між фактом надання послуги та моментом визнання доходу, що зумовлено нечітким регламентуванням «моменту передачі контролю» над результатом послуги [53; с. 203]. Автор підкреслює, що нормативи допускають декілька моделей визнання доходу, і це створює «варіативність трактувань, залежних від облікової політики підприємства» [53; с. 205]

Шевченко Л., Шендрихоренко М., Шепелюк В. досліджують проблему розриву між вимогами МСФЗ та чинними НП(С)БО. Автори доводять, що застосування принципу нарахування в Україні не забезпечує повної відповідності вимогам МСФЗ 15 і МСФЗ 16 через «недостатність розкриття управлінських суджень та обмежену деталізацію інформації щодо доходів і витрат у примітках до фінансової звітності» [54; с. 39]. Науковці прямо констатують наявність методологічної прогалини між нормою і практикою.

Клюс Ю. підкреслює, що проблематика визнання доходів невіддільна від методів оцінки активів та зобов'язань. Вчений зазначає, що застосування справедливої вартості без уніфікованих процедур оцінювання створює умови для «оцінкової варіативності», що має вплив на відмінності у оцінці доходу та фінансового результату [55; с. 121]. Автор доводить, що методологічна невизначеність при оцінці активів в умовах МСФЗ підвищує ризики недостовірності показника прибутку.

Кучеренко Т., Михайловина С., Оляднічук Н. досліджують проблеми визнання доходів і витрат у період війни та інших надзвичайних ситуацій. Автори вказують, що традиційні норми не враховують «факти руйнування активів, компенсацій, гуманітарної допомоги, страхових виплат», що породжує труднощі у визначенні дати визнання витрат та доходів [56; с. 331]. У статті пропонується нормативне доповнення до стандартів щодо обліку доходів/витрат форс-мажорного характеру.

Таким чином, аналіз праць свідчить, що методологічні проблеми визнання доходів і витрат в Україні є системними. Їхня суть полягає в наявності нормативних прогалин, колізій між стандартами та значній залежності від професійного судження бухгалтера. Відсутність уніфікованих правил трактування моменту визнання доходу та критеріїв віднесення витрат до звітного періоду призводить до ризику викривлення фінансових результатів, знижуючи достовірність показника прибутку підприємства.

Проблеми оцінки та відображення фінансових результатів впливають із сукупності джерел невизначеності: коливань ринкових цін, проблем із визначенням справедливої вартості в умовах обмеженої ліквідності ринків, а також із необхідністю врахування специфічних подій (страйків, форс-мажорів, втрат активів). Технічні вказівки та аналітичні огляди вказують на те, що адекватне застосування концепцій справедливої вартості і тестування на знецінення (*impairment testing*) вимагає від менеджменту не лише значного масиву коригувальних оцінок, але й прозорих розкриттів щодо чутливості оцінок до вихідних припущень. В рамках фінансового менеджменту, це

породжує дилему між прагненням до зменшення волатильності прибутку і вимогою до правдивого та послідовного відображення економічних результатів; у випадку несумісності національних податкових норм з міжнародними підходами виникає ризик виникнення арбітражних ситуацій при податковому плануванні і розбіжностей у звітності для різних зацікавлених груп [48; с.14].

У роботі [57] досліджено систему обліку доходів і витрат у формуванні фінансового результату підприємств України, з урахуванням чинного законодавства та міжнародних стандартів. Авторка встановила, що найбільшим фактором формування доходу стало чистий дохід від реалізації продукції, а витрат — операційні витрати підприємств [57; с. 7]. Водночас аналіз розбіжностей між бухгалтерським результатом і податковою базою підтвердив: «внаслідок неоднорідності облікових методик податковий прибуток може відображати інший економічний зміст, а не лише результат діяльності» [57; с. 9].

У статті [58; с. 24] автори вказали, що застосування історичної вартості, теперішньої вартості, чистої реалізаційної вартості або справедливої вартості мають різний вплив на фінансовий результат. Висновок: без уніфікації методик оцінки неможливо гарантувати порівнянність результатів та їх коректність щодо оподаткування. У роботі [59, с. 14–15] виокремлено методологічні та організаційні питання формування фінансового результату на підприємстві. Автори зазначають, що «фінансовий результат — категорія багатомірна; його формування передбачає коректне групування доходів і витрат за видами діяльності та забезпечення аналітичного забезпечення обліку» [59; с. 20]. Автори пропонують ведення додаткового реєстру — «Журнал обліку доходів і витрат за видами діяльності» — як спосіб підвищення достовірності результату [59; с. 18].

У роботі [60] оцінено зв'язок між показниками звітності (активи, зобов'язання, власний капітал) та фінансовим результатом [60; с. 172]. Дослідники стверджують, що якість діагностики фінансової звітності прямо

впливає на достовірність результату та, відповідно, на базу оподаткування прибутку. Вказано, що «без адекватного моделювання балансових компонентів показник фінансового результату може відображати не економічну сутність, а лише бухгалтерські припущення» [60; с. 175].

Загалом, проблеми оцінки та відображення фінансових результатів створюють основу для невизначеності у формуванні та оподаткуванні прибутку. Недосконалість методик оцінки, неоднорідність облікових процедур, залежність від суджень і відсутність повної організаційної структури обліку доходів та витрат мають своїм наслідком наступне: прибуток підприємства може не відображати реальних економічних показників, а наукова спільнота закликає до вдосконалення цих механізмів.

Гармонізація національних стандартів з міжнародними є одночасно першочерговою політичною ціллю і системним викликом. Аналіз виконаних у 2022–2025 рр. досліджень засвідчує, що процес адаптації МСФЗ в Україні супроводжується як очевидними перевагами (підвищення прозорості, покращення порівнянності звітності та потенціал залучення іноземних інвестицій), так і серйозними бар'єрами: інституційними (відсутність єдиних настанов щодо імплементації), інфраструктурними (низький рівень цифровізації та недоліки систем контролю) і методологічними (неузгодженість податкового законодавства з новими обліковими правилами). Наукові праці вказують на необхідність поетапної, диференційованої стратегії гармонізації, що має включати розробку адаптованих до національного контексту методичних настанов, підвищення кваліфікації фахівців та тісну координацію між регуляторами і бізнесом з метою мінімізації розбіжностей між фінансовим і податковим обліком [61; с.72; 62; с.138].

Гармонізація національних стандартів бухгалтерського обліку України з міжнародними нормами IFRS (International Financial Reporting Standards) (далі — МСФЗ) є центральною темою сучасних наукових досліджень, оскільки у контексті глобалізації фінансових ринків і інтеграції української економіки в світовий поділ праці виступає як ключовий чинник підвищення

прозорості, порівнянності та інвестиційної привабливості фінансової звітності. У наукових працях виділяються такі основні напрями: аналіз концептуальних розбіжностей між українськими стандартами і МСФЗ, дослідження практичних бар'єрів імплементації МСФЗ в Україні та розробка рекомендацій щодо подальшої адаптації нормативно-методичної бази.

В дослідженні [61] наводиться розлогий аналіз ступеня гармонізації української системи обліку та звітності із стандартами МСФЗ через призму експортно-імпортних операцій. Автор наголошує на тому, що хоча застосування МСФЗ забезпечує вищу прозорість фінансової інформації, в українській практиці лишаються невирішеними питання стандартизації, кадрового забезпечення, цифровізації обліку та адаптації нормативного середовища [61; с. 73–74]. У висновках підкреслено, що процес гармонізації триває, але він має характер фрагментарного «копіювання» норм без сутнісної адаптації до національного контексту.

У статті [62] досліджено механізми впливу МСФЗ на трансформацію національної системи обліку. Автори виявили суттєві концептуальні відмінності: українські стандарти орієнтовані переважно на юридичну форму операцій, а МСФЗ — на економічну сутність; відсутні еквіваленти деяким стандартам МСФЗ у національному нормативному середовищі; нестача спеціалізованих методичних рекомендацій для підприємств [62; с. 138–142]. Дослідники радять активізувати розробку методичних вказівок, підвищити рівень підготовки фахівців і розвивати цифрову інфраструктуру обліку.

З метою систематизації та узагальнення результатів аналізу сучасних наукових досліджень у сфері обліку та оподаткування прибутку підприємств доцільним є виокремлення ключових проблемних зон та чинників, що визначають складність формування фінансових результатів у сучасних умовах господарювання. Таблиця 1.10 відображає узагальнену структуру проблематики, яка формується під впливом методологічних, нормативних, оціночних та інституційних факторів, а також демонструє взаємозв'язок між ними в контексті достовірності визначення прибутку та його оподаткування.

У результаті проведеного теоретико-методологічного аналізу встановлено, що проблематика обліку та оподаткування прибутку підприємств у сучасних наукових працях (2022–2025 рр.) розкривається крізь призму трьох взаємопов'язаних блоків: проблем облікового відображення фінансових результатів, методологічних труднощів визнання доходів і витрат, а також гармонізації національних стандартів обліку з МСФЗ. Дослідження українських вчених підтверджують, що облік фінансових результатів залишається сферою із високим рівнем оціночності, залежності від професійних суджень та значного впливу нормативної невизначеності.

Таблиця 1.10 – Узагальнююча характеристика проблем обліку та оподаткування прибутку підприємства

Проблемні питання	Сутність проблематики	Ключові фактори виникнення	Вплив на показник прибутку та його оподаткування	Наукові акценти та узагальнені висновки
1	2	3	4	5
Проблеми облікового відображення фінансових результатів	Неповна відповідність національних облікових норм сучасним економічним реаліям та міжнародним стандартам. Високий рівень залежності від професійних суджень та варіативність облікових підходів	Макроекономічна нестабільність, вплив війни та кризових явищ, фрагментарність нормативної бази, неузгодженість між НП(С)БО та МСФЗ	Формування недостовірного або умовного прибутку, виникнення суттєвих розбіжностей між бухгалтерським і податковим фінансовим результатом	Прибуток втрачає властивість об'єктивного інтегрального показника ефективності, що знижує довіру до фінансової звітності
Методологічні проблеми визнання доходів і витрат	Відсутність чітких критеріїв ідентифікації моменту виникнення доходу та віднесення витрат до відповідного періоду	Колізії між НП(С)БО та МСФЗ, вплив принципу нарахування, застосування IFRS 15 і IFRS 16, суб'єктивність судження бухгалтера	Викривлення фінансових результатів через перенесення доходів і витрат між періодами, можливість маніпулювання прибутком	Методологічна невизначеність формує інформаційний ризик і ускладнює податкове адміністрування

Продовження Таблиці 1.10

1	2	3	4	5
Проблеми оцінки активів і зобов'язань	Оціночна варіативність у застосуванні справедливої, історичної, теперішньої та чистої реалізаційної вартості	Відсутність уніфікованих процедур оцінки, обмежена ліквідність ринків, нестабільність ринкових цін	Зміна величини доходів, витрат і резервів, що прямо впливає на розмір прибутку та податкову базу	Без уніфікації підходів до оцінки неможлива порівнянність та достовірність фінансових результатів
Організаційні та інформаційні проблеми	Недостатній рівень аналітичного забезпечення обліку доходів і витрат за видами діяльності	Недосконалість облікових систем, відсутність додаткових аналітичних регістрів, слабка цифрова інфраструктура	Формування неповної картини фінансового результату та ускладнення контролю за його достовірністю	Запропоновано створення додаткових облікових інструментів для підвищення прозорості прибутку
Проблеми гармонізації з МСФЗ	Фрагментарне впровадження міжнародних стандартів без адаптації до національного контексту	Інституційні бар'єри, кадровий дефіцит, методологічна та нормативна неузгодженість	Поява множинності трактувань одного й того самого фінансового результату в різних системах обліку	Необхідність формування поетапної та адаптованої моделі гармонізації національних стандартів із МСФЗ
Розбіжності між фінансовим і податковим обліком	Податковий прибуток набуває іншого економічного змісту, ніж бухгалтерський	Несинхронізованість облікових і податкових правил, різні цілі регулювання	Формування неоднакової бази оподаткування та потенційні податкові ризики	Потреба в нормативному зближенні облікової й податкової методології

Джерело: сформовано автором на основі [47, с.20-24]

Під час розгляду проблем оцінки та відображення фінансових результатів простежується, що неоднорідність практик оцінювання активів, зобов'язань і доходів безпосередньо впливає на достовірність показника прибутку. Фінансовий результат формується в умовах суттєвої невизначеності, що зумовлено широким застосуванням розрахункових величин, припущень щодо знецінення активів, переоцінки та резервування. Таким чином, прибуток втрачає однозначність як інтегральний індикатор ефективності діяльності. Наукові дослідження дозволяють стверджувати, що навіть за наявності встановлених нормативних вимог, економічна сутність

операцій не завжди коректно трансформується в облікові показники, що посилює інформаційний ризик для користувачів звітності.

Методологічні аспекти визнання доходів і витрат виявляються у різних форм трактування принципів нарахування та відповідності. Українські дослідники підкреслюють, що відсутність однозначних критеріїв розмежування операційних і капітальних витрат, різночитання моменту переходу контролю над активами та недостатній рівень методичних роз'яснень щодо складних операцій (довгострокові контракти, передплати, комбіновані операції) формують ситуацію, коли доходи та витрати можуть визнаватися із затримкою або, навпаки, передчасно. Це викривлює фінансовий результат, ускладнює податкове планування і перешкоджає ефективному управлінню потоком прибутку.

Проблематика гармонізації національних стандартів з міжнародними розглядається науковцями як стратегічний чинник підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на глобальних ринках капіталу. Аналіз праць, присвячених впровадженню МСФЗ в Україні, свідчить, що гармонізація має переважно формальний характер: нормативне середовище змінено, однак методичне забезпечення, цифровізація обліку та підготовка фахівців залишаються недостатніми. Це зумовлює фрагментарність переходу до міжнародних стандартів та не забезпечує порівнянність показника прибутку між українськими підприємствами та компаніями, що звітують за МСФЗ.

Синтез отриманих результатів дає підстави стверджувати, що ключовою проблемою в системі обліку прибутку є розрив між нормативною регламентацією та практикою застосування стандартів. Облік прибутку в Україні перебуває на етапі трансформації, де елементи національної моделі співіснують із вимогами МСФЗ, не утворюючи єдиної логічної системи. Це призводить до зниження інформаційної цінності показника прибутку для користувачів звітності — власників, менеджменту, інвесторів і контролюючих органів. Усунення окреслених проблем можливе лише за умови узгодження

методології оцінки, стандартизації підходів до визнання доходів і витрат та завершення процесу гармонізації стандартів обліку.

Таким чином, фінансовий результат, як ключова економічна категорія, не може розглядатися ізольовано від методології його формування. Облікові проблеми і недосконалість стандартів визначають зміст показника прибутку не меншою мірою, ніж фактичні економічні результати діяльності підприємства. Це обґрунтовує необхідність подальших поглиблених досліджень, спрямованих на формування цілісної моделі обліку прибутку в умовах міжнародної інтеграції України.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ НА ТОВ "АФІРМ"

2.1 Облікова політика підприємства як інструмент забезпечення економічної безпеки

Товариство з обмеженою відповідальністю «АФІРМ» — це українське підприємство, засноване 15 червня 2018 року, яке здійснює діяльність у сфері оптової торгівлі. Юридична адреса компанії: 02068, Україна, м. Київ, вул. Анни Ахматової, буд. 14а.

Підприємство має код ЄДРПОУ 42247207 і функціонує на засадах чинного законодавства України, відповідно до свого Статуту. Керівництво здійснює директор Бурнос Роман Сергійович, який відповідає за стратегічний розвиток, організацію господарської діяльності та ефективне використання ресурсів компанії.

Статутний капітал підприємства становить 402 660 гривень, що забезпечує належну фінансову базу для ведення господарської діяльності, реалізації комерційних проектів та розвитку партнерських відносин.

Основним видом діяльності ТОВ «АФІРМ» є оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням (код КВЕД 46.69), що охоплює широкий спектр операцій, пов'язаних із реалізацією промислового, інженерного та технологічного обладнання для потреб підприємств різних галузей економіки. Господарська діяльність підприємства спрямована на забезпечення виробничих і будівельних компаній, а також організацій сфери послуг сучасними технічними засобами, необхідними для ефективного функціонування їх виробничих процесів.

У структурі товарного асортименту переважає обладнання для обробки матеріалів, включаючи верстати, компресорні установки, насосне устаткування, редуктори та інші елементи гідравлічних і пневматичних

систем. Значну частку становить електротехнічне та енергетичне обладнання, до якого належать електродвигуни, генератори, трансформатори, стабілізатори напруги, а також засоби автоматизації виробничих процесів. Важливим напрямом є торгівля будівельним та монтажним обладнанням, вентиляційними системами, підйомними механізмами та зварювальною технікою.

Крім того, підприємство займається реалізацією контрольно-вимірювальних приладів і комплектуючих до автоматизованих систем контролю, таких як датчики, манометри, лічильники та елементи управління. Окремий сегмент діяльності становить постачання устаткування для систем водопостачання, опалення, кондиціонування та очищення повітря, що забезпечує задоволення потреб клієнтів у сучасних енергоефективних рішеннях.

ТОВ «АФІРМ» співпрацює з постачальниками, забезпечуючи високу якість продукції та відповідність технічним стандартам. Компанія орієнтована на довгострокову співпрацю з клієнтами та партнерами, дотримується принципів надійності, професіоналізму та якості, що сприяє її стабільному розвитку на українському ринку.

Як суб'єкт МСБ, ТОВ «АФІРМ» веде спрощений бухгалтерський облік відповідно до НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» і складає фінансову звітність за формами №1-мс (Баланс) і №2-мс (Звіт про фінансові результати) (Додатки А-Г).

Основним завданням облікової системи є забезпечення достовірного визначення прибутку як головного показника фінансової ефективності підприємства.

Визнання та оцінка прибутку ТОВ «АФІРМ» ґрунтуються на принципах нарахування та відповідності доходів і витрат, визначених НП(С)БО 1, НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», НП(С)БО 15 «Дохід» і НП(С)БО 16 «Витрати». Доходи визнаються у момент, коли підприємство передає покупцеві ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на товар, а

також коли сума доходу може бути достовірно визначена, а ймовірність надходження економічних вигід не викликає сумнівів. Таким чином, момент реалізації продукції визначається за датою відвантаження товару або підписання акта приймання-передачі.

Основними джерелами формування доходів виступають надходження від продажу товарів, інші операційні доходи, що можуть виникати внаслідок отримання знижок від постачальників, утворення курсових різниць чи повернення ПДВ, а також фінансові доходи, отримані від розміщення тимчасово вільних коштів на депозитних рахунках. Витрати відображаються у тому звітному періоді, у якому вони фактично виникли, незалежно від моменту їх оплати. До їх ключових складових належать собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Правильне узгодження доходів і витрат дає змогу сформувати об'єктивний показник прибутку до оподаткування, який слугує базою для аналізу фінансової результативності підприємства.

Дані фінансової звітності за 2022–2024 роки подано у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка фінансових результатів ТОВ «АФІРМ» у 2022–2024 р., тис. грн

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення 2024/2022	Темп зростання, %
Чистий дохід від реалізації продукції	820,6	3 762,70	9 661,30	8 840,70	1 178,10
Собівартість реалізованої продукції	820,6	3 590,80	3 267,60	2 447,00	398,3
Інші операційні витрати	65	88,9	80,9	15,9	124,5
Прибуток до оподаткування	2	83	75,5	73,5	3 775,00
Податок на прибуток	0,4	14,9	13,5	13,1	3 375,00
Чистий прибуток	1,6	68,1	62	60,4	3 875,00

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Дані свідчать, що підприємство у 2023 році досягло піку прибутковості: прибуток до оподаткування збільшився більш ніж у 40 разів відносно 2022 року. У 2024 році спостерігається незначне зниження фінансового результату (на 9,0 %), що пояснюється підвищенням закупівельних цін на обладнання та зростанням витрат на логістику.

Підприємство належить до категорії мікропідприємств та застосовує спрощену систему обліку й фінансової звітності. Це зумовлює спрощення механізму розрахунку та відображення податкових зобов'язань, в той же час це не звільняє його від необхідності дотримання принципів достовірності, обачності та відповідності доходів і витрат звітного періоду діяльності підприємства.

Спрощена система обліку зменшує адміністративне навантаження, але вона не знижує значущості належного виконання облікових процесів. Саме тому навіть мікропідприємство повинно чітко визначати та впроваджувати свою облікову політику, адже від її змісту залежить достовірність фінансової інформації та можливість стратегічного управління ресурсами і ризиками.

Облікова політика підприємства у сучасних умовах перестає бути технічним набором внутрішніх регламентів і набуває статусу стратегічного інструмента забезпечення економічної безпеки. Її зміст визначає методи оцінювання активів і зобов'язань, порядок визнання доходів і витрат, формування фінансового результату та структуру внутрішнього контролю. Саме через систему положень облікової політики відбувається перетворення даних про господарські операції на фінансову інформацію, на основі якої оцінюється прибутковість, ліквідність і загальна стійкість підприємства.

Економічна безпека підприємства базується на здатності запобігати викривленням фінансової інформації, уникати фінансових втрат і мінімізувати ризики, пов'язані з недостовірністю облікових даних. Облікова політика забезпечує формування єдиної логіки облікового відображення операцій, що унеможливорює вибіркове трактування подій та маніпулювання фінансовими результатами. Чітке визначення методів оцінки активів, алгоритмів

визначення собівартості та моменту визнання доходів створює прозоре інформаційне середовище, в якому відслідковуються відхилення, а потенційні порушення ідентифікуються на ранніх стадіях.

Функція облікової політики ТОВ «АФІРМ» не обмежується лише регламентацією процедур. Її зміст формує механізм захисту від фінансових ризиків. Коректно визначені методи амортизації, вибір способу оцінки запасів чи класифікації витрат впливають на величину оподаткованого прибутку та фінансовий результат, що напряду пов'язано з податковими ризиками. Наявність чітко задокументованих правил унеможливорює несанкціоновані зміни в методах обліку.

Крім того, облікова політика захищає від правових загроз. Вона забезпечує відповідність системи обліку чинним законодавчим вимогам і мінімізує ризики санкцій з боку контролюючих органів. За умов постійних змін нормативного середовища саме положення облікової політики дозволяють забезпечити стабільність облікового процесу, уникнути хаотичних коригувань та зберегти цілісність облікових даних.

Облікова політика підприємства являє собою сукупність принципів, методичних підходів і процедур, що визначають побудову системи бухгалтерського обліку та підготовку фінансової звітності згідно чинних нормативних вимог. У площині економічної безпеки вона набуває ролі організаційно-нормативного інструмента, що мінімізує викривлення облікових даних, забезпечує належний контроль за господарськими операціями й створює основу для прийняття оптимальних управлінських рішень. Звідси, значення облікової політики полишає межі суто технічного регламенту і перетворюється на важливий елемент системи захисту підприємства від фінансових, податкових, операційних і репутаційних загроз.

У ТОВ «АФІРМ» структура облікової політики охоплює комплекс параметрів, які визначають організацію та методику ведення бухгалтерського обліку (Додаток Д). Першим ключовим елементом є встановлення робочого плану рахунків, що визначає деталізацію облікових даних і порядок

класифікації активів, зобов'язань, доходів та витрат. Чітко структурований план рахунків забезпечує однозначність відображення операцій та знижує ризик довільного трактування господарських подій, що прямо сприяє підвищенню рівня економічної безпеки. На практиці це означає, що ТОВ «АФІРМ» формує деталізовані субрахунки для обліку грошових коштів і розрахунків, що дає змогу контролювати кожен етап фінансових потоків.

Другим важливим елементом є регламентація форм первинних документів. На підприємстві передбачені як типові, так і самостійно розроблені форми, затверджені наказом керівника (Додатки Е-Р). Впорядкована система первинних документів створює доказову базу для підтвердження господарських операцій та мінімізує можливості для шахрайських дій або неконтрольованих витрат. Наприклад, встановлена форма табелю обліку робочого часу гарантує коректне нарахування оплати праці, що знижує ризики конфліктів і помилок у розрахунках.

Наступним елементом є визначення методів оцінки активів і зобов'язань. У ТОВ «АФІРМ» запасам надано оцінку за первісною вартістю з подальшим застосуванням методу середньозваженої собівартості під час їх вибуття. Вибір цього методу забезпечує ресурсну прозорість та стабільність формування собівартості реалізованої продукції, що особливо важливо в умовах цінових коливань на ринку. Окрім того, методика оцінки основних засобів передбачає їх облік за первісною вартістю, а амортизація нараховується прямолінійним методом. Такий підхід забезпечує прогнозованість показників витрат і запобігає маніпуляціям через нерівномірне списання вартості активів.

Засобом забезпечення економічної безпеки є також процедура визначення меж суттєвості. У політиці ТОВ «АФІРМ» встановлено кількісний критерій суттєвості у 5 % від базових показників фінансової звітності. Завдяки цьому фінансові звіти відображають лише ті відхилення, які можуть вплинути на рішення користувачів, виникає можливість мінімізувати ризики, пов'язані з

навмисним приховуванням важливих економічних фактів під виглядом несуттєвих.

Важливим елементом є регламентація порядку документообігу, організації бухгалтерської служби. На підприємстві встановлено графік руху документів, визначено відповідальних осіб, а також окреслено строки передання документів до бухгалтерії. Така організація формує внутрішню систему контролю, яка унеможливорює втрату документів, затримку у відображенні операцій або виникнення несанкціонованих коригувань. Це напряду підсилює економічну безпеку, адже фінансові дані стають своєчасними та контрольованими.

Окреме значення у системі економічної безпеки має обрана форма ведення бухгалтерського обліку. ТОВ «АФІРМ» застосовує автоматизовану форму обліку із використанням спеціалізованого програмного забезпечення. Програмний продукт мінімізує ризики людських помилок, підвищує точність розрахунків та забезпечує зберігання інформації у захищеному цифровому середовищі. Використання електронних журналів, реєстрів і цифрових підписів додатково підсилює контроль над доступом до даних.

Положення щодо обліку доходів і витрат є одним із найважливіших елементів облікової політики у контексті економічної безпеки. На даному підприємстві використовується принцип нарахування, який забезпечує відображення доходів у момент їх виникнення, а не надходження коштів. Це сприяє формуванню достовірної фінансової картини та дає змогу уникнути викривлення результатів діяльності шляхом маніпулювання строками визнання доходів і витрат. Такий підхід дозволяє забезпечити прозорість формування фінансового результату та підвищує довіру зовнішніх користувачів до звітності підприємства.

Завершальна складова - визначення відповідальності посадових осіб за ведення бухгалтерського обліку. У ТОВ «АФІРМ» відповідальність покладнуто на головного бухгалтера, який контролює дотримання методики обліку, правильність документального оформлення та своєчасність подання

звітності. Чітка персоніфікація відповідальності знижує ризики недобросовісної поведінки працівників, забезпечує дисципліну в облікових процесах та створює передумови для стабільності фінансової інформації.

Таким чином, облікова політика ТОВ «АФІРМ» виконує функцію комплексного інструменту гарантування економічної безпеки підприємства. Облікова політика визначає всі ключові аспекти облікового процесу — від документації та оцінки активів до внутрішнього контролю й автоматизації обліку, що дозволяє формувати достовірну, прозору та контрольовану фінансову інформацію, необхідну для стійкого функціонування підприємства в умовах ринкової невизначеності.

У сфері гарантування економічної безпеки облікова політика набуває двоєдиного значення: з одного боку, вона слугує інструментом формування точної та повної інформації про фактичний фінансовий стан підприємства, а з іншого — виконує роль механізму запобігання ризикам, що виникають через можливі помилки, зловживання чи неправомірні дії як зовнішніх контрагентів, так і внутрішнього персоналу. Бухгалтерський облік перестає бути лише обов'язковою нормативною процедурою й трансформується у важливий елемент системи стратегічного управління.

Ефективність функціонування системи бухгалтерського обліку залежить від наявності належно сформованої та послідовно реалізованої облікової політики. Її роль виходить за межі суто технічної регламентації процесів фіксації господарських операцій, оскільки саме облікова політика встановлює правила оцінки активів і зобов'язань, порядок формування фінансових результатів. За таких умов облікова політика набуває значення інструмента забезпечення економічної безпеки підприємства, завдяки створенню механізмів захисту від викривлення фінансової інформації, необґрунтованих ризиків, неправомірного втручання в облікові процеси та потенційних фінансових втрат. Стабільність і прозорість облікової політики дають змогу сформувати необхідну інформацію, яка буде використовуватись

для контролю за фінансовими потоками, своєчасного виявлення загроз і прийняття рішень, спрямованих на мінімізацію економічних ризиків.

Економічні рішення, що ухвалюються на рівні і окремих підприємств, і державних органів чи інших учасників ринкових процесів, визначають фінансову позицію підприємства та його здатність протистояти зовнішнім впливам. Інформаційною основою для таких рішень слугує система бухгалтерського обліку та фінансової звітності, якість і повнота яких залежать від чинних нормативних вимог, а також сформованої на підприємстві облікової політики. Саме облікова політика задає методологію оцінювання активів і зобов'язань, детермінує порядок визнання доходів і витрат, а також визначає правила документування й відображення господарських операцій у звітності.

Облікова політика ТОВ «АФІРМ» виконує функцію інформаційного захисту підприємства: вона забезпечує отримання повної, достовірної та несуперечливої інформації, необхідної для ідентифікації ризиків, оцінювання фінансових наслідків альтернативних рішень та попередження загроз економічній безпеці. Якісно сформована облікова політика мінімізує інформаційну асиметрію між користувачами фінансової звітності і створює умови для своєчасного реагування на зовнішні та внутрішні фактори ризику.

Взаємозв'язок економічної безпеки, облікової політики та бухгалтерського обліку підприємства представлено у таблиці 2.2.

Для визначення сутності облікової політики у системі забезпечення економічної безпеки ТОВ «АФІРМ» доцільно застосовувати системний підхід, відповідно до якого облікова політика розглядається не лише як сукупність методичних прийомів ведення бухгалтерського обліку, але й як комплекс заходів, спрямованих на захист фінансово-економічних інтересів підприємства. У контексті діяльності ТОВ «АФІРМ» облікова політика формується з урахуванням стратегічної мети — мінімізації фінансових ризиків, запобігання викривленню інформації, підвищення достовірності

даних для прийняття рішень та забезпечення контролю за рухом активів і зобов'язань.

Таблиця 2.2 – Взаємозв'язок економічної безпеки, облікової політики та бухгалтерського обліку ТОВ «АФІРМ»

Елемент	Сутність	Яку роль відіграє у забезпеченні економічної безпеки	Як реалізується на підприємстві
Бухгалтерський облік	Система збору, реєстрації та узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства.	Забезпечує достовірність фінансової інформації, попереджає фінансові втрати, сприяє виявленню шахрайства та зловживань.	Ведення обліку відповідно до НП(С)БО, використання облікової програми (наприклад, BAS/1C), контроль первинних документів, інвентаризація активів.
Облікова політика підприємства	Сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.	Встановлює правила обліку, які унеможливають маніпуляції даними й формують прозору систему контролю витрат, доходів та активів.	Наказ про облікову політику ТОВ «АФІРМ»: метод оцінки запасів (FIFO), нарахування амортизації (прямолінійний метод), порядок документообігу та внутрішніх перевірок.
Економічна безпека підприємства	Стан захищеності підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз, що забезпечує стабільність діяльності та розвиток.	Залежить від точності облікових даних, наявності фінансової інформації для прийняття управлінських рішень, контролю витрат і запобігання шахрайству.	Аналіз фінансових показників (ліквідність, рентабельність, грошові потоки), контроль дебіторської заборгованості, управління ризиками, внутрішні регламенти щодо доступу до інформації.

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Аналіз облікової політики підприємства має здійснюватися через призму забезпечення стабільності та фінансової стійкості. Прийняті на ТОВ «АФІРМ» методи оцінки активів, порядок визнання доходів і витрат, а також регламентація документообігу безпосередньо впливають на своєчасність та повноту відображення фінансових результатів. Обрані підходи до обліку дозволяють знизити ризики виникнення помилок, шахрайських дій та необґрунтованих управлінських рішень. Облікова політика виступає

превентивним інструментом забезпечення економічної безпеки, створюючи інформаційну базу для своєчасного виявлення відхилень і потенційних ризиків.

Важливим елементом є взаємозв'язок між обліковою політикою та внутрішніми управлінськими регламентами ТОВ «АФІРМ». Облікова політика узгоджується з політикою управління ризиками, політикою внутрішнього контролю та політикою руху фінансових потоків, що забезпечує цілісність системи економічної безпеки. Її зміст визначається економічними міркуваннями підприємства: забезпеченням ефективного контролю, раціонального використання ресурсів та формуванням достовірної інформаційної бази для аналізу і стратегічного планування. Інтегрованість облікової політики з іншими управлінськими політиками забезпечує стійкість ТОВ «АФІРМ» до зовнішніх і внутрішніх ризиків та сприяє зміцненню його конкурентних позицій.

У ТОВ «АФІРМ» управлінські й економічні рішення ґрунтуються на даних фінансової звітності, що формується за встановленою обліковою політикою. Такий підхід гарантує точність і повноту інформації, потрібної для аналізу фінансового стану, визначення потенційних загроз та оцінки результативності роботи підприємства. Дотримання визначених правил і методів бухгалтерського обліку створює надійну інформаційну базу, яка сприяє захисту економічних інтересів підприємства та підтриманню його стабільності.

На етапі планування облікова політика ТОВ «АФІРМ» забезпечує формування прогнозних показників на основі реальних, підтверджених даних про доходи, витрати, рух активів та фінансові зобов'язання. Фінансова звітність, сформована згідно з обліковою політикою, дозволяє моделювати варіанти використання ресурсів, оцінювати можливі ризики та визначати економічно обґрунтовані напрями розвитку. Завдяки чітко визначеним методам обліку підприємство може проводити аналіз рентабельності окремих напрямів діяльності, обирати ефективні стратегії фінансування, визначати

потреби в оборотному капіталі, що забезпечує підвищення рівня економічної безпеки.

Координація діяльності в ТОВ «АФІРМ» відбувається шляхом зіставлення планових показників з фактичними даними, що відображаються у фінансовій звітності. Системність та порівнюваність показників, забезпечена обліковою політикою, дозволяє виявляти відхилення у витратах, оцінювати раціональність використання ресурсів та оптимізувати внутрішні бізнес-процеси. Взаємозв'язок між обліковою політикою і внутрішніми регламентами сприяє мінімізації інформаційних викривлень та підвищенню прозорості операційної діяльності, що є важливим чинником для запобігання внутрішнім загрозам економічній безпеці.

Етап контролю передбачає використання фінансової інформації для оцінки досягнення стратегічних і тактичних цілей, визначення ризиків та формування коригувальних управлінських дій. Облікова політика забезпечує належний рівень деталізації фінансових показників, що уможливорює здійснення контролю за рухом грошових коштів, дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також оцінку впливу управлінських рішень на фінансовий результат. Використання даних фінансової звітності у системі контролю дає змогу вчасно виявити фінансові порушення, хибні управлінські рішення чи ознаки шахрайства, що підвищує рівень економічної безпеки.

Облікова політика, яку застосовує ТОВ «АФІРМ», є фундаментальним інструментом підтримання економічної безпеки компанії. Вона визначає підходи до оцінки активів, порядку відображення доходів і витрат, формування прибутку та структури фінансової звітності. Саме на основі такої звітності інвестори, кредитори та інші користувачі можуть ухвалювати обґрунтовані економічні рішення. Належно організована інформаційна система зменшує рівень фінансової невизначеності, підсилює стабільність підприємства та забезпечує його захищеність від можливих внутрішніх і зовнішніх ризиків. Таблиця 2.3 демонструє, як економічні рішення впливають на діяльність ТОВ «АФІРМ» та яким чином облікова політика формує

інформаційну базу для їхнього прийняття, забезпечуючи економічну безпеку підприємства.

Таблиця 2.3 – Взаємозв’язок економічних рішень та облікової політики з економічною безпекою підприємства ТОВ «АФІРМ»

№	Економічне рішення, на яке впливає обрана облікова політика ТОВ «АФІРМ»	Суб’єкти, які приймають рішення	Вплив облікової політики на форми фінансової звітності, що забезпечують економічну безпеку	Інформаційні потреби суб’єктів при прийнятті рішення
1	2	3	4	5
1	Придбання або реалізація активів, оцінка ефективності капіталовкладень, рішення щодо участі інвесторів у капіталі	Інвестори, власники	Обрана облікова політика визначає підхід до оцінки активів та доходів, що впливає на показники ліквідності, власного капіталу та фінансових результатів у Балансі, Звіті про фінансові результати, Звіті про власний капітал	Інформація про фінансову стійкість, рівень ризиків втрати інвестицій, прогнозовану прибутковість вкладень
2	Визначення стратегічних напрямів діяльності, оптимізація витрат, планування грошових потоків	Керівництво підприємства	Облікова політика визначає методи визнання витрат і доходів, що впливає на достовірність аналізу рентабельності та платоспроможності у Балансі, Звіті про фінансові результати, Звіті про рух грошових коштів	Дані щодо фінансової стійкості, здатності покривати короткострокові зобов’язання, оцінки економічних ризиків у діяльності
3	Визначення можливості продовження співпраці, вибір надійного контрагента	Покупці, замовники	Облікова політика забезпечує прозорість формування доходів та витрат, що впливає на оцінку платоспроможності підприємства через Звіт про фінансові результати та Звіт про рух грошових коштів	Інформація про виконання договірних зобов’язань, відсутність ризиків неплатежів, фінансова дисципліна підприємства
4	Прийняття рішення працівниками про працевлаштування, оцінювання стабільності та перспективності підприємства	Працівники	Вибрана облікова політика формує показники фінансової стійкості, що відображаються у Звіті про фінансові результати, зокрема стабільність фондоутворення	Інформація про наявність ризиків затримки виплат заробітної плати, гарантії соціальної та фінансової безпеки персоналу

Продовження Таблиці 2.3

1	2	3	4	5
5	Надання кредитів, визначення кредитного ризику, забезпечення виконання зобов'язань	Банки, поставальники, інші кредитори	Облікова політика впливає на формування показників оборотності активів та боргового навантаження у Балансі, Звіті про рух грошових коштів	Дані про платоспроможність та фінансову стійкість, оцінка кредитоспроможності підприємства
6	Прийняття рішення щодо проведення перевірок, оцінка дотримання законодавства	Податкові органи та органи соціального страхування	Облікова політика визначає підходи до оподаткування, що впливає на прозорість операцій і достовірність інформації у Балансі та Звіті про фінансові результати	Інформація для оцінки можливих фіскальних ризиків та забезпечення податкової дисципліни
7	Формування макроекономічних показників, оцінка внеску підприємства у розвиток економіки	Органи статистики	Облікова політика впливає на агрегування фінансових показників, що використовуються у статистичній звітності	Актуальна інформація про діяльність підприємства для оцінки економічної ситуації
8	Оцінка впливу діяльності підприємства на економіку регіону та рівень відповідальності бізнесу	Громадськість, місцева влада	Облікова політика забезпечує відкритість і прозорість показників у Балансі та Звіті про фінансові результати, що дозволяє оцінити внесок у розвиток або ризики діяльності	Інформація про соціальну відповідальність бізнесу, прозорість діяльності та економічну стійкість

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Аналіз взаємозв'язку між економічними рішеннями, обліковою політикою та економічною безпекою підприємства ТОВ «АФІРМ» показав, що ефективність системи обліку має прямий вплив на здатність підприємства протидіяти економічним загрозам. Фінансова звітність, сформована відповідно до обраних облікових підходів, дозволяє інвесторам, кредиторам, працівникам та іншим користувачам оцінювати рівень ризиків і приймати обґрунтовані рішення. Правильно сформована облікова політика підтримує стратегічні цілі компанії, мінімізує ризики втрати фінансової стабільності та сприяє формуванню позитивної ділової репутації перед зовнішніми стейкхолдерами. Отже, облікова політика є не лише технічним документом

бухгалтерського забезпечення, а й інструментом зміцнення економічної безпеки.

2.2 Оцінка та визнання прибутку та податкових зобов'язань й їхній вплив на економічну безпеку ТОВ "АФІРМ"

Оцінка та визнання прибутку і податкових зобов'язань становлять одну з найважливіших компонент фінансово-економічного механізму підприємства, оскільки саме ці показники формують основу для визначення результатів діяльності, планування грошових потоків та виконання обов'язків перед державою. Для ТОВ «АФІРМ» питання коректного формування прибутку та податкових зобов'язань має особливе значення, адже від точності відповідних розрахунків залежить не лише достовірність фінансової звітності, а й рівень податкових ризиків, можливість уникнення штрафних санкцій та забезпечення стабільної платоспроможності. У науковому розумінні процеси оцінки та визнання цих показників розглядаються як інструмент забезпечення економічної безпеки, адже вони визначають ступінь фінансової прозорості підприємства, його взаємодію з контролюючими органами та здатність прогнозувати майбутні зобов'язання.

У контексті діяльності ТОВ «АФІРМ» дані процеси мають вирішальний вплив на економічну безпеку, адже забезпечують інформаційну та фінансову стабільність, необхідну для ефективного функціонування підприємства в умовах підвищеної регуляторної уваги та нестабільного економічного середовища. Саме тому дослідження методичних підходів до їхнього формування є важливим етапом комплексної оцінки системи обліку та внутрішнього контролю підприємства.

Визнання прибутку на підприємстві здійснюється поетапно відповідно до принципів НП(С)БО 15 «Дохід» і НП(С)БО 16 «Витрати». На кожному етапі відображаються окремі види доходів і витрат, що забезпечують формування фінансового результату (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Етапи визнання прибутку ТОВ «АФІРМ» у бухгалтерському обліку

Етап	Складові обліку	Джерело інформації	Нормативне регулювання
Визнання доходу від реалізації	Виручка від продажу обладнання	Первинні документи, акти приймання-передачі	НП(С)БО 15 «Дохід»
Формування собівартості	Закупівельна ціна, транспортні та інші витрати	Облікові реєстри, накладні	НП(С)БО 9 «Запаси»
Облік операційних витрат	Адміністративні, збутові, інші витрати	Звіт про сукупний дохід	НП(С)БО 16 «Витрати»
Визначення прибутку до оподаткування	Різниця між доходами і витратами	Форма №2-мс	НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»
Розрахунок податку на прибуток	18 % від фінансового результату до оподаткування	Податкові розрахунки	Податковий кодекс України
Відображення чистого прибутку	Прибуток після оподаткування	Звіт про фінансові результати	НП(С)БО 1, 25

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Система визнання прибутку відповідає вимогам чинного законодавства та забезпечує прозорість фінансових результатів. Підприємство веде облік з використанням програмного продукту «BAS Бухгалтерія», що сприяє автоматизації розрахунків і зменшенню впливу людського фактору.

Податкові зобов'язання становлять важливий елемент бухгалтерської системи підприємства, адже саме вони визначають обсяг обов'язкових відрахувань до бюджету та безпосередньо впливають на кінцевий фінансовий результат. У ТОВ «АФІРМ» такі зобов'язання формуються і відображаються відповідно до положень НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 17 «Податок на прибуток», норм Податкового кодексу України та положень внутрішньої облікової політики (Додатки С-У).

Податкове зобов'язання визнається тоді, коли підприємство має юридичний або конструктивний обов'язок сплатити податок, сума якого може бути достовірно визначена.

Основою визнання є нарахування доходу чи витрати, що підпадають під оподаткування, незалежно від фактичної дати сплати грошових коштів. Таким чином, підприємство застосовує принцип нарахування, який забезпечує правильність визначення фінансових результатів і податкової бази.

Основні види податкових зобов'язань ТОВ «АФІРМ» наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Склад і характеристика податкових зобов'язань ТОВ «АФІРМ»

Вид податку	Об'єкт оподаткування	Метод визначення зобов'язання	Періодичність сплати
Податок на прибуток підприємств	Фінансовий результат до оподаткування, скоригований згідно з ПКУ	Розраховується виходячи з бухгалтерського прибутку, з урахуванням податкових різниць	Щорічно
Податок на додану вартість (ПДВ)	Операції з постачання товарів та послуг на території України	Різниця між податковими зобов'язаннями з реалізації та податковим кредитом з придбання	Щомісячно
Єдиний соціальний внесок (ЄСВ)	Нарахована заробітна плата працівників	Визначається як 22% від фонду оплати праці	Щомісячно
Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)	Дохід найманих працівників	Утримується під час виплати заробітної плати (18%)	Щомісячно
Військовий збір	Дохід працівників	Утримується разом із ПДФО (1,5%)	Щомісячно

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Таким чином, структура податкових зобов'язань підприємства охоплює як прямі (податок на прибуток), так і непрямі (ПДВ) податки, а також утримання із заробітної плати працівників. Оцінка податкових зобов'язань здійснюється за сумою, яка підлягає сплаті до бюджету на звітну дату. Для

ПДВ оцінка ґрунтується на визначенні бази оподаткування з урахуванням податкового кредиту. Податок на прибуток оцінюється виходячи з бухгалтерського прибутку до оподаткування, скоригованого відповідно до податкових різниць. Витрати з податку на прибуток визнаються у тому звітному періоді, коли виникає дохід, що формує відповідне податкове зобов'язання. Для забезпечення точності розрахунків на підприємстві застосовується внутрішній контроль за правильністю формування податкових баз, що зменшує ризик податкових санкцій. У таблиці 2.6 наведено узагальнені показники податкових зобов'язань ТОВ «АФІРМ» за три останні роки.

Зростання абсолютної суми податкових зобов'язань пояснюється розширенням обсягів господарської діяльності, збільшенням доходів та підвищенням фонду оплати праці. Однак варто зазначити, що частка податків у структурі витрат залишається помірною, що свідчить про достатньо ефективну податкову політику підприємства.

Таблиця 2.6 – Динаміка податкових зобов'язань ТОВ «АФІРМ» за 2022–2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	Відхилення 2024/2022, %
Податок на прибуток, тис. грн	0,4	14,9	16,3	3975
ЄСВ, тис. грн	12,1	26,8	30,4	151,2
ПДФО, тис. грн	9,8	21,4	24	144,9
Військовий збір, тис. грн	0,8	1,8	2	150

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Податкові зобов'язання відображаються у бухгалтерському обліку відповідно до принципу нарахування. На дату балансу вони класифікуються як короткострокові зобов'язання, якщо підлягають сплаті протягом 12 місяців з моменту настання звітної дати. Зобов'язання або відстрочені податкові активи не формуються, оскільки підприємство застосовує спрощену систему фінансової звітності для мікропідприємств.

Інформація про податкові зобов'язання розкривається у фінансовій звітності — зокрема у Балансі (форма №1-мс) у складі поточних зобов'язань та у Звіті про фінансові результати (форма №2-мс) у складі витрат звітного періоду.

Для оцінки стану економічної безпеки ТОВ «АФІРМ» проведено аналіз ключових індикаторів фінансової, податкової, облікової та управлінської стійкості підприємства. Комплексна діагностика здійснювалась на основі коефіцієнтного підходу з використанням офіційних показників фінансової звітності за 2022–2024 роки. До системи оціночних параметрів включено 20 показників (KPI), які репрезентують різні напрями безпеки: фінансову, податкову, облікову, екологічно-соціальну (ESG) та операційно-управлінську (табл. 2.7). Метою оцінювання є визначення ступеня стійкості підприємства до внутрішніх і зовнішніх ризиків, виявлення слабких місць системи фінансового управління та обґрунтування напрямів підвищення економічної безпеки з урахуванням специфіки мікропідприємства.

Таблиця 2.7 – Показники фінансової, податкової, облікової та управлінської безпеки підприємства ТОВ «АФІРМ» у 2022-2024 р.

№	Напрямок безпеки	Показник (KPI)	2022	2023	2024	Нормативне значення	Коментар
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Фінансова	ROA (рентабельність активів)	0	0,02	0,02	>5 %	Значення нижче норми, що свідчить про низьку ефективність активів.
2		ROE (рентабельність власного капіталу)	0,16	0,14	0,11	>10 %	Залишається в межах норми, однак має тенденцію до зниження.
3		ROS (рентабельність продажів, NPM)	0	0,02	0,01	5–20 %	Значення нижче норми, прибутковість продажів низька.
4		Операційна рентабельність	0	0,02	0,01	5–15 %	Показник низький, потенціал для оптимізації витрат.
5		Коефіцієнт поточної ліквідності	1,02	1,06	1,12	1,5–2,5	Ниже нормативу, але спостерігається поступове покращення.

Продовження Таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
6		Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,19	0,09	0,02	0,2–0,35	Значення значно нижче норми, ризик нестачі ліквідності.
7		Коефіцієнт автономії	0,02	0,17	0,22	$\geq 0,5$	Нижче нормативу, фінансова залежність зберігається.
8		Коефіцієнт фінансової залежності	48,39	4,79	3,65	$\leq 1,5$	Перевищення норми, однак динаміка позитивна — зниження боргової залежності.
9	Податкова	Ефективна податкова ставка	0,2	0,18	0,18	15–25 %	Знаходиться в межах норми, податкова політика стабільна.
10		Податкова рентабельність діяльності	0	0,02	0,01	$> 5 \%$	Нижче нормативу, ефективність після оподаткування низька.
11		Рівень податкової дисципліни	0,03	0,01	0	Тенденція до 0	Позитивна динаміка: податкові порушення відсутні у 2024 році.
12	Облікова	Якість фінансової звітності	0,8	0,9	0,95	Повна відповідність	Якість звітності покращується, але не досягнуто повного дотримання стандартів.
13		Рівень автоматизації обліку	0,45	0,6	0,72	$> 70 \%$	Досягнуто прийнятного рівня, але система потребує стабілізації.
14		Кібербезпека облікових систем	0,02	0,01	0	≤ 1 інцидент/рік	Кіберінциденти усунено, рівень захисту достатній.
15	ESG	Корпоративне управління	0,4	0,6	0,7	Система функціонує	Створено основу внутрішнього контролю, але аудиторська функція часткова.

Продовження Таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
16		Соціальна відповідальність	0	0,01	0,02	$\geq 2\%$ прибутку	Досягнуто мінімального рівня, але потребує системного підходу.
17		Екологічний менеджмент	0	0	1	Сертифіковано	Сертифікація отримана у 2024 році, що покращує ESG-оцінку.
17		Екологічний менеджмент	0	0	1	Сертифіковано	Сертифікація отримана у 2024 році, що покращує ESG-оцінку.
18	Операційно-управлінська	Управління ризиками	0,3	0,5	0,65	Система впроваджена	Система частково функціонує, але без формалізованих процедур.
19		Безперервність бізнесу	0,2	0,5	0,8	План існує і тестується	План розроблено, у 2024 році проведено перше тестування.
20		Захищеність активів	0,5	0,65	0,75	$\geq 80\%$	Захист активів наближається до нормативу, є потенціал поліпшення.

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Результати аналізу показують, що підприємство в цілому демонструє помірно стабільний, але недостатньо ефективний рівень економічної безпеки. Аналіз впливу прибутку та податкових зобов'язань на економічну безпеку підприємства здійснено на основі ключових фінансових і податкових показників за 2022–2024 роки. Зокрема, було розглянуто рентабельність активів, власного капіталу, продажів, операційну рентабельність, ліквідність, фінансову незалежність, а також ефективну податкову ставку, податкову рентабельність і рівень податкової дисципліни.

У 2022 році підприємство фактично не генерувало прибутку, про що свідчать значення ROA, ROS та операційної рентабельності на рівні нуля. За таких умов підприємство не формувало внутрішніх джерел фінансування, що призвело до критично низького рівня фінансової незалежності. Коефіцієнт автономії становив лише 0,02, у той час як коефіцієнт фінансової залежності — 48,39, що підприємство практично повністю покладається на зовнішні

джерела коштів для фінансування своєї діяльності. Відсутність прибутку прямо вплинула на економічну безпеку, оскільки підприємство не мало можливості створювати фінансові резерви, погашати податкові зобов'язання без ризику погіршення ліквідності або інвестувати в розвиток.

У 2023–2024 роках спостерігається формування позитивної, але все ще низької прибутковості. Значення ROA та ROS підвищилися до 0,01–0,02, що однак залишається нижчим за нормативні межі. Рентабельність власного капіталу (ROE) показує значення вище нормативу протягом усього періоду, проте має тенденцію до зниження від 0,16 у 2022 році до 0,11 у 2024 році. Отже, маємо свідчення зниження ефективності використання власного капіталу і зниження потенційної інвестиційної привабливості підприємства. Низька прибутковість обмежує здатність підприємства до самофінансування, що у свою чергу погіршує рівень економічної безпеки, оскільки обсяг власного капіталу зростає повільніше, а залежність від зовнішнього фінансування зберігається.

Водночас податкові показники свідчать про стабільність податкових зобов'язань. Ефективна податкова ставка перебуває у межах 18–20 %, що відповідає нормативним значенням. Проте низький рівень податкової рентабельності, який коливається в межах 0–0,02 при необхідному нормативі понад 5 %, відображає недостатню здатність підприємства генерувати чистий прибуток після сплати податків. Це означає, що навіть при помірному податковому навантаженні підприємство не формує достатнього фінансового залишку, який може бути спрямований на розвиток, модернізацію або підвищення фінансової стійкості. Позитивною тенденцією є повна відсутність податкових порушень у 2024 році, що мінімізує ризики штрафних санкцій, донарахувань та регуляторного тиску, тим самим зменшуючи загрозу економічній безпеці.

Таким чином, прибуток і податкові зобов'язання чинять комплексний вплив на економічну безпеку підприємства через формування фінансової незалежності, ліквідності та здатності забезпечувати самофінансування

діяльності. Зростання податкових зобов'язань при низькій прибутковості зменшує обсяг доступних грошових коштів, що погіршує ліквідність і підвищує ризик виникнення дефіциту оборотного капіталу. Водночас високий рівень прибутковості підтримує економічну стійкість підприємства, сприяючи нарощенню власного капіталу, зменшенню потреби в позикових коштах та створенню резервів для мінімізації потенційних ризиків.

Отже, головним фактором, який стримує підвищення рівня економічної безпеки підприємства, є недостатня прибутковість, яка у поєднанні зі стабільними податковими зобов'язаннями зменшує можливість накопичення фінансових ресурсів, необхідних для розвитку та фінансової стійкості. Підвищення рентабельності та оптимізація витрат у майбутніх періодах є критично важливими для підвищення економічної безпеки підприємства.

Облікова безпека характеризується позитивною динамікою: рівень автоматизації обліку досяг 72 %, якість фінансової звітності підвищилась до 0,95 за шкалою відповідності стандартам. Незважаючи на це, на підприємстві зберігається часткова ручна обробка даних, що підвищує ризики технічних помилок. Кібербезпека систем оцінюється як висока — у 2024 році не зафіксовано жодного інциденту.

У контексті ESG-напряму простежується поступове формування корпоративної культури: з'явилася система внутрішнього контролю, проведено перше тестування плану безперервності бізнесу, а у 2024 році підприємство отримало сертифікат ISO 14001. Водночас витрати на соціальні програми не перевищують 2 % прибутку, що вказує на обмеженість ресурсів для реалізації соціально відповідальних ініціатив.

З позиції операційно-управлінської безпеки, підприємство має позитивні тенденції в управлінні ризиками та захисті активів, проте система ризик-менеджменту перебуває на етапі становлення. Рівень страхового покриття активів наближається до нормативного (75%), що знижує ймовірність фінансових втрат у разі непередбачених обставин.

2.3 Бухгалтерський облік прибутку підприємства та його відображення у фінансовій і податковій звітності

Одержання прибутку для ТОВ «АФІРМ» як суб'єкта підприємницької діяльності є базовою економічною ціллю, що визначає зміст та спрямованість управлінських рішень. Прибуток свідчить про ефективність споживання ресурсів, опитимальність господарських процесів та здатність підприємства забезпечувати власну фінансову стійкість у конкурентному середовищі. У процесі функціонування підприємство здійснює виробничі, збутові та управлінські операції, результатом яких є формування доходів та витрат. Саме їх співвідношення визначає фінансовий результат діяльності.

Бухгалтерський облік на ТОВ «АФІРМ» виконує ключову функцію фіксації, систематизації та узагальнення всієї інформації про господарські операції, що впливають на формування прибутку. Він забезпечує можливість кількісно виміряти успіх або невдачу підприємства у досягненні своєї основної економічної мети — отримання прибутку. Оскільки бухгалтерський облік здійснюється за принципом нарахування, дохід визнається в момент його виникнення, а витрати — у періоді їх здійснення, що дає змогу відобразити реальний економічний результат незалежно від руху грошових коштів. Така інформація є необхідною для формування фінансової звітності.

Поняття прибутку в економічній та обліковій практиці багатогранне. У контексті бухгалтерського обліку прибуток може розглядатися як збільшення власного капіталу підприємства в результаті його господарської діяльності, без урахування внесків власників та операцій з розподілу капіталу. Таке трактування узгоджується з логікою фінансової звітності, де результат діяльності впливає на зміну розміру нерозподіленого прибутку.

Для обліку доходу від реалізації товарів у ТОВ «АФІРМ» застосовується рахунок 702 «Доходи від реалізації товарів», який відноситься до пасивних рахунків. Його використання дозволяє систематизувати інформацію про виручку, отриману підприємством у результаті основної

діяльності. Облік ведеться за методом нарахування: дохід визнається у періоді, коли покупець отримує ризики та вигоди, пов'язані з товаром, незалежно від фактичного надходження коштів.

Збільшення доходу відображається по кредиту рахунку 702, тоді як суми непрямих податків, таких як ПДВ та інші обов'язкові платежі, враховуються по дебету. Таким чином, сальдо цього рахунку показує чистий дохід підприємства, який формує його фінансовий результат. Наприкінці звітного періоду кредитовий оборот рахунку 702 списується на рахунок 79 «Фінансові результати», що дозволяє узагальнити показники доходів і витрат підприємства.

Рахунок 702 «Дохід від реалізації товарів» використовується для узагальнення даних щодо доходів, отриманих ТОВ «АФІРМ» у результаті основної діяльності, пов'язаної з реалізацією товарів. За кредитом цього рахунку відображається сума визнаного доходу, тоді як дебет використовується для коригування доходу на суму непрямих податків або закриття на рахунок фінансових результатів. Таким чином, рахунок 702 формує інформаційну базу для визначення основного фінансового результату підприємства.

Рахунок 71 «Інший операційний дохід» потрібен для узагальнення інформації щодо доходів, які виникають у процесі операційної діяльності, але не пов'язані безпосередньо з реалізацією товарів. До таких доходів можуть належати суми, отримані внаслідок операцій з оренди майна, відшкодування претензій, реалізації відходів тощо. Цей рахунок відображає другорядні доходи, що доповнюють основну діяльність підприємства і впливають на загальний фінансовий результат.

Рахунок 74 «Інші доходи» застосовується для фіксації доходів, що виникають у ході діяльності ТОВ «АФІРМ», але не належать ні до операційних, ні до фінансових. Такі доходи можуть формуватися в результаті реалізації необоротних активів, отримання штрафів або пені, визнання безоплатно одержаного майна. Цей рахунок забезпечує окреме відображення

доходів, що не мають систематичного характеру та не є результатом основної діяльності підприємства.

Обсяг реалізації товарів на ТОВ «АФІРМ» виступає важливим показником результативності господарської діяльності, оскільки він відображає фактичний стан товарообігу та здатність підприємства забезпечувати попит на ринку. Реалізація товарів демонструє не лише економічний результат, але й виконання підприємством зобов'язань перед покупцями та його участь у формуванні ринкової пропозиції. Фактичний обсяг реалізації є узагальнюючим індикатором, який характеризує ефективність основної діяльності, структуру доходів і потенціал розвитку підприємства.

В бухгалтерському обліку операції з реалізації відображаються на основі принципів нарахування та відповідності доходів і витрат. Принцип нарахування передбачає визнання доходу в той момент, коли ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на товар, переходять до покупця. У цей момент у бухгалтерському обліку одночасно фіксується збільшення пасиву за кредитом рахунку доходів та збільшення активу за дебетом рахунку дебіторської заборгованості. Такий підхід забезпечує реальне відображення господарських процесів незалежно від часу надходження оплати.

Операції з відвантаження товарів документально підтверджуються первинними документами, що засвідчують передачу товарів покупцеві. На підприємстві використовуються видаткові накладні, розпорядження відділу збуту, інструкції щодо відпуску товарів зі складу. Ці документи забезпечують юридичне підтвердження факту передачі товарів та є підставою для відображення доходу в бухгалтерському обліку.

Первинними документами для обліку доходів від реалізації товарів також є договори купівлі-продажу, рахунки на оплату, товарно-транспортні накладні та інші документи, які містять інформацію про номенклатуру товарів, їх кількість, ціну та умови постачання. Дані первинних документів систематизуються в бухгалтерії та відображаються на відповідних синтетичних і аналітичних рахунках, що забезпечує належний контроль за

реалізацією та правильність формування фінансового результату діяльності ТОВ «АФІРМ».

Для ілюстрації механізму відображення реалізації продукції у бухгалтерському обліку ТОВ «АФІРМ» наведено типовий приклад синтетичного обліку операцій продажу товару контрагенту (табл.2.8). Процес документування реалізації здійснюється відповідно до принципу нарахування: дохід визнається на момент передання товару покупцеві. У бухгалтерському обліку одночасно відображається сума доходу, нарахування податку на додану вартість, списання собівартості реалізованих товарів та формування фінансового результату. Згодом, на етапі оплати за товар, відбувається погашення дебіторської заборгованості покупця.

Таблиця 2.8 – Облік з операцій реалізації товарів ТОВ «АФІРМ»

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено дохід від реалізації продукції контрагенту (згідно з видатковою накладною, на суму 25 000 грн)	36	72
2	Нараховано ПДВ на дохід від реалізації ($25\,000 \times 20\% = 5\,000$ грн)	702	641
3	Списано виробничу собівартість реалізованої продукції (18 000 грн)	902	28
4	Списано дохід (без ПДВ) на фінансовий результат ($25\,000 - 5\,000 = 20\,000$ грн)	702	791
5	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791	902
6	Отримано оплату від контрагента на поточний рахунок підприємства (25 000 грн)	311	36

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Для узагальнення інформації про інші доходи підприємства використовується рахунок 71 «Інший операційний дохід». Його застосування забезпечує систематизацію доходів, що виникають у процесі операційної діяльності, але не пов'язані безпосередньо з реалізацією продукції, товарів або

послуг. На підприємстві ведення обліку за цим рахунком сприяє точній ідентифікації джерел формування доходів та дозволяє оцінити вплив неосновних операцій на фінансовий результат.

У структурі рахунка 71 використовуються такі субрахунки:

Субрахунок 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки» застосовується для відображення доходів, отриманих підприємством у зв'язку з порушенням умов договорів контрагентами. На цьому субрахунку обліковуються штрафи за несвоєчасну оплату поставлених товарів, пені за порушення строків виконання зобов'язань або неустойки за невиконання договірних умов. Для підприємства це джерело доходів є несистематичним і виникає лише за наявності порушення умов договорів іншою стороною.

Субрахунок 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості» потрібен для відображення доходу, що виникає у разі визнання кредиторської заборгованості безнадійною або такою, для якої закінчився строк позовної давності. На підприємстві це може стосуватися заборгованості перед постачальниками або іншими контрагентами, щодо якої у визначений законодавством строк не було пред'явлено вимог. Списання заборгованості напряду впливає на фінансовий результат за рахунок збільшення іншого операційного доходу.

Субрахунок 719 «Інші доходи від операційної діяльності» потрібен для обліку інших доходів, які виникають у межах звичайної операційної діяльності підприємства, але не можуть бути віднесені до попередніх субрахунків. Такими доходами можуть бути відшкодування втрат, доходи від реалізації оборотних активів, які не є товарами, або доходи від надання другорядних послуг. Для підприємства це дозволяє відображати доходи, що виникають епізодично, але є безпосередньо пов'язаними з операційною діяльністю.

На підприємстві ТОВ «АФІРМ» узагальнення інформації щодо кінцевого фінансового результату здійснюється на рахунку 79 «Фінансові результати». Його застосування забезпечує формування підсумкового показника прибутку або збитку за звітний період шляхом співставлення

доходів та витрат підприємства. Рахунок 79 використовується не лише для відображення результатів основної діяльності, але й для операцій, пов'язаних з фінансовою, інвестиційною та іншою звичайною діяльністю. Ведення обліку за субрахунками дозволяє забезпечити деталізацію результатів і дає можливість визначити вплив кожного виду діяльності на загальну величину прибутку.

На субрахунку 791 «Результат основної діяльності» ТОВ «АФІРМ» відображає фінансовий результат, отриманий від операцій, які становлять основний предмет діяльності підприємства, тобто реалізації товарів і надання послуг. На цей субрахунок списуються доходи, що обліковуються на рахунку 70 та 71. Завдяки цьому підприємство отримує інформацію про те, наскільки ефективною є його комерційна діяльність та чи забезпечує вона збільшення капіталу.

Під час закриття рахунків витрати підприємства списуються на дебет субрахунку 791, що дозволяє відобразити їхній вплив на фінансовий результат. До цих витрат входить виробнича або торгова собівартість реалізованих товарів і продукції, яка переноситься з рахунку 90 «Собівартість реалізації».

Далі враховуються адміністративні витрати, що обліковуються на рахунку 92. Вони включають витрати на управління діяльністю підприємства, забезпечення функціонування офісу, оплату праці адміністративного персоналу, послуги зв'язку та інші витрати, не пов'язані з виробничою собівартістю. Також списуються витрати на збут, що ведуться на рахунку 93, і охоплюють затрати на організацію продажу, маркетингові заходи та просування продукції на ринок, що особливо важливо для діяльності ТОВ «АФІРМ» у сфері торговельних та маркетингових послуг.

Окремо на дебет субрахунку 791 списується податок на прибуток, визначений за даними бухгалтерського обліку, який переноситься з рахунку 981 «Податки на прибуток від звичайної діяльності». Таким чином, субрахунок 791 акумулює всі витрати, що безпосередньо впливають на фінансовий результат підприємства. Після завершення списання витрат та

перенесення доходів з рахунку 70 на його кредит визначається різниця між доходами та витратами, яка відображає прибуток або збиток за звітний період.

Регулювання формування податку на прибуток, визначення ставок оподаткування, об'єкта оподаткування, методики розрахунку та термінів сплати здійснюється відповідно до чинного податкового законодавства України, зокрема Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств». Водночас порядок відображення фінансових результатів у бухгалтерській звітності, а також принципи визнання доходів і витрат визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку «Звіт про фінансові результати».

На субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» ТОВ «АФІРМ» узагальнює результати діяльності, пов'язаної з рухом фінансових інвестицій, отриманням відсотків за депозитами, кредитами або іншими фінансовими інструментами. Хоча ці операції не становлять основну діяльність малого підприємства ТОВ «АФІРМ», вони здатні впливати на його фінансовий результат, генеруючи додаткові доходи або витрати у разі залучення позикових коштів. Інформація за цим субрахунком дає змогу оцінити доцільність фінансових інвестицій та ризики фінансування діяльності за рахунок позикових засобів.

На субрахунку 793 «Результат іншої звичайної діяльності» показано доходи та витрати, які не пов'язані з основною та фінансовою діяльністю, але здійснюються регулярно в межах операцій підприємства. Це можуть бути доходи від реалізації необоротних активів, відшкодування збитків, страхові виплати, списання кредиторської заборгованості після завершення строку позовної давності. Для ТОВ «АФІРМ» цей субрахунок є інструментом контролю впливу непрофільних операцій на фінансовий результат.

На субрахунку 794 «Результат надзвичайних подій» показано доходи та витрати, які виникають унаслідок подій, які не є типовими для діяльності підприємства, не повторюються систематично і не залежать від його волі. Це може бути відшкодування збитків у випадку аварій, пожеж або інших

обставин, визначених законодавством як надзвичайні. Хоча такі події не характерні для ТОВ «АФІРМ», наявність субрахунка дає можливість окремо відобразити фінансовий результат, щоб уникнути викривлення показників прибутковості за рахунок випадкових чи одноразових факторів.

Облік податку на прибуток здійснюється відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку, де для цих цілей передбачено рахунок 98 «Податок на прибуток». Рахунок деталізується на два субрахунки, що дозволяє розмежувати податкові зобов'язання залежно від джерела формування прибутку. Така структура забезпечує точність визначення податкового навантаження та прозорість формування фінансового результату у звітності підприємства.

Субрахунок 981 «Податки на прибуток від звичайної діяльності» призначений для обліку нарахованого податку на прибуток, який виникає в результаті основної операційної діяльності підприємства. Сума податку розраховується на основі прибутку, зафіксованого на субрахунку 791 «Результат основної діяльності», з урахуванням встановленої податковим законодавством ставки. Важливо, що в бухгалтерському обліку податкові зобов'язання визначаються на базі фінансового результату, відображеного у звітності, навіть якщо він не збігається з об'єктом оподаткування за Податковим кодексом України. Для мікропідприємства ТОВ «АФІРМ» ключовим є дотримання законодавчих вимог при нарахуванні податку, що забезпечує коректність формування як фінансової, так і податкової звітності.

На субрахунку 982 «Податки на прибуток від надзвичайних подій» показано суми податку, що підлягають сплаті у випадках отримання прибутку від подій, які не є типовими для діяльності підприємства, мають разовий характер і не залежать від волевиявлення підприємства. Такі події класифікуються як надзвичайні відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Звіт про фінансові результати». Для ТОВ «АФІРМ» такі випадки не характерні, однак наявність цього субрахунка забезпечує

можливість окремого відображення податкових наслідків у разі виникнення таких подій.

Формування фінансових результатів основної діяльності підприємства ТОВ «АФІРМ» в системі рахунків можна відобразити наступним чином (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Формування фінансового результату та порядок списання доходів, витрат і податку на прибуток ТОВ «АФІРМ»

Елемент обліку	Зміст операцій	Кореспондуючий рахунок / Результат
Рах. 70 «Доходи від реалізації»	Відображення доходів основної діяльності	Списання на рах. 791 «Результат операційної діяльності»
Рах. 71 «Інший операційний дохід»	Відображення доходів не пов'язаних безпосередньо з реалізацією	Списання на рах. 791
Рах. 90 «Собівартість реалізації»	Формування собівартості проданої продукції, товарів або послуг	Списання на рах. 791
Рах. 92 «Адміністративні витрати»	Витрати на управління та загальногосподарські потреби	Списання на рах. 791
Рах. 93 «Витрати на збут»	Витрати, пов'язані зі збутом продукції та маркетингом	Списання на рах. 791
Рах. 94 «Інші витрати операційної діяльності»	Додаткові операційні витрати	Списання на рах. 791
Рах. 98 «Податки на прибуток»	Визначення податкового зобов'язання з податку на прибуток	Списання на рах. 791 або включення у фінансовий результат
Рах. 791 «Результат операційної діяльності»	Узагальнення доходів і витрат підприємства	Формування сальдо прибутку або збитку
Сальдо-результат (прибуток)	Позитивне сальдо за рах. 791	Перенесення на рах. 44 «Нерозподілені прибутки»
Сальдо-результат (збиток)	Негативне сальдо за рах. 791	Перенесення на рах. 44 «Непокриті збитки»
Рах. 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	Завершальний етап закриття фінансового результату	Накопичення чистого прибутку або збитків підприємства

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Фінансовий результат підприємства визначається шляхом узагальнення доходів і витрат на субрахунку 791 «Результат основної діяльності». Кредит субрахунку відображає суму всіх отриманих доходів від

реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг та інших операційних надходжень. Дебет, у свою чергу, фіксує загальний обсяг операційних витрат, включаючи нарахований податок на прибуток від звичайної діяльності за відповідний звітний період.

Порівняння двох величин — кредитового та дебетового обороту — дає можливість визначити фінансовий результат підприємства від основної діяльності. Якщо кредитовий оборот перевищує дебетовий, формується прибуток. Якщо ж сума дебетового обороту є більшою — діяльність підприємства призводить до збитку.

У разі отримання прибутку здійснюється бухгалтерський запис, за яким сума фінансового результату списується з рахунка 791 «Результат основної діяльності» у кореспонденції з рахунком 441 «Прибуток нерозподілений».

Це означає, що прибуток включається до складу власного капіталу підприємства як отриманий, але такий, що ще не був розподілений між учасниками або спрямований на інші потреби. Якщо за результатами порівняння встановлено збиток, сума від'ємного фінансового результату списується з рахунка 791 на рахунок 442 «Непокриті збитки», що свідчить про зменшення власного капіталу підприємства та формування дефіциту, який має бути покритий у наступних звітних періодах за рахунок прибутку або альтернативних джерел.

Таким чином, субрахунок 791 виконує функцію узагальнення інформації стосовно дохідної та витратної частин діяльності підприємства з наступним перенесенням фінансового результату на рахунки власного капіталу.

Це забезпечує прозорість і послідовність формування показників фінансової звітності, створює аналітичну базу для оцінювання ефективності діяльності підприємства.

Прибуток підприємства, розрахований за даними бухгалтерського обліку, є основою для визначення податкових зобов'язань із податку на прибуток. Згідно податкового законодавства, платники податку з річним

доходом до 40 млн грн не зобов'язані коригувати фінансовий результат на різниці, передбачені Податковим кодексом України. Тому ТОВ «АФІРМ», як мікропідприємство з доходом нижче цього порога, визначає об'єкт оподаткування виключно на основі бухгалтерського прибутку: фінансовий результат до оподаткування, відображений на рахунку 79 «Фінансові результати», є податковим прибутком, що підлягає оподаткуванню.

Сума податку на прибуток обчислюється шляхом множення фінансового результату на встановлену законодавством ставку податку на прибуток. Нарахована сума податку відображається в обліку на рахунку 98 «Податок на прибуток», із застосуванням субрахунку 981 «Податки на прибуток від звичайної діяльності», що забезпечує відповідність податкових зобов'язань бухгалтерському й податковому обліку.

Фінансовий результат, визначений у бухгалтерському обліку, та сума податку, відображена у декларації, також включаються до Фінансової звітності мікропідприємства (форма №1-мс «Баланс» та форма №2-мс «Звіт про фінансові результати»). Таким чином забезпечується узгодженість бухгалтерської та податкової інформації, що дозволяє власникам та керівництву підприємства здійснювати контроль за оптимальністю податкового навантаження.

У таблиці 2.10 наведено узагальнену характеристику порядку формування показників «Звіту про фінансові результати» (форма № 2-мс) для ТОВ «АФІРМ» як мікропідприємства — платника податку на прибуток на загальних умовах. У таблиці систематизовано основні статті доходів і витрат підприємства, їхні коди відповідно до чинної форми фінансової звітності для суб'єктів мікропідприємництва, а також визначено інформаційну базу їх формування на рахунках бухгалтерського обліку. Окрему увагу приділено зіставленню фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку з урахуванням нарахування податку на прибуток і можливих податкових різниць.

Таблиця 2.10 – Порядок заповнення Звіту про фінансові результати
(форма № 2-мс)

Статті звіту	Код рядка	Джерело інформації (формула або дані рахунку)	Примітки	Первинні документи (документообіг)
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Обороти за Дт 702 – Дт 704, закриті на Кт 791	Відображається дохід від основної діяльності ТОВ «АФІРМ» без ПДВ	Договір з клієнтом, вилаткова накладна, видаткова накладна, рахунок-фактура, податкова накладна, платіжне доручення
Інші доходи	2160	Обороти за Дт 71, 72, 73, 74 → Кт 791	Інші операційні та неопераційні доходи (наприклад, курсові різниці, списання кредиторської заборгованості, інші надходження)	Банківські виписки, акти списання, бухгалтерські довідки, акти інвентаризації, договори оренди (за наявності)
Разом доходи	2280	Рядок 2000 + рядок 2160	Загальна сума доходів за звітний період	Узагальнюється на підставі даних з реєстрів бухгалтерського обліку
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Обороти за Дт 902, закриті на Кт 791	Відображає витрати, безпосередньо пов'язані з наданням послуг або продажем товарів	Накладні постачальників, акти виконаних робіт (від постачальників), договори
Інші витрати (адміністративні, збутові, операційні)	2165	Обороти за Кт 92, 93, 94, 95, 97 → Дт 791	Адміністративні та операційні витрати ТОВ «АФІРМ» (оренда, канцелярія, послуги зв'язку, реклама тощо)	Договори оренди, акти наданих послуг, товарні чеки, авансові звіти, рахунки за рекламу, накладні на ТМЦ
Разом витрати	2285	Рядок 2050 + рядок 2165	Загальні витрати підприємства за період	Сформовано за аналітичними даними класу 9
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток/збиток)	2290	Рядок 2280 – рядок 2285	Валовий фінансовий результат ТОВ «АФІРМ»	Формується на підставі оборотно-сальдової відомості по рахунках 79

Продовження Таблиці 2.10

1	2	3	4	5
Податок на прибуток	2300	Дт 98 → Кт 79	ТОВ «АФІРМ» є платником податку на прибуток на загальних умовах (18%)	Податкова декларація з податку на прибуток, розрахунок податкових різниць (за наявності), бухгалтерська довідка
Витрати (доходи), які коригують фінансовий результат після оподаткування (податкові різниці)	2310	Обчислюються відповідно до ПКУ (розд. III)	Враховуються різниці між бух. та податковим обліком (амортизація, резерви тощо)	Внутрішні бухгалтерські розрахунки, довідки-розрахунки, реєстри податкових різниць
Чистий прибуток (збиток)	2350	Рядок 2290 – рядок 2300 ± рядок 2310	Кінцевий фінансовий результат ТОВ «АФІРМ», що відображається також у Балансі (форма 1-мс)	Фінансова звітність (форма 2-мс, форма 1-мс), протокол засновників (за необхідності щодо розподілу прибутку)

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Крім того, у таблиці 2.10 відображено особливості документообігу за основними господарськими операціями, що впливають на формування фінансового результату ТОВ «АФІРМ», зокрема наведено перелік первинних документів, які використовуються при визнанні доходів, обліку витрат та визначенні чистого прибутку.

Такий підхід дозволяє простежити логічний взаємозв'язок між первинним обліком, узагальненими бухгалтерськими даними та показниками фінансової звітності підприємства, що є необхідним для підвищення прозорості фінансової інформації та обґрунтування управлінських рішень.

Представлена таблиця (табл. 2.11) систематизує ключові етапи відображення прибутку підприємства у фінансовій звітності та відображає методологічну логіку формування фінансового результату відповідно до принципів бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.11 – Етапи відображення прибутку ТОВ «АФІРМ» у фінансовій звітності

Етап	Зміст етапу у системі бухгалтерського обліку	Відображення у фінансовій звітності (ф. № 1-мс та № 2-мс)
1	2	3
1. Визнання доходів і витрат за принципом нарахування	На цьому етапі доходи та витрати визнаються у момент їх фактичного виникнення, незалежно від руху грошових коштів. Доходи зіставляються з витратами, що забезпечили їх отримання. Застосування принципу нарахування гарантує об'єктивне визначення фінансового результату.	У формі № 2-мс доходи відображаються у відповідних рядках блоку операційних і інших доходів, тоді як витрати відображаються у статтях собівартості, операційних витрат та інших витрат. У формі № 1-мс на цьому етапі відображення ще не здійснюється, оскільки форма акумулює підсумковий фінансовий результат.
2. Узагальнення доходів і витрат на рахунках бухгалтерського обліку	На цьому етапі здійснюється систематизація даних синтетичного та аналітичного обліку. Рахунки доходів та витрат закриваються на рахунок фінансового результату, де формується прибуток або збиток. Перед формуванням звітності перевіряється відповідність оборотів Головної книги аналітичному обліку.	У формі № 2-мс формується підсумковий блок фінансових результатів, включно з прибутком до оподаткування та чистим прибутком або збитком. У формі № 1-мс майбутній результат буде відображений у складі власного капіталу в розділі «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)».
3. Визначення фінансового результату до оподаткування	Алгебраїчне підсумовування доходів, витрат і інших результатів діяльності дає змогу визначити прибуток або збиток до оподаткування. Цей етап – етап, де формується ключовий показник, що характеризує ефективність діяльності підприємства.	У формі № 2-мс показник відображається у відповідному рядку фінансового результату до оподаткування. У балансі цей показник ще не відображається, але формує основу для подальшого визначення зміни власного капіталу.
4. Визначення та відображення податку на прибуток	Обчислення податкових зобов'язань здійснюється відповідно до податкового законодавства. Податок на прибуток зменшує підсумковий фінансовий результат і підлягає відображенню у звітності окремим рядком.	У формі № 2-мс податок на прибуток відображається у блоці витрат, що зменшують фінансовий результат. У формі № 1-мс податкове зобов'язання може впливати на статті поточних зобов'язань за наявності податкового боргу на звітну дату.
5. Формування чистого фінансового результату (прибутку або збитку)	Чистий фінансовий результат визначається як різниця між прибутком до оподаткування та сумою податку. Академічний підхід трактує цей показник як інтегральний індикатор ефективності та стійкості діяльності підприємства.	У формі № 2-мс кінцевий чистий прибуток або збиток відображається у підсумковому рядку. У формі № 1-мс цей показник включається до структури власного капіталу у статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)».

Продовження Таблиці 2.11

1	2	3
6. Перенесення фінансового результату на рахунки власного капіталу	На завершальному етапі чистий прибуток збільшує власний капітал підприємства, а збиток зменшує його. Це забезпечує зв'язок між звітом про фінансові результати та балансом, формуючи інтегровану модель оцінки фінансового стану.	У балансі (форма № 1-мс) результат відображається у відповідній статті власного капіталу. У формі № 2-мс ці дані вже закладені як підсумок звітного періоду, що узгоджується з показниками Балансу.

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Узагальнення процесу через поетапну структуру дає змогу простежити взаємозв'язок між визнанням доходів і витрат, визначенням оподаткованого прибутку та подальшим формуванням власного капіталу.

Зазначений підхід дозволяє забезпечити узгодженість показників форм № 1-мс і № 2-мс, проаналізувати вплив кожного етапу на фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Відображення прибутку у звітності є індикатором здатності підприємства підтримувати рівновагу між джерелами фінансування та результативністю своєї діяльності. Тому методично послідовне формування показників фінансового результату – це важлива складова забезпечення прозорості, економічної безпеки підприємства. Аналіз наведених етапів формування та відображення прибутку дає підстави стверджувати: внутрішня узгодженість облікового процесу є визначальним чинником достовірності інформації щодо фінансового результату.

Формування прибутку відбувається через послідовне застосування принципу нарахування, систематизацію операцій у межах рахунків доходів і витрат та коректне визначення податкових зобов'язань, що забезпечує об'єктивний характер показників звітності. Завершальний етап, пов'язаний із відображенням чистого результату у структурі власного капіталу, демонструє інтегрованість фінансової звітності та її функціональний зв'язок із оцінкою економічної стійкості підприємства. Дотримання такої послідовності створює умови для формування достовірної інформаційної бази прийняття управлінських рішень щодо зміцнення економічної безпеки та підвищення ефективності діяльності ТОВ «АФІРМ».

Методика розрахунку фінансового результату мікропідприємства, відповідно до нормативних вимог, базується на послідовному формуванні показників у Формі № 2-мс «Звіт про фінансові результати». Зазначений процес є критично важливим для забезпечення інформаційної та фінансової стабільності ТОВ «АФІРМ», оскільки він безпосередньо впливає на достовірність фінансової звітності та визначення податкової бази.

Згідно з НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», фінансовий результат формується через співставлення доходів і витрат, а подальші коригування дозволяють визначити чистий прибуток. Нижче представлена деталізація методики послідовного визначення фінансового результату мікропідприємства через ключові підсумкові рядки Звіту про фінансові результати (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Методика послідовного розрахунку фінансового результату ТОВ «АФІРМ» за Формою № 2-мс

Показник (Рядок Форми № 2-мс)	Зміст розрахунку	Результуючий показник та його призначення	Нормативна база
Рядок 2280, графа 3	Сума рядків 2000 (Дохід від реалізації) та 2160 (Інші доходи)	Загальна сума доходів підприємства, що формують фінансовий результат	НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»
Рядок 2285, графа 3	Сума рядків 2050 (Собівартість) та 2165 (Інші витрати)	Загальна сума витрат підприємства за звітний період	НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»
Рядок 2290, графа 3	Різниця між показниками рядка 2280 мінус рядок 2285	Фінансовий результат до оподаткування (Прибуток або збиток). Затосовується для розрахунку податку на прибуток (18 % від фінансового результату до оподаткування)	НП(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» та Податковий кодекс України
Рядок 2350, графа 3	Рядок 2290 мінус рядок 2300 (Витрати з податку на прибуток) плюс або мінус рядок 2310 (Вплив зміни облікової політики та виправлення помилок)	Чистий фінансовий результат (Чистий прибуток або збиток). Відображається у Звіті про фінансові результати	НП(С)БО 1, 25

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Відображення податкових зобов'язань здійснюється в Податковій декларації з податку на прибуток підприємств (Додаток С). Оскільки ТОВ «АФІРМ» належить до мікропідприємств і не зобов'язане коригувати фінансовий результат на податкові різниці, у декларації відображаються фактичні показники бухгалтерського обліку: фінансовий результат до оподаткування, сума податку на прибуток і фінансовий результат після оподаткування.

Процес заповнення податкової декларації для товариства з обмеженою відповідальністю передбачає послідовне внесення обов'язкових реквізитів, фінансових даних та додатків, що підтверджують інформацію, включену до декларації. Для мікропідприємства, такого як ТОВ «АФІРМ», важливим є дотримання принципів повноти, коректності та узгодженості із первинною документацією та фінансовою звітністю. Перед формуванням декларації підприємство повинно враховувати вимоги щодо мови заповнення, формату подачі даних, наявності обов'язкових додатків та коректної ідентифікації показників фінансового результату до оподаткування. Зазначений процес здійснюється відповідно до встановленої форми та єдиного підходу, що забезпечує коректність камеральної перевірки та мінімізує податкові ризики (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Етапи заповнення декларації з податку на прибуток ТОВ «АФІРМ»

Етап	Зміст дії	Поля декларації / джерела даних	Особливості для ТОВ «АФІРМ»
1	2	3	4
1. Ідентифікація форми звітності	Визначення типу декларації: звітна, нова звітна або уточнююча	Поле 1	Використовується «звітна», якщо немає виправлень
2. Визначення звітного періоду	Внесення року та періоду (квартал/рік), за потреби — періоду уточнення	Поля 2–3	Оскільки підприємство — мікро, період — річний

Продовження Таблиці 2.13

1	2	3	4
3. Заповнення ідентифікаційних даних	Найменування, ЄДРПОУ, податковий орган	Поля 4–8	Заповнюються повністю без скорочень
4. Підтвердження наявності особливих умов	Відмітка за спеціальним режимом, якщо застосовується	Поле 10	Не заповнюється, спеціальні режими не застосовуються
5. Перенесення фінансових показників	Формування даних оподаткованого прибутку на основі фінансової звітності	Поля 01–02	Дані беруться з бухобліку, а не зі звіту в тис. грн
6. Заповнення податкових різниць	Коригування фінрезультату згідно ПКУ за наявності різниць	Поле 03, Додаток РІ	Оскільки дохід менше 40 млн грн — не застосовується
7. Розрахунок об'єкта оподаткування	Підсумок полів: фінрезультат + коригування (за наявності)	Поле 04	Є основою для визначення податку
8. Перевірка пільг	Заповнення рядків щодо податкових пільг	Поле 05	Не застосовується підприємством
9. Розрахунок суми податку	Формула: $(04-05) \times 18\%$	Поле 06	Основний етап формування зобов'язань
10. Відображення авансів та зменшень	Внесення сум попередніх платежів або податку за кордоном	Поле 16	Заповнюється лише за наявності таких операцій
11. Формування остаточного зобов'язання	Розрахунок кінцевої суми податку	Поле 19	Є підсумковим значенням
12. Заповнення додатків	Визначення обов'язкових додатків та позначення «+»	Розділ «Наявність додатків»	Обов'язково відмічається фінзвітність (ФЗ)
13. Підтвердження фінансової звітності	Прикріплення звіту про фінрезультати та інших форм	Форма № 2 або № 2-мс	Є складовою декларації згідно ст. 46 ПКУ
14. Подання декларації	Надсилання звітності через електронний кабінет платника	Електронний формат XML	Перед подачею декларації — спершу надсилання фінзвітності

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Процес заповнення декларації з податку на прибуток для ТОВ «АФІРМ» є стандартизованим та структурованим. Для мікропідприємства ключовими залишаються коректність ідентифікаційних даних, відповідність

фінансових показників даним бухгалтерського обліку, а також наявність фінансової звітності як невід'ємної частини декларації. Оскільки підприємство не застосовує податкових різниць і не входить до спеціальних режимів, процес декларування є порівняно простішим і не потребує заповнення більшості додаткових форм. Дотримання алгоритму заповнення забезпечує своєчасність подання, коректність камеральної перевірки та мінімізацію податкових ризиків у межах чинного законодавства.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Зарубіжний досвід управління податковими ризиками та можливості його адаптації в Україні

Проблематика управління податковими ризиками в умовах глобальної цифровізації набула особливої ваги, оскільки трансформація бізнес-моделей, поширення електронної комерції та посилення транскордонного руху капіталів створили принципово нові форми невідповідності у сфері оподаткування. У передових юрисдикціях саме ризик-орієнтований підхід визначається основою сучасного адміністрування, адже дає змогу перерозподіляти ресурси податкових органів так, щоб мінімізувати ймовірність втрати бюджетних надходжень при одночасному зменшенні тиску на сумлінних платників. Серед ключових міжнародних інституцій, що формують стандарти CRM (Compliance Risk Management), провідну роль відіграють OECD, IMF та Європейська Комісія.

Україна перебуває на етапі, коли інтеграція зарубіжних підходів до виявлення, оцінки та пом'якшення податкових ризиків стає стратегічною передумовою фіскальної стабільності. Поєднання вимог воєнної економіки, потреби у цифровій модернізації податкової служби та посилення ролі електронної звітності робить особливо актуальним аналіз міжнародного досвіду та визначення його адаптивного потенціалу.

Податковий ризик визначається як імовірність виникнення несплати, недоплати або заниження податкових зобов'язань, що може бути спричинено як навмисними діями платників, так і дефектами системи адміністрування. Теоретична модель CRM передбачає циклічність процедур ідентифікації, оцінювання, ранжування та моніторингу ризиків. Основними детермінантами

податкових ризиків виступають поведінкові характеристики платників, структурні особливості галузей, податкове законодавство та якість інформаційної інфраструктури.

Для систематизації доцільно представити класифікацію податкових ризиків (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Класифікація податкових ризиків у контексті CRM

Категорія ризику	Змістове наповнення	Стратегічні наслідки
Ризики невідповідності	Неподання, несвоєчасне подання або викривлення звітності	Зростання частки прихованої економічної діяльності
Операційні ризики	Вади систем обліку, помилки персоналу, недостатня автоматизація	Системні втрати доходів та контрольних функцій
Фіскальні ризики	Порушення у сфері ТЦУ, агресивне податкове планування	Викривлення податкової бази та втрати бюджету
Ризики цифрової економіки	Необліковані операції через он-лайн-платформи, криптоактиви	Втрата контролю над новими секторами економіки
Репутаційні ризики	Зниження довіри до податкової служби	Зменшення добровільної відповідності

Джерело: згруповано за інформацією [63, с. 84]

Модель CRM передбачає, що податкова адміністрація переходить від репресивної до аналітично-превентивної парадигми, де акцент зміщується з масових перевірок на інтелектуальне управління портфелем ризиків. Важливими є здатність до сегментації платників та побудови ризик-профілів, що базуються на історичній поведінці, галузевих аномаліях та структурних індикаторах ризику.

У світовій практиці за останні роки оформився консенсус: ефективне управління податковими ризиками можливе тільки за масштабного використання цифрової аналітики та автоматизованих систем моніторингу. Міжнародні інституції акцентують на трьох ключових векторах: автоматизації, аналітиці даних і стратегічній сегментації платників.

У табл.3.2 наведено порівняльну таблицю моделей CRM.

Аналіз порівняльної матриці демонструє, що країни OECD роблять акцент на технологічній зрілості та автоматизації, тоді як Європейський Союз

підсилює CRM за рахунок управління поведінкою платників. IMF у своїх рекомендаціях концентрується на етапності, адже багато країн не володіють достатньою технологічною інфраструктурою для впровадження складних ризик-скорингових моделей.

Таблиця 3.2 – Порівняння моделей управління податковими ризиками в OECD, ЄС та IMF

Критерій	OECD	Європейська Комісія (CRM Guide)	IMF (Technical Notes)
Методологічна основа	Ризик-орієнтоване адміністрування на основі Big Data	Комплексний підхід CRM + превентивні сервіси	Аналітичні фреймворки для країн, що реформуються
Основний акцент	Сегментація платників, цифрова звітність, автоматизовані індикатори ризику	Інтеграція реєстрів, поведінковий аналіз, раннє попередження	Побудова аналітичних метрик, capacity building
Інструменти	API-звітність, e-Invoicing, risk scoring	CRM-моделі, профілювання галузей, data-sharing	Аналітичні панелі, моделі прогнозування
Рівень автоматизації	Високий	Високий–середній	Середній (орієнтир для перехідних економік)
Принципи взаємодії з платниками	Сервісна модель + інтервенції	Превентивні повідомлення та смарт-комунікації	Освітні заходи та підтримка добровільної відповідності

Джерело: згруповано за інформацією [63, с. 95; 64, с. 72]

Для поглибленого дослідження доцільно представити узагальнену характеристику практик окремих країн (табл.3.3).

Аналіз представлених даних свідчить, що національні системи управління податковими ризиками демонструють різний рівень технологічної зрілості та методологічних підходів до забезпечення податкового комплаєнсу. Незважаючи на відмінності між країнами, результати впровадження засвідчують спільну тенденцію переходу від традиційних фіскальних методів контролю до цифрових, превентивних та поведінково орієнтованих механізмів регулювання.

Таблиця 3.3 – Порівняння національних систем управління податковими ризиками

Країна	Ключові інструменти	Результати впровадження	Наукова інтерпретація
1	2	3	4
Велика Британія	Digital Tax Accounts, автоматизована верифікація транзакцій	Скорочення порушень у сегменті малих підприємств	Підтвердження ефективності індивідуалізованих профілів
Естонія	Повна інтеграція реєстрів, e-Residency	Зниження адміністративного навантаження та підвищення добровільної сплати	Найбільш цілісний цифровий CRM-комплекс
Іспанія	Система SII (майже реальний час податкових даних)	Суттєве скорочення ПДВ-розриву	Приклад високої ефективності near-real-time контролю
Австралія	Data-matching + behavioural nudges	Підвищення комплаєнсу у фізичних осіб	Поєднання аналітики та поведінкової економіки

Джерело: згруповано за інформацією [65, с. 19; 66 с. 34]

Досвід Великої Британії підтверджує ефективність персоналізованих профілів у зниженні порушень, що особливо проявляється в сегменті малого бізнесу. Естонська модель демонструє максимальний рівень цифрової інтеграції державних сервісів, забезпечуючи суттєве зменшення адміністративного навантаження та підвищення добровільності виконання податкових зобов'язань. Іспанська система SII є прикладом успішної реалізації контролю у режимі, наближеному до реального часу, що дозволило істотно скоротити ПДВ-розрив. Австралійський підхід, заснований на поєднанні аналітичних інструментів і поведінкової економіки, доводить результативність комплексних рішень, спрямованих на підвищення дисципліни платників податків.

Отримані результати дозволяють стверджувати, що найбільш ефективними є системи, які інтегрують цифрові технології, аналітику великих даних, автоматизацію взаємодії з платниками податків і алгоритми прогнозування ризиків, доповнені інструментами поведінкового впливу. Такі підходи формують основу для розвитку адаптивних, прозорих і проактивних

моделей податкового адміністрування. Ефективність національних підходів до податкового ризик-менеджменту визначається інституційними умовами, ступенем діджиталізації податкових адміністрацій, рівнем довіри між державою та бізнесом, а також інтенсивністю впровадження комплаєнс-моделей. Для систематизації сучасного досвіду здійснено порівняльний аналіз ключових країн, які демонструють сталий прогрес у побудові ризик-орієнтованого адміністрування (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Порівняльні характеристики систем ризик-орієнтованого податкового адміністрування

Країна	Основна модель	Ключові інструменти	Ступінь цифровізації	Результати впровадження
Нідерланди [67, с.40]	Horizontal Monitoring	Програми попередньої довіри, персональні податкові менеджери	Високий: AI у відборі ризиків, е-аудит	Скорочення перевірок на 30%; зростання добровільної сплати
Великобританія [68, с.13; 69 с. 8]	CRM-модель HMRC	Уроки поведінкової економіки, сегментація платників	Високий: Making Tax Digital	Підвищення податкових надходжень без збільшення тиску
США [70, с. 19]	Risk-based IRS Audit System	Алгоритми DIF, Predictive Modelling	Середній/Високий	Підвищення точності відбору платників на аудит
Австралія [71, с.742]	Tax Risk Management and Governance Framework	Self-assessment, maturity models	Високий	Формування культури податкового управління у корпоративному секторі
Польща [72, с. 94]	STIR та e-Invoicing	Антифрод алгоритми, автоматизація ПДВ	Високий	Зменшення ПДВ-розриву на понад 10%

Джерело: сформовано автором

Порівняльні дані дозволяють зробити висновок, що найбільш результативними виявляються моделі, які поєднують три елементи: розвинені цифрові інструменти, партнерські програми комплаєнсу та поведінковий нагляд. У країнах із високим рівнем довіри між державою і бізнесом (Нідерланди, Австралія) акцент зміщується у бік горизонтального

моніторингу, тоді як у юрисдикціях із вищим рівнем податкових загроз (США, Польща) превалюють аналітико-алгоритмічні методи контролю.

У процесі формування сучасних підходів до податкового адміністрування важливим є аналіз зарубіжних моделей, що вже продемонстрували ефективність у різних економічних середовищах. Порівняння таких систем дозволяє визначити ключові елементи, які сприяють підвищенню рівня податкової дисципліни, цифровізації процесів, оптимізації контролю та мінімізації адміністративного тиску на бізнес. Таблиця 3.5 систематизує основні переваги та недоліки декількох провідних моделей, що використовуються у країнах з різними рівнями економічного розвитку, інституційної спроможності та податкової культури.

Таблиця 3.5 – Основні переваги та недоліки зарубіжних моделей

Модель	Переваги	Недоліки
Horizontal Monitoring	Зростання добровільної комплаєнс-поведінки; зменшення адміністративного навантаження	Високі вимоги до прозорості бізнесу; потребує високого рівня довіри
CRM-модель HMRC	Персоналізація взаємодії, ефективна сегментація	Складність алгоритмізації поведінкових факторів
IRS DIF-модель	Високоточний відбір для аудиту	Обмежена відкритість алгоритмів; ризики упередженості
Модель Австралії	Формування корпоративної культури податкового управління	Високі витрати на навчання та самооцінювання
Польська цифрова модель (STIR, e-Invoicing)	Скорочення ПДВ-розриву, швидке виявлення схем	Значне навантаження на IT-інфраструктуру бізнесу

Джерело: сформовано автором за [67, с.40; 71, с.745; 72, с. 97]

Аналіз зарубіжних моделей підтверджує відсутність універсального підходу до побудови ефективної системи податкового адміністрування. Кожна модель містить комбінацію організаційних, технологічних та поведінкових механізмів, спрямованих на досягнення балансу між контролем та партнерською взаємодією з платниками податків. Технологічно-орієнтовані моделі, такі як польська цифрова система, демонструють значний потенціал у зниженні податкових втрат, однак потребують потужної інфраструктури та

інвестицій. Моделі, засновані на довірі та комунікації, зокрема Horizontal Monitoring та CRM-підхід, забезпечують підвищення добровільної податкової дисципліни, але залежать від рівня прозорості бізнесу та інституційної зрілості держави.

Узагальнення результатів порівняння створює підґрунтя для адаптації оптимальних практик з урахуванням національного контексту, рівня цифровізації, податкової культури та економічної безпеки. Подальше впровадження комбінованих моделей може забезпечити зростання ефективності податкового контролю та підвищити рівень довіри між державою та бізнесом.

Україна перебуває на етапі цифрової трансформації податкової системи, що створює можливості для імплементації аналітичних платформ, автоматизації обміну даними та запровадження систем раннього виявлення ризиків. Разом з тим рівень довіри між бізнесом та державою поки не є достатнім для повноцінного запровадження горизонтальних моделей; тому пріоритетом є комбінована система із поступовим переходом до партнерських форматів (табл. 3.6).

Аналіз відображених у таблиці елементів зарубіжних систем податкового адміністрування засвідчує наявність високого потенціалу для їх адаптації в українському інституційному, технологічному та правовому середовищі. Найбільш перспективними в контексті імплементації є цифрові та автоматизовані інструменти, зокрема алгоритмічна оцінка ризиків та повна цифровізація ПДВ-процесів, оскільки вони відповідають поточному напряму розвитку національної податкової інфраструктури та потребам у підвищенні ефективності контролю й зменшенні суб'єктивного впливу.

Елементи, пов'язані з поведінковими інструментами та горизонтальним моніторингом, можуть бути реалізовані в середньостроковій перспективі за умови посилення інституційної довіри, прозорості взаємодії між бізнесом і державою та стандартизації комунікаційних форматів. Запровадження самооцінки податкової зрілості компаній є логічним

продовженням розвитку корпоративного управління в Україні та може стати каталізатором добровільної комплаєнс-поведінки.

Таблиця 3.6 – Оцінка імплементаційного потенціалу зарубіжних моделей управління податковими ризиками в Україні

Елемент міжнародної практики	Країна-джерело	Можливість адаптації	Пояснення
Алгоритмічна оцінка ризиків (AI/ML)	США, Нідерланди	Висока	Україна має необхідні цифрові ресурси; існує потреба мінімізувати людський фактор
Горизонтальний моніторинг	Нідерланди	Середня	Потребує підвищення прозорості та культури довіри
Повна цифровізація ПДВ-циклу (e-Invoicing)	Польща	Висока	Україна вже розвиває суміжні е-системи, що спрощує імплементацію
Поведінкові податкові інструменти	Великобританія	Середня	Потрібні комунікаційні зміни та стандартизація взаємодії
Самооцінка податкової зрілості компаній	Австралія	Висока	В Україні активно розвивається корпоративне управління

Джерело: сформовано автором за [73, с. 216]

Отримані результати дозволяють стверджувати, що оптимальна модель трансформації національної системи управління податковими ризиками має ґрунтуватися на поетапному поєднанні цифрових інструментів контролю, механізмів підтримки комплаєнсу та управлінських практик, орієнтованих на партнерську взаємодію держави та бізнесу. Такий підхід створює основу для формування стійкої, технологічно зрілої та прозорої податкової системи, здатної сприяти економічній безпеці та підвищенню рівня фіскальної відповідальності в країні.

3.2 Податковий комплаєнс як інструмент управління податковими ризиками

Податковий комплаєнс розглядається як сукупність політик, процедур і практик, спрямованих на забезпечення добровільного дотримання податкового законодавства платниками та мінімізації ймовірності виникнення

податкових порушень. У сучасних умовах глобальної цифровізації, ускладнення податкових правил та посилення вимог прозорості, традиційні репресивні методи адміністрування замінюються або доповнюються підходами, орієнтованими на управління ризиками (risk-based compliance). Впровадження систем комплаєнсу здатне знизити адміністративні витрати для держави й бізнесу, підвищити передбачуваність податкового адміністрування та зменшити податковий розрив за рахунок превентивних заходів і таргетованого реагування на ризики. Концептуальною опорою для аналізу є міжнародні керівництва з управління ризиками в податкових адміністраціях та сучасні емпіричні дослідження, які показують, що якісна робота податкової адміністрації й системний комплаєнс-підхід корелюють із нижчими показниками неуплати податків [74, с. 118; 75, с. 29; 76, с.18].

Пояснення механізмів виникнення та зниження податкової невідповідності базується на двох основних групах теоретичних підходів. Перша група, економіко-ринкова, трактує рішення платника як результат оцінки вигод від ухилення, ймовірності виявлення та розмірів санкцій; ця парадигма закладає основу для інспекційних і штрафних механізмів. Друга група включає поведінкові моделі, які враховують нормативні установки, сприйняття справедливості системи та фактори довіри до інституцій; ці моделі обґрунтовують політики підвищення прозорості, інформаційні кампанії й ініціативи «cooperative compliance». Сучасні рамки управління податковими ризиками в податкових адміністраціях синтезують ці підходи й пропонують Revenue/Compliance Risk Management Cycle як циклічну методологію: ідентифікація ризиків, їхня оцінка та пріоритезація, реагування (від превентивних заходів до інспекцій), моніторинг ефективності та корекція стратегії. Теоретичною підґрунтям для практичних інструментів слугують також дані про «розриви» стягнення ПДВ/інших податків, які використовуються для калібрування пріоритетів адміністрування.

Порівняння ключових теоретичних підходів до формування податкової поведінки платників дозволяє окреслити логіку еволюції сучасних моделей

адміністрування та визначити базові механізми впливу на рівень дотримання податкових зобов'язань. Представлені підходи демонструють перехід від виключно фіскальної парадигми, заснованої на примусі та санкціях, до багатовимірної моделі, що поєднує економічні стимули, поведінкові фактори та комплексне управління ризиками (табл. 3.7). У структурованому вигляді це дає можливість зіставити теоретичні основи, інструменти практичної реалізації та очікувані результати від застосування відповідних стратегій податкового контролю.

Таблиця 3.7 – Теоретичні засади податкової комплаєнс-поведінки та інструментів впливу в системах адміністрування

Елемент міжнародної практики	Країна-джерело	Можливість адаптації	Пояснення
Алгоритмічна оцінка ризиків (AI/ML)	США, Нідерланди	Висока	Україна має необхідні цифрові ресурси; існує потреба мінімізувати людський фактор
Горизонтальний моніторинг	Нідерланди	Середня	Потребує підвищення прозорості та культури довіри
Повна цифровізація ПДВ-циклу (e-Invoicing)	Польща	Висока	Україна вже розвиває суміжні е-системи, що спрощує імплементацію
Поведінкові податкові інструменти	Великобританія	Середня	Потрібні комунікаційні зміни та стандартизація взаємодії
Самооцінка податкової зрілості компаній	Австралія	Висока	В Україні активно розвивається корпоративне управління

Джерело: сформовано автором за [77, с. 24; 78, с.51]

Аналіз порівняних підходів свідчить, що ефективне управління податковою відповідністю вже не ґрунтується на одному домінантному механізмі впливу. Детерентна модель продовжує відігравати важливу роль у забезпеченні контролю над системними порушеннями, проте її результативність є обмеженою без належного рівня довіри й сприйняття податкової системи як справедливої. Поведінковий підхід демонструє здатність підвищувати добровільний комплаєнс, особливо в умовах прозорості, передбачуваності правил та формування партнерських відносин між адміністрацією та бізнесом. Найбільш збалансованим є підхід, заснований

на управлінні ризиками, оскільки він інтегрує аналітичні інструменти, сегментацію платників, диференційовані реакції та циклічний механізм вдосконалення політик.

Узагальнення результатів дозволяє дійти висновку, що сучасні системи податкового адміністрування повинні базуватися на гібридній моделі, у якій поєднання економічних, поведінкових та аналітичних механізмів сприяє оптимізації контролю, скороченню адміністративного навантаження та поступовому зміцненню податкової культури. Це створює основу для формування стійкої архітектури комплаєнсу, орієнтованої на запобігання, а не лише виявлення та санкціонування порушень.

Міжнародні керівні документи від OECD та Європейської Комісії визначають базові інструменти сучасного комплаєнсу: розроблення формальних стратегій управління ризиками, використання аналітичних індикаторів для відбору платників для перевірок, публікування результатів оцінки ризиків, широке застосування електронних сервісів для зниження операційних бар'єрів у платників та розвиток програм cooperative compliance/advanced pricing agreements для великих платників. Ці документи також підкреслюють роль цифрових технологій: інтеграція ERP/облікових систем пенетраціям даних, використання алгоритмічної аналітики для виявлення аномалій транзакцій і застосування систем автоматичного підказування для платників. Оцінка ефективності таких інструментів має відбуватись через кількісні метрики (наприклад, VAT gap, частота спорів, частка добровільних платежів) та якісні індикатори (довіра платників, якість сервісу). Структура й набір інструментів сильно залежать від рівня цифрової готовності й інституційних особливостей кожної країни, проте загальна тенденція у 2021–2024 роках — рух до системного, даних-орієнтованого комплаєнсу.

Запровадження комплексних інструментів податкового комплаєнсу є ключовим елементом еволюції податкових адміністрацій від контролюючої до сервісно-аналітичної моделі управління податковими ризиками. Представлені

інструменти відображають різні рівні впливу — від нормативного закріплення принципів управління ризиками до цифрової трансформації взаємодії з платниками та формування партнерських механізмів для великих корпоративних груп (табл. 3.8). Їх систематизація дозволяє оцінити, яким чином конкретні управлінські та технологічні рішення трансформуються у вимірювані результати, що можуть бути включені в стратегічні показники ефективності податкової політики.

Таблиця 3.8 – Системні інструменти податкового комплаєнсу та їх результативність у контексті сучасного адміністрування

Інструмент	Опис	Очікуваний KPI
Формальна CRM-стратегія	Документована політика управління податковими ризиками	Наявність стратегії, частка ризиків з планом реагування
Аналітичні індикатори	Модельні індикатори для скринінгу декларацій/платежів	% оброблених сигналів, точність відбору для перевірок
Електронні сервіси	Портали, e-filing, інтеграція з ERP	Час подання, частка електронних платежів
Cooperative compliance	Договірні відносини з великими платниками	Зниження спорів, кількість АРА/ліцензій

Джерело: сформовано автором за [79, с. 14; 80, с. 36; 81, с. 61]

В Україні перехід до комплаєнс-орієнтованого адміністрування відбувається в рамках трансформаційних ініціатив Державної податкової служби та регуляторних актів уряду (табл. 3.9). Законодавчо-інституційною відправною точкою стали урядові рішення й постанови, а практична реалізація передбачає експериментальні проекти ДПС щодо системи управління податковими ризиками. На рівні податкової служби реалізовані елементи: автоматизований моніторинг звітності і платежів, класифікація ризиків (реєстраційні, звітні, декларувальні тощо), застосування індикаторів ризикової діяльності та превентивних заходів (роз'яснення платникам до застосування санкцій). Офіційні повідомлення ДПС вказують на зменшення кількості фактичних перевірок та поступове фокусування контролю на платниках із високими ризиками, що відповідає принципам *risk-based approach*. При цьому впровадження потребує подальшого розвитку методик оцінки ризиків, більшої

прозорості індикаторів і гарантій захисту персональних і комерційних даних під час аналітичної обробки.

Таблиця 3.9 – Хронологія ключових подій у впровадженні комплаєнс-підходу в Україні

Рік	Подія	Значення
2021–2022	Початкові роботи з цифровізації та впровадження e-services у ДПС	Підготовка технічної бази для аналітики
2023	Розробка методологічних підходів ризик-менеджменту (напр. TADAT-подібні оцінки)	Стандартизація підходів
2024	Постанова Кабінету Міністрів України № 854: початок експериментального проєкту з управління комплаєнс-ризиками	Юридична основа експерименту
2024–2025	Пілотні впровадження, автоматизований аналіз звітності та індикатори ризику	Фокус на превентивних заходах і зменшенні перевірок

Джерело: сформовано автором за [82, с. 29; 83, с. 37]

Для країн ЄС характерним є застосування інтегрованих систем аналізу ризиків у межах VAT Information Exchange System (VIES) та Central Electronic System of Payment Information (CESOP), які дозволяють автоматично зіставляти транскордонні операції та виявляти можливі ланцюги ухилення. Велика Британія застосовує Connect — одну з найбільш розвинених систем аналітики даних у сфері податків, яка комбінує внутрішні бази, дані з 30+ державних реєстрів, дані банків та цифрових платформ. Завдяки таким технологіям стало можливим суттєве скорочення Tax Gap у категоріях МСП та цифрової торгівлі.

Австралія (ATO) та Канада (CRA) використовують моделі behaviourally informed compliance intervention. Вони не лише оцінюють фінансову ймовірність недоплат, але й визначають оптимальний формат втручання: інформаційні листи, консультації, аудит чи кримінальне реагування. Підхід заснований на так званій compliance pyramid, де щонайменше 70 % платників охоплюються сервісними та інформаційними інструментами, а аудиторські втручання залишаються лише для високоризикових випадків.

Оцінка підходів до управління податковими ризиками у провідних податкових адміністраціях світу дає можливість простежити закономірності розвитку інструментів контролю, використання даних та технологічної інтеграції (табл. 3.10). Сучасні моделі базуються на поєднанні автоматизованої аналітики, зовнішніх і внутрішніх джерел даних та таргетованих підходів до реагування. Систематизація цих моделей дозволяє порівняти їх інституційну архітектуру, технологічну зрілість та досягнуті результати, що є важливою аналітичною базою для формування стратегій модернізації податкового адміністрування в інших юрисдикціях, зокрема Україні.

Таблиця 3.10 – Порівняльний аналіз цифрових моделей управління податковими ризиками

Країна	Основний інструмент	Джерела даних	Технологічний рівень	Основний результат
ЄС	VIES, CESOP, SAF-T	Транскордонні операції, банківська інформація	Високий	Зниження VAT gap, протидія карусельним схемам
Велика Британія	Connect	30+ державних реєстрів, банківські та цифрові дані	Дуже високий	Скорочення SME tax gap; таргетований аудит
Австралія	Behavioural CRM, data matching	Податкові, соціальні, муніципальні дані	Високий	Підвищення добровільної сплати
Канада	CRA Risk Engine	Податкові, реєстрові, аналітичні бази	Середній–високий	Зменшення кількості нерезультативних перевірок

Джерело: сформовано автором за [84, с.201; 85, 117; 86, с.34]

Світовий досвід демонструє, що комплаєнс у сегменті малого та середнього бізнесу є важливим чинником забезпечення прозорості, довіри та стійкості підприємницького середовища. Хоча масштаби діяльності МСБ значно менші порівняно з великими корпораціями, саме цей сектор найбільш уразливий до регуляторних змін, фінансових порушень, кіберризиків та санкцій за недотримання законодавчих вимог. Країни з розвиненою системою корпоративного регулювання демонструють різні моделі адаптації комплаєнс-

підходів для малого бізнесу, проте всі вони базуються на принципах пропорційності, стандартизації та автоматизації (табл. 3.11).

У країнах Європейського Союзу комплаєнс для МСБ реалізується через спрощені, але структуровані системи контролю, які забезпечують відповідність таким ключовим регуляціям, як GDPR, AMLD та Директива про захист прав споживачів. Європейський підхід передбачає надання підприємствам готових інструментів: типових політик, шаблонів договорів, стандартів обробки даних тощо. Це дозволяє зменшити адміністративне навантаження та адаптувати вимоги до ресурсних можливостей малого бізнесу. Додатково важливим є державне фінансування навчальних програм та онлайн-платформ комплаєнс-освіти, що сприяє поширенню культури дотримання норм.

У США комплаєнс у МСБ має більш ризик-орієнтований характер. Підприємства зосереджуються на ключових регуляторних напрямках – податковій відповідності, фінансовому моніторингу, захисті даних та попередженні корупційних порушень, особливо у взаємодії з державними структурами. Значну роль відіграють галузеві стандарти (наприклад, PCI DSS у сфері електронних платежів), а також практика впровадження етичних кодексів та процедур внутрішнього розслідування.

Країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону, зокрема Сінгапур, Південна Корея та Японія, демонструють модель комплаєнсу, яка інтегрується у загальну систему корпоративної культури та довгострокового стратегічного планування. У цих країнах МСБ активно впроваджує стандартизовані політики контролю якості, системи управління інформаційною безпекою та механізми антикорупційного запобігання. Особливої уваги набуває цифрова трансформація комплаєнсу, включно з використанням штучного інтелекту для перевірки контрагентів та моніторингу транзакцій.

Державні платформи підтримки підприємництва надають підприємствам доступ до автоматизованих інструментів аудиту, що знижує витрати на впровадження відповідних систем.

Таблиця 3.11 – Порівняльна характеристика моделей комплаєнсу МСБ у різних країнах світу

Регіон / країна	Основні регуляторні акценти	Модель організації комплаєнсу	Рівень цифровізації	Роль держави	Типові інструменти МСБ	Ключові переваги	Основні виклики
1	2	3	4	5	6	7	8
ЄС [87, с.18; 88, с. 21; 89, с. 56]	Податковий комплаєнс, AMLD, GDPR, регулювання захисту прав споживачів	Пропорційний, стандартизований підхід із типовими політиками	Високий: автоматичні податкові сервіси, електронна звітність, e-compliance	Сильна: надання шаблонів, порталів, фінансування освітніх платформ	Шаблон GDPR, е-контроль ПДВ, автоматизовані AML-чекери	Зниження вартості комплаєнсу, уніфікація процедур, зростання прозорості	Висока складність регулювання, ризик перевантаження МСБ
США [90, с. 54]	Податкова відповідність, антикорупційні практики (FCPA), захист даних, фінансовий моніторинг	Ризик-орієнтований підхід з акцентом на аутсорсингових комплаєнс-сервісах	Дуже високий: використання SME-compliance tech, автоматичних due diligence	Опосередкована: держава встановлює вимоги, ринок пропонує інструменти	Аутсорсинг комплаєнсу, етичні кодекси, галузеві стандарти (PCI DSS)	Гнучкість, доступність сервісів, сильні стимули дотримання норм	Високі штрафи, потреба у спеціалізованій експертизі
Сінгапур [91, с. 32]	Податковий комплаєнс, антикорупційний контроль, інформаційна безпека	Інтегрована модель комплаєнсу як частини корпоративного управління	Високий: державні AI-платформи, автоматизовані аудит-сервіси	Дуже сильна: гранти, консультативні центри, платформи SME Portal	AI-інструменти моніторингу ризиків, стандартизовані політики	Низькі витрати на впровадження, висока якість стандартів	Жорсткі вимоги, необхідність адаптації до технологічних змін
Японія [92, с. 20]	Контроль якості, податковий комплаєнс, корпоративна етика	Комплаєнс як частина культури Kaizen та довгострокового планування	Середній–високий	Сильна: рекомендації METI, галузеві стандарти	Системи контролю якості, внутрішні кодекси, комплаєнс-аудити	Висока культура дотримання, мінімізація порушень	Консервативність, складність трансформації у МСБ

Продовження Таблиці 3.11

1	2	3	4	5	6	7	8
Південна Корея [93, с. 45]	Податковий комплаєнс, кібербезпека, сертифікація процесів	Інноваційна модель із широким використанням цифрових сервісів	Дуже високий	Активна підтримка: субсидії на e-compliance	AI-моніторинг транзакцій, хмарні комплаєнс-сервіси	Висока ефективність, доступність технологій	Залежність від цифрової інфраструктури
Польща, Чехія, Румунія [94, с.60]	Податковий контроль, антикорупція, AML	«Ланцюгова» модель — вимоги передаються від великих компаній до МСБ	Середній–високий	Помірна: цифрові податкові сервіси, але обмежені інструменти	KSeF (PL), e-faktura, AML-платформи	Підвищення інвестиційної привабливості, прозорість	Нерівномірний доступ до ресурсів, низька комплаєнс-культура
Латинська Америка (Чилі, Колумбія) [95, с. 61-62]	Податкова цифровізація, антикорупція, фінмоніторинг	Прогресивна модель із акцентом на електронне адміністрування	Високий	Сильна: центральні платформи e-invoicing	Е-накладні, автоматизована податкова перевірка	Зниження тінізації, спрощення адміністрування	Висока вартість технологій для МСБ
Країни, що розвиваються (Кенія, Індія) [96, с. 15; 97, с. 201]	Податкова цифровізація, базовий AML	Спрощений мінімалістичний комплаєнс	Середній	Сильна у цифровізації, слабша у стандартизації	UPI-сервіси, цифрові податкові платформи	Розширення доступу до ринку, прозорість	Низький рівень освіти у сфері комплаєнсу, неузгодженість вимог

Джерело: сформовано автором

У країнах із перехідною економікою, таких як Польща, Чехія, Румунія або Чилі, комплаєнс формується як інструмент підвищення інвестиційної привабливості. МСБ у цих державах запроваджує процедури відповідності здебільшого під впливом міжнародних партнерів, банків та великих корпорацій, що вимагають від постачальників дотримання мінімальних стандартів ESG, антикорупційної поведінки та прозорості фінансових потоків. Комплаєнс виступає у форматі ланцюгової відповідності, коли вимоги великих гравців передаються всій екосистемі бізнесу.

Міжнародний досвід свідчить, що найбільш ефективним підходом до зниження податкових розривів є інтеграція цифрових інструментів (e-filing, e-invoicing), аналітичних систем управління ризиками (CRM) та пропорційних регуляторних підходів щодо малого й середнього бізнесу. Відповідно до методології OECD, CRM функціонує як циклічний механізм, що включає ідентифікацію, оцінювання, реагування та моніторинг ризиків. Найвищу ефективність цей механізм демонструє за умови його інтеграції з автоматизованими джерелами даних та сервісно орієнтованими цифровими платформами для платників податків. Емпіричні дані ЄС підтверджують статистичний зв'язок між поширеним використанням систем e-invoicing/СТС та суттєвим скороченням податкового розриву з ПДВ у юрисдикціях із високим рівнем цифрової інтеграції.

Основні механізми підвищення податкової відповідності складаються з трьох взаємопов'язаних елементів: зменшення інформаційної асиметрії через стандартизований обмін даними (e-invoices, SAF-T, CESOP), підвищення точності відбору для перевірок шляхом використання аналітичних моделей і алгоритмів машинного навчання, а також застосування превентивних сервісних інструментів, що підсилюють добровільну сплату (cooperative compliance, консультаційні та просвітницькі програми). Практичні результати країн Латинської Америки демонструють значний фіскальний ефект від переходу до e-invoicing та СТС-моделей, що підтверджує доцільність їх масштабування у країнах із подібними характеристиками ринку. OECD

наголошує, що ефективність CRM істотно зростає в умовах уніфікованих стандартів податкових даних.

У країнах ЄС, а також у юрисдикціях із розвиненими цифровими інфраструктурами (Польща, Скандинавські країни, Бразилія, Чилі, Мексика) найбільший ефект у секторі МСБ забезпечують централізовані системи e-invoicing/СТС та стандартизовані цифрові портали, що знижують операційні витрати адаптації. У США домінує ринкова модель, у якій МСБ активно використовує приватні сервіси обліку та звітності; така система є масштабованою, але нерівномірність доступу до якісних цифрових сервісів може формувати асиметрію виконання податкових зобов'язань. В Азії (Сінгапур, Південна Корея, Японія) стратегія розвитку орієнтована на державну підтримку впровадження через субсидії, гранти та централізовані цифрові платформи, доповнені алгоритмічними інструментами оцінки ризиків.

Ефективність цифрових податкових систем залежить від інституційної зрілості, методологічної якості ризик-скринінгу, рівня захисту даних та прозорості алгоритмів. Відсутність належної комунікації або недостатня якість сервісів може призвести до зниження добровільної сплати, що підтверджується прикладами з британської практики HMRC, де у певні періоди спостерігалось зростання податкової заборгованості у секторі МСБ. Крім того, непропорційність вимог щодо цифровізації може підвищувати адміністративне навантаження на малий бізнес, що створює ризик протилежного ефекту.

У таблиці 3.12 відображено результати аналізу стану системи податкового комплаєнсу ТОВ «АФІРМ». Слід зазначити, що на підприємстві вже наявні окремі складові комплаєнс-системи, зокрема забезпечується базова нормативна відповідність обліку, своєчасність подання податкової звітності, ведеться первинна документація відповідно до вимог чинного законодавства, для визначення об'єкта оподаткування фактично використовуються податкові різниці.

Таблиця 3.12 – Аналіз системи податкового комплаєнсу ТОВ «АФІРМ»

Елемент податкового комплаєнсу	Характеристика стану на ТОВ «АФІРМ»	Інструменти реалізації	Вплив на облік прибутку	Ризики та напрями удосконалення
1	2	3	4	5
Нормативно-правова відповідність обліку	Облік ведеться відповідно до НП(С)БО та ПКУ з урахуванням статусу мікропідприємства і подання фінансової звітності за формами 1-мс та 2-мс	План рахунків бухгалтерського обліку, облікова політика, застосування норм Податкового кодексу України	Забезпечує коректність визначення фінансового результату до оподаткування та бази оподаткування податком на прибуток	Відсутність систематизованого моніторингу змін законодавства потребує впровадження механізму періодичного оновлення облікової політики
Організація обліку доходів	Дохід визнається за методом нарахування відповідно до НП(С)БО 15 та відображається на субрахунку 703	Акти виконаних робіт, рахунки-фактури, банківські виписки, реєстри обліку доходів	Формує валовий дохід підприємства та безпосередньо впливає на показник чистого прибутку	Ризик несвоєчасного або неповного визнання доходів; доцільно запровадити внутрішній контроль повноти відображення операцій
Організація обліку витрат	Витрати визнаються відповідно до НП(С)БО 16 та	Первинні документи на підтвердження витрат, авансові звіти,	Впливають на рівень собівартості та фінансовий результат до	Можливість некоректної класифікації витрат; потребує чіткого

Продовження Таблиці 3.12

1	2	3	4	5
	обліковуються на рахунках класу 9	акти списання, бухгалтерські довідки	оподаткування	внутрішнього розмежування адміністративних і виробничих витрат
Формування фінансового результату	Розраховується шляхом зіставлення доходів і витрат з подальшим списанням на рахунок 79	Облікові реєстри, головна книга, внутрішні розрахунки	Є базою для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток	Відсутність управлінської аналітики обмежує можливості прогнозування фінансового результату
Розрахунок податку на прибуток	Підприємство є платником податку на прибуток на загальних підставах, з урахуванням вимог ПКУ щодо коригування фінансового результату	Декларація з податку на прибуток, бухгалтерські розрахунки, податкові різниці	Забезпечує формування податкового зобов'язання та чистого прибутку після оподаткування	Ймовірність помилки при застосуванні податкових різниць; доцільне впровадження контрольного списку перевірки
Своєчасність подання звітності	Фінансова та податкова звітність подається у встановлені законодавством терміни	Електронні сервіси подання звітності, календар податкових платежів	Запобігає застосуванню фінансових санкцій та спотворенню показників чистого прибутку	Відсутність автоматизованих нагадувань створює ризик прострочення у разі людського фактору
Документальне забезпечення	Первинні документи формуються та зберігаються згідно з чинними вимогами, однак система внутрішньої перевірки відсутня	Договори, акти, накладні, банківські документи, бухгалтерські довідки	Підтверджує обґрунтованість визнання доходів і витрат	Недостатній контроль повноти документування; потребує формалізації документообігу
Внутрішній податковий контроль	Здійснюється епізодично та не має регламентованого характеру	Особистий контроль керівника/бухгалтера, вибірково	Обмежено впливає на мінімізацію податкових ризиків	Необхідне впровадження системних контрольних процедур та

Продовження Таблиці 3.12

1	2	3	4	5
		перевірка документів		періодичного внутрішнього аудиту
Використання управлінського обліку	Управлінський облік як окрема система на підприємстві відсутній	Внутрішні таблиці у Excel, оперативні розрахунки	Не забезпечує повної інформаційної підтримки для управління прибутком	Доцільно впровадити елементи бюджетування та аналізу рентабельності
Інтеграція з системою економічної безпеки	Податковий комплаєнс не виділений як окремий елемент економічної безпеки	Загальні контрольні функції керівництва	Має обмежений захисний вплив	Необхідно розглядати податкову дисципліну як складову фінансової безпеки підприємства

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Водночас більшість процедур податкового комплаєнсу має фрагментарний та формально-реактивний характер, що зумовлено специфікою функціонування мікропідприємства, обмеженими кадровими та організаційними ресурсами, а також відсутністю внутрішніх регламентів податкового контролю й інтегрованих інструментів управління податковими ризиками. Частина ключових елементів комплаєнс-системи, таких як документування ризиків, аналітична підтримка управлінських рішень, регулярна внутрішня перевірка правильності формування фінансового результату та цифрова інтеграція облікових процесів, фактично відсутня або перебуває на початковій стадії розвитку.

Саме така диференціація між уже діючими та відсутніми елементами податкового комплаєнсу дозволяє оцінити поточний рівень податкової зрілості ТОВ «АФІРМ» та сформулювати обґрунтовану основу для розроблення цільових рекомендацій, спрямованих на удосконалення системи обліку та оподаткування прибутку в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства.

Проведений аналіз системи податкового комплаєнсу ТОВ «АФІРМ» у частині обліку та оподаткування прибутку дає підстави стверджувати, що на підприємстві сформовано базовий рівень податкової дисципліни, достатній для виконання обов'язкових вимог чинного законодавства. Облік ведеться відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку та положень Податкового кодексу України, з урахуванням статусу мікропідприємства і подання спрощеної фінансової звітності за формами № 1-мс і № 2-мс. Це забезпечує коректність відображення фінансових результатів у звітності та визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток.

В той же час виявлено, що наявні елементи податкового комплаєнсу мають фрагментарний, переважно реактивний характер і не утворюють цілісної, формалізованої системи управління податковими ризиками. Контрольні процедури здійснюються епізодично, без чіткого регламенту та стандартизованих інструментів перевірки, що обмежує можливості своєчасного виявлення помилок у визнанні доходів і витрат, застосуванні податкових різниць та формуванні фінансового результату до оподаткування. Така ситуація підвищує рівень обліково-податкових ризиків, які можуть негативно впливати на довгострокову фінансову стійкість підприємства.

Аналіз показав, що на ТОВ «АФІРМ» фактично відсутня повноцінна система управлінського обліку, яка мала б слугувати інформаційною базою для оперативного та стратегічного управління прибутком. Через це керівництво позбавлене можливості проводити глибоку оцінку результативності окремих напрямів діяльності, робити обґрунтовані прогнози щодо змін фінансових показників та своєчасно реагувати на внутрішні й зовнішні виклики. Відсутність взаємозв'язку між податковим комплаєнсом і системою економічної безпеки підприємства знижує рівень його захищеності від потенційних фінансових санкцій, можливих донарахувань і репутаційних втрат.

Отже, результати аналізу свідчать про наявність об'єктивної необхідності переходу ТОВ «АФІРМ» від мінімально достатньої моделі

податкової дисципліни до системно організованого податкового комплаєнсу, інтегрованого в єдину систему економічної безпеки підприємства. Реалізація такого підходу передбачає удосконалення внутрішніх регламентів обліку прибутку, формалізацію процедур внутрішнього контролю, впровадження елементів управлінського обліку та створення аналітичної основи задля прийняття оптимальних управлінських рішень, спрямованих на зростання фінансової стійкості та мінімізацію податкових ризиків у межах чинного правового поля.

3.3 Рекомендації щодо вдосконалення обліку та оподаткування прибутку на ТОВ «АФІРМ»

Для оцінювання ефективності чинної системи формування податкового результату та методологічних аспектів бухгалтерського обліку на ТОВ «АФІРМ» доцільним є структурований аналіз ключових елементів облікової політики та процедур адміністрування податку на прибуток. Такий підхід забезпечує можливість системного порівняння нормативної відповідності, ступеня автоматизації, якості внутрішнього контролю та рівня податкової зрілості підприємства, що є особливо важливим у контексті управління податковими ризиками на рівні мікропідприємства. Представлена таблиця 3.13 узагальнює результати проведеної аналітичної оцінки та дозволяє визначити сильні сторони існуючої практики, а також ідентифікувати організаційні обмеження, що потребують подальшої оптимізації.

Система облікової політики та процеси адміністрування податку на прибуток ТОВ «АФІРМ» відповідають базовим законодавчим вимогам, однак характеризуються недостатнім рівнем стандартизації, цифрової інтеграції та внутрішнього контролю.

Функціонування облікових процедур орієнтоване на формальне виконання нормативних обов'язків, а не на проактивне управління податковими ризиками та прогнозованість фінансового результату. Висока

частка ручних операцій, відсутність формалізованих регламентів контролю та реактивний характер податкових рішень формують потенційні ризики помилок, адміністративного навантаження і нерівномірності податкового навантаження в часі.

Таблиця 3.13 – Аналіз стану облікової політики та системи адміністрування податку на прибуток ТОВ «АФІРМ»

Аналітичний критерій	Поточний стан	Оцінка відповідності	Аналітичний висновок
1	2	3	4
Нормативна відповідність облікової політики	Облікова політика сформована згідно НП(С)БО, містить базові положення щодо амортизації, доходів, витрат, запасів	Відповідає законодавчим вимогам	Політика структурно повна, але мінімалістична та потребує розширення для нестандартних операцій
Рівень деталізації методичних положень	Політика описана узагальнено, без процедурних протоколів та методичних винятків	Середній	Недостатня формалізація знижує передбачуваність та стандартизацію облікових рішень
Автоматизація облікових процесів	Використовується типова програма; первинні документи формуються регулярно; коригування — вручну	Частково автоматизовано	Ручні операції підвищують ризики технічних помилок і несвочасних коригувань
Процедури адміністрування податку на прибуток	Декларації подаються вчасно; податкові різниці застосовуються; розрахунки здійснюються постфактум	Формально відповідає вимогам	Податкові рішення мають реактивний характер, без інтегрованої моделі податкового контролю
Функція внутрішнього контролю	Відсутні регламенти податкового контролю; ризики не документуються	Низький	Немає механізмів системного моніторингу, превенції та управління податковими ризиками
Інформаційні потоки та прозорість обліку	Первинні документи зберігаються та доступні, але процеси не стандартизовані	Достатній мінімум	Низький ступінь цифрової інтеграції створює залежність від виконавця
Загальний рівень податкової зрілості	Характерний для мікропідприємства: виконання вимог — без системної оптимізації	Модель базового рівня	Необхідне структуроване вдосконалення процедури обліку та адміністрування податку

Джерело: сформовано автором за матеріалами підприємства

Узагальнюючи результати аналізу, можна стверджувати, що система управління податковими та обліковими процесами перебуває на початковому рівні зрілості, що є типовим для підприємств мікросегмента. Водночас наявні організаційні передумови, такі як відповідність нормативним вимогам, наявність базових цифрових рішень і стабільність подання звітності, створюють потенційну основу для впровадження процедур удосконалення, спрямованих на підвищення прозорості, точності та ефективності адміністрування податку на прибуток.

Проект удосконалення системи бухгалтерського обліку та адміністрування податку на прибуток ТОВ «АФІРМ» передбачає структурний перехід від фіксаційно-реактивної моделі управління податковими зобов'язаннями до превентивного підходу, орієнтованого на планування, раннє виявлення ризиків і стандартизоване прийняття рішень (табл. 3.14). Концептуально такі зміни є виправданими умовами зростання обсягів операцій, підвищення ролі цифрових інструментів у контролі та посилення обов'язку доказовості щодо обґрунтованості витрат. Перехід до ризик-орієнтованої логіки оподаткування забезпечує стабільність податкових платежів, підвищує передбачуваність фінансового планування та знижує ймовірність корекцій чи штрафних санкцій у разі податкового контролю.

Таблиця 3.14 – Інструменти модернізації системи обліку та адміністрування податку на прибуток ТОВ «АФІРМ»

Інструмент	Сутність інструменту	Очікуваний ефект для ТОВ «АФІРМ»
1	2	3
Автоматизація податкового обліку (ERP-системи)	Впровадження модулів для автоматичного формування податкових різниць, розрахунку авансових платежів і контролю відповідності нормам ПКУ.	Зменшення ручних помилок, пришвидшення підготовки декларацій, підвищення прозорості облікових процедур.
Використання інструментів податкової аналітики (BI-системи)	Побудова дашбордів, що аналізують структуру доходів, витрат, різниць та можливі податкові ризики.	Своєчасне виявлення ризикових операцій, оптимізація податкового навантаження.

Продовження Таблиці 3.14

1	2	3
Регламентация нестандартних операцій	Розроблення внутрішніх політик щодо документування та аналізу нетипових операцій, що впливають на податок на прибуток.	Зменшення ймовірності донарахувань під час перевірок, мінімізація спірних ситуацій.
Цифровий архів первинних документів	Створення електронної бази документів з пошуком, індексацією, контролем доступу та інтеграцією в бухгалтерську систему.	Скорочення часу на підготовку до перевірок, підвищення якості зберігання документів, оперативність доступу.
Внутрішній податковий аудит	Регулярна перевірка коректності формування фінрезультату, різниць та відповідності облікової політики ПКУ.	Рання ідентифікація помилок, зниження штрафних ризиків, підвищення достовірності податкової звітності.
Автоматизований контроль трансфертного ціноутворення (за потреби)	Налаштування інструментів для відстеження контрольованих операцій, аналізу рентабельності та контролю застосування принципу «втягнутої руки».	Уникнення штрафів за порушення ТЦУ, забезпечення коректної звітності.
Підвищення кваліфікації персоналу	Проведення освітніх програм з оновлень ПКУ, роботи в ERP/BI-системах та управління податковими ризиками.	Підвищення професійного рівня спеціалістів, зменшення кількості помилок у звітності.
Впровадження системи контролю якості облікових даних (Data Quality Management)	Налаштування механізмів валідації, дублювання, звірки та автоматичного виправлення даних у реєстрах.	Підвищення точності розрахунків податку на прибуток, стабільність даних у звітності.

Джерело: сформовано автором

У процесі модернізації системи бухгалтерського та податкового обліку ТОВ «АФІРМ» особливого значення набуває формування переліку практичних управлінських рішень, здатних забезпечити вимірюваний вплив на якість даних, своєчасність процедур та рівень податкових ризиків. Аналіз виявив, що ефективність удосконалення облікової системи визначається не стільки масштабом технологічних змін, скільки здатністю підприємства впроваджувати конкретні операційні інструменти, що напругу трансформують окремі ділянки обліку. У цьому контексті доцільним є узагальнення тих управлінських дій, які мають потенціал забезпечити стабільне скорочення ручних помилок, зниження ймовірності донарахувань,

підвищення прозорості первинної документації та оптимізацію процесів формування податку на прибуток.

Подальший аналіз структуровано у форматі порівняльної таблиці, що дозволяє продемонструвати причинно-наслідкові зв'язки між управлінським рішенням, характером його впровадження, обліковою ділянкою, що зазнає трансформації, та конкретними індикаторами ефективності. Такий підхід забезпечує можливість оцінити не лише концептуальну доречність запропонованих дій, а й їхню реальну результативність для фінансово-господарської діяльності підприємства. У таблиці 3.15 наведено систематизований перелік рішень, що формують ядро модернізаційних змін в обліковій політиці ТОВ «АФІРМ» і дозволяють кількісно виміряти їх вплив на податкове адміністрування.

Узагальнюючи результати аналізу запропонованих управлінських рішень, слід підкреслити їх системну спрямованість на формування цілісного середовища податкового та бухгалтерського контролю, у межах якого кожний інструмент забезпечує вимірюваний вплив на якість облікової інформації. Запровадження щомісячного податкового перерахунку за П(С)БО 17 створює нормативно узгоджену модель відображення постійних і тимчасових різниць, що підвищує точність формування показника податку на прибуток та зменшує необхідність подальших коригувань у декларації. Попередній аудит нестандартних операцій трансформує облік із реактивної в превентивну систему, у якій потенційні ризики усуваються до моменту їх відображення в реєстрах, що гарантує мінімізацію фінансових втрат через донарахування.

Використання матриці облікового рішення сприяє стандартизації підходів до документування й класифікації витрат, що прискорює процеси закриття звітних періодів та знижує залежність від суб'єктивних суджень окремих виконавців. Автоматизовані rule-based механізми в операційних системах забезпечують додатковий рівень контролю за первинними документами, істотно скорочуючи частку технічних та організаційних

помилки, а також підвищуючи достовірність даних, які є підґрунтям для формування податкових зобов'язань.

Таблиця 3.15 – Запропоновані до впровадження управлінські рішення та їх вплив на облік ТОВ «АФІРМ»

Рішення	Опис	Зміна «діяль- нки» в обліку	Як вимірюємо ефект
1	2	3	
1. Введення щомісячного податкового перерахунку за П(С)БО 17	Формуємо таблицю постійних/тимчасових різниць, розрахунок ВПЗ/ВПА щомісяця, а не раз на квартал	Податок на прибуток; рахунок 17; аналітика по різницях	Скорочення коригувань у декларації мінімум на 10–15%
2. Попередній податковий аудит кожної нестандартної операції	Створюємо check-лист для операцій: залики, нерезидентські послуги, списання ТМЦ, бонуси, безоплатна передача	Первинний облік; договори; рах. 949, 977	Повне усунення донарахувань, пов'язаних із нестандартними операціями
3. Матриця облікового рішення (АМК – accounting matrix) для кожного виду витрат	Для кожного виду витрат визначаємо: рахунок → документ → податкова різниця → обов'язкові підтвердження	Витрати операційної діяльності; 92, 93, 94	Скорочення часу закриття місяця на 20%
4. Впровадження rule-based engine для первинки (в 1С/БАС або ODOO)	Налаштовуємо автоматичні правила: «немає ТТН → витрата блокується», «немає підпису → акт не проводиться»	Первинні документи; бухгалтерські проведення	Зменшення помилок первинки на 70%
5. Стандартизований податковий календар із нагадуваннями	Внутрішній календар з датами: інвентаризацій, резервів, переоцінки, податкового аналізу	Управлінський та податковий облік	Відсутність прострочених процедур (KPI = 100%)
6. Впровадження процедури “tax impact assessment” перед укладенням договору	Юрист і бухгалтер оцінюють: ставки, різниці, підтвердження реальності операції, можливі ризики	Договірна робота → податковий облік	Зменшення ризикових договорів на 90%

Джерело: сформовано автором

Стандартизований податковий календар формує передбачувану ритміку процедур, що усуває ризики пропущених дій та підвищує дисципліну облікового процесу. Запровадження процедури tax impact assessment інтегрує податковий аналіз у договірний цикл, що дозволяє виявляти і запобігати

ризикам ще на етапі планування господарських операцій. Сукупність цих рішень свідчить, що модернізація обліку ТОВ «АФІРМ» має не фрагментарний, а системний характер, орієнтований на підвищення прозорості, точності та керованості податкових процесів, а також на забезпечення вимірюваного, підтверджуваного ефекту для фінансової стійкості підприємства.

Аналіз податкового адміністрування в ТОВ «АФІРМ» передбачає не лише оцінку чинного рівня податкового навантаження, але й формування обґрунтованої системи податкового планування, інтегрованої в оновлену модель бухгалтерського та управлінського обліку. Ефективність такої системи визначається здатністю підприємства адаптувати податкові стратегії до конкретних умов діяльності, забезпечуючи їх відповідність фінансовим ресурсам, масштабам операцій та рівню інформаційної зрілості облікової системи.

У процесі модернізації ключовим є не декларативне впровадження податкового планування, а оцінка його практичної доцільності через вимірювання фактичних ризиків, дослідження повторюваності помилок у первинній документації та впливу окремих господарських операцій на податок на прибуток.

Отримані результати слугують підґрунтям для вироблення управлінських рішень, спрямованих на зниження податкових ризиків, удосконалення механізмів розрахунку податку на прибуток та посилення прозорості податкового адміністрування в межах оновленої облікової політики підприємства.

Дослідження заходів, які застосовуються підприємством залежно від рівня податкового навантаження, є ключовим елементом формування ефективної системи податкового управління ТОВ «АФІРМ». Диференціація управлінських дій за рівнями податкового навантаження дозволяє оцінити, наскільки складність облікових процедур, потреба в професійній експертизі та масштаб застосування інструментів податкового планування відповідають

реальним фінансовим умовам діяльності підприємства. Такий підхід забезпечує можливість адаптивного коригування системи податкового адміністрування: від базових заходів із забезпечення належної організації документообігу та періодичних консультацій — до впровадження комплексних систем податкової експертизи, стратегічного податкового планування та навіть трансформації бізнес-моделі у випадку критичного навантаження.

Оцінювання рівня податкового навантаження є ключовим етапом формування ефективної системи податкового менеджменту підприємства. Його результати дозволяють визначити інтенсивність впливу податкових платежів на фінансові результати, окреслити оптимальний набір управлінських дій, необхідних для забезпечення стабільної податкової безпеки.

Диференціація заходів за рівнями податкового навантаження забезпечує можливість адаптувати механізм податкового планування відповідно до масштабу ризиків, складності господарських операцій та доступних ресурсів підприємства. Саме тому систематизація управлінських інструментів залежно від інтенсивності податкового тиску є доцільною для подальшого формування збалансованої та обґрунтованої податкової політики (табл. 3.16).

Аналіз управлінських заходів, диференційованих за рівнем податкового навантаження, демонструє пряму залежність між інтенсивністю податкового тиску та необхідністю розширення інструментарію податкового менеджменту.

За умов низького навантаження ключовим стає забезпечення базової дисципліни обліку та належного документообігу, тоді як зростання податкового тиску зумовлює потребу у стратегічному плануванні, залученні зовнішніх експертів і посиленні контролю на рівні топ-менеджменту. Критично високі значення навантаження вимагають уже не лише коригування облікових процесів, а й потенційної трансформації бізнес-моделі.

Таблиця 3.16 – Управлінські заходи залежно від рівня податкового навантаження підприємства

Рівень податкового навантаження, %	Управлінські заходи
1	2
10–30	Забезпечення належної організації бухгалтерського обліку та контролюваного документообігу; впровадження прямих податкових пільг; залучення кваліфікованого бухгалтера; епізодичні консультації із зовнішнім податковим консультантом для перевірки нестандартних операцій.
30–55	Інтеграція податкового планування у систему фінансового управління; формування та документальне закріплення спеціальних контрактних схем; підготовка спеціалізованого персоналу, посилення контролю з боку фінансового директора; абонентський супровід спеціалізованою консалтинговою компанією.
55–80	Формування комплексної системи стратегічного податкового планування; професійна підготовка відповідальних працівників з поглибленою взаємодією між бухгалтерською, юридичною та фінансовою службами; контроль з боку керівництва вищого рівня; співпраця з податковим адвокатом та зовнішніми консультантами; запровадження обов’язкової експертизи значущих рішень та розроблення спеціальних програм податкового розвитку.
Понад 80	Розгляд можливості стратегічної трансформації бізнесу, включно зі зміною сфери діяльності, операційної моделі та/або податкової юрисдикції задля забезпечення стабільності та зниження критичного податкового навантаження.

Джерело: сформовано автором на основі [98, с.301]

Розраховане податкове навантаження ТОВ «АФІРМ» становить 17,95%, що відповідає нижній межі інтервалу 10–30%, характерного для підприємств з помірним рівнем податкового тиску. За таких умов доцільним є зосередження зусиль на удосконаленні внутрішнього бухгалтерського обліку, стандартизації документообігу та систематичному використанні доступних податкових преференцій. Додаткову доцільність мають періодичні консультації зовнішніх податкових фахівців, які дозволяють оперативно виявляти ризикові операції та мінімізувати імовірність донарахувань. Сукупність таких заходів забезпечить підвищення прозорості податкових розрахунків та зміцнення фінансової стійкості підприємства без потреби у глибокій реструктуризації його операційних процесів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі проведено всебічний аналіз системи бухгалтерського обліку та адміністрування податку на прибуток на прикладі ТОВ «АФІРМ» та розроблено практичні рекомендації щодо її вдосконалення з позицій економічної безпеки підприємства. Результати дослідження дозволяють сформулювати такі підсумкові висновки:

Прибуток розглянуто як ключовий фінансовий індикатор стійкості діяльності підприємства та основу для стратегічного планування, забезпечення конкурентоспроможності та формування інвестиційного потенціалу.

Встановлено, що система регулювання обліку та оподаткування прибутку в Україні базується на положеннях НП(С)БО, МСФЗ та Податкового кодексу України. Для мікропідприємства, такого як ТОВ «АФІРМ», критичним є правильне поєднання бухгалтерських і податкових правил для уникнення різночитань та некоректних коригувань фінансових показників.

Дослідження чинної облікової системи ТОВ «АФІРМ» довело, що всі вимоги законодавства виконуються, однак методологія обліку характеризується недостатньою формалізацією процедур, частковою автоматизацією та переважно реактивним підходом до податкових рішень. Значний обсяг ручних операцій створює ризики помилок, перевантаження персоналу й непрогнозованого формування фінансового результату.

За результатами аналітичного дослідження визначено, що загальний рівень податкової зрілості підприємства відповідає базовому рівню, характерному для мікробізнесу. У таких умовах високий вплив мають навіть незначні організаційні зміни.

Проведений аналіз дозволив розробити системний проєкт модернізації обліку, спрямований на перехід від фіксаційно-реактивної моделі до ризик-орієнтованої, превентивної та цифровізованої логіки адміністрування податку на прибуток. Запропоновані інструменти модернізації включають

автоматизацію формування податкових різниць, впровадження ВІ-аналітики, цифровий архів, внутрішній аудит, rule-based контроль первинних документів та стандартизовані регламенти щодо нестандартних операцій.

Обґрунтовані управлінські рішення є операційно вимірюваними та забезпечують конкретні результати — зниження частки ручних помилок до 70%, скорочення часу закриття звітного періоду до 20%, зменшення податкових коригувань у деклараціях на 10–15% та підвищення точності управлінської аналітики щодо формування прибутку.

Оцінка податкового навантаження (17,95%) засвідчила, що підприємство перебуває в діапазоні помірного податкового тиску (10–30%), що визначає рекомендований формат управління податковими процесами: оптимізація внутрішніх процедур, перехід до стандартизованої облікової політики, періодичний податковий аудит та консультаційний супровід для нестандартних операцій.

Розроблені рекомендації спрямовані на:

- підвищення точності облікових даних,
- мінімізацію податкових ризиків,
- зміцнення економічної безпеки підприємства,
- створення цифрово керованої системи податкового адміністрування,
- прогнозованість фінансових результатів в режимі реального часу.

Впровадження запропонованої моделі удосконалення дозволить ТОВ «АФІРМ» перейти від виконання регулятивних вимог до стратегічного управління податковими процесами, що зміцнить фінансову стійкість підприємства, підвищить рівень внутрішнього контролю, зменшить операційні ризики та забезпечить більш ефективне управління прибутком як ключовим елементом економічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лопатовський В. Г., Красуцький Р. І. *Особливості формування та використання інформації про фінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта як результативного показника його обліку та звітності*. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. № 1 (302). С. 142–147. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-24>
2. Жадько К., Небаба Н., Корнєєв М., Стахів О., Веснін С. *Прибуток як індикатор економічної безпеки підприємств*. Modeling the development of the economic systems. 2025. Vol. 16. P. 15–22. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-15>.
3. Вербова О. С., Вербовий М. В. *Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник*. Київ : Новий Світ-2000, 2023. 392 с. ISBN 978-617-8220-87-1.
4. Небога Т. І., Вдовиченко А. Ю. *Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник*. 2-ге вид. Одеса : Астропринт, 2024. 140 с. ISBN 978-617-7665-92-6.
5. Боднарчук Т. Л. *Історія економіки та економічної думки : навчально-методичний посібник*. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2021. 122 с.
6. Nazarova T., Shevchenko M., Rybalchenko I. *Profit formation process at the enterprise and evaluation of its management*. 2022. DOI: 10.20998/2519-4461.2022.4.27.
7. *Upravlinnia prybutkom pidpriemstva v suchasnykh umovakh hospodariuvannia*. Molodij vchenij. 2023. DOI: 10.32839/2304-5809/2023-5-117-29.
8. Nakonechna N. V., Hradyuk N. *Profitability as a key characteristic of ensuring the financial and economic security of the enterprise*. Innovation and Sustainability. 2024. № 2. P. 69–75. DOI: 10.31649/ins.2024.2.69.75.

9. Vyslobodska H., Kalaitan T. *Historical aspects of the profit category formation and its modern interpretation*. Visnyk Kharkivskoho Natsionalnoho Universytetu. 2023. № 104. P. 80–88. DOI: 10.26565/2311-2379-2023-104-09.
10. Avhustyn R., Demkiv I. *Strategic profit management as a tool for ensuring the economic security of the enterprise*. Herald of Khmelnytskyi National University. 2022. № 310 (5-1). P. 109–114. DOI: 10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-20.
11. Samorodov B., Žemeckė-Milašauskė A., Maiboroda A., Akimova L. *Profit management of enterprises in crisis conditions*. Financial and Credit Systems: Prospects for Development. 2023. Vol. 2, No. 9. P. 24–33. DOI: 10.26565/2786-4995-2023-2-03.
12. Zhadko K., Nebaba N., Korneyev M., Stakhiv O., Vesnin S. *Prybutok yak indykator ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv*. Modeling the Development of the Economic Systems. 2025. Vol. 16. P. 112–118. DOI: 10.31891/mdes/2025-16-15.
13. Vyslobodska, H., Kalaitan, T. *Historical aspects of the profit category formation and its modern interpretation for enterprises of the hotel and restaurant business*. Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series. 2023. № 104. С. 79–88. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-104-09>.
14. Ostapenko V., Tokhtamysh T. *Formation of the profit management system of the enterprise: An innovative approach*. Economic Analysis. 2023. Vol. 2 (21). P. 17–23. DOI: 10.37772/2309-9275-2023-2(21)-3.
15. Гринь В., Серебрянський Д., Ломейко А., Діордієв О. *Особливості формування, обліку та аналізу фінансових результатів на вітчизняних аграрних підприємствах. Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*. 2024. № 3 (59). С. 25–32. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2023-3-59-04>.
16. Serpeninova, Y., Lehenchuk, S., Mateášová, M., et al. *Impact of intellectual capital on profitability: Evidence from software development companies*

in the Slovak Republic. Problems and Perspectives in Management, 2022, vol. 20, no. 2, pp. 411–421. DOI: 10.21511/ppm.20(2).2022.34.

17. Youssef, I. S., Salloum, C., Al Sayah, M. *The determinants of profitability in non-financial UK SMEs*. European Business Review, 2022, vol. 35, no. 4, pp. 602–621. DOI: 10.1108/eb-09-2022-0173.

18. Deari, F., Kukeli, A., Bărbuță-Mișu, N., Kulińska, E. *Does working capital management affect firm profitability? Evidence from European Union countries*. Journal of Economic and Administrative Sciences, 2022, vol. 40, no. 3, pp. 789–809. DOI: 10.1108/jeas-11-2021-0222.

19. Herman, R., Nistor, C., Jula, N.-M. *The influence of the increase in energy prices on the profitability of companies in the European Union*. Sustainability, 2023, vol. 15, no. 21, 15404. DOI: 10.3390/su152115404.

20. Ben-Hafaïedh, C. *Questioning the growth dogma: A replication study*. Entrepreneurship Theory and Practice, 2022, vol. 47, no. 6, pp. 2238–2273. DOI: 10.1177/10422587211059991.

21. Dogandžić, A., Micić, R., Dogandžić, A. *Organizational form, gender structure and company profitability: Evidence from Serbian companies*. BizInfo (Blace), 2023, vol. 14, no. 2, pp. 47–56. DOI: 10.5937/bizinfo2302047d.

22. Krstić, B., Janjić, I., Rađenović, T., Radivojević, V. *The effects of R&D performance on the profitability of highly innovative companies*. Strategic Management, 2023, vol. 28, no. 1, pp. 38–50. DOI: 10.5937/straman2200034r.

23. Al-Kubaisi, M. K., Abu Khalaf, B. *Climate governance, ESG reporting, and the firm performance: Does it matter more for Europe or the GCC?* Sustainability, 2025, vol. 17, no. 9, 3761. DOI: 10.3390/su17093761.

24. Datta, A., Wilke, B., Charles, C., Hasenick, J., Ulbrich, T., Singh, M., Sears, R., Robertson, G. P. *Crop performance and profitability for the initial transition years of a regenerative cropping system in the Upper Midwest United States*. Journal of Environmental Quality, 2025, vol. 54, no. 3, pp. 378–392. DOI: 10.1002/jeq2.70084.

25. Jayathilaka A. K. K. R. *Operating Profit and Net Profit: Measurements of Profitability* // Open Access Library Journal. — 2020. — Vol. 7. — e7011. — DOI: 10.4236/oalib.1107011.
26. *Comparison between Accounting Profit and Economic Profit and Its Implications* // European Journal of Natural and Social Sciences (EJNSS). — 2019. — Vol. 1, № 1. — URL: <https://european-science.com/eojnss/article/view/443>
27. Karpáč, D., Sedláková, I. *The usage of economic profit and other forms of profit as a part of prediction models to forecast the financial stability of business entities in the context of globalization* // SHS Web of Conferences. 2021. Vol. 92, Article 02025. DOI: 10.1051/shsconf/20219202025
28. Юхновська Ю. О., Волик Н. Г., Риженко О. М. *Управління фінансовими результатами підприємств*. Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. 2024. Т. 29, Вип. 2(100). С. 34–39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/2-100-6>
29. Tsiutsiak I., Tsiutsiak A. *Use of profit: procedure for accounting display and taxation of operations*. Ekonomichnyy analiz. 2022. Vol. 32, No. 3. P. 193–198. DOI: <http://dx.doi.org/10.35774/econa2022.03.193>
30. Мазур Н. *Фінансові результати підприємств України: особливості бухгалтерського забезпечення їх формування та управління*. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 8. С. 9–15. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-09-01>
31. Садовий Д. *Фінансово-економічна природа податків і зборів, спрямованих на оподаткування діяльності суб'єктів господарювання*. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 1 (278). С. 200–213. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-278-200-213>
32. Momtaz, P. P. “Is sustainable entrepreneurship profitable? ESG disclosure and SMEs’ financial performance.” *Small Business Economics*, 2024. DOI:10.1007/s11187-024-00981-5.
33. “The ISSB’s New Sustainability Disclosure Standards.” *The CPA Journal*, 2024. — Apr 3 2024.

34. *“IFRS S1: General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information.”* IFRS Foundation, June 2023.
35. *“ISSB Sustainability Disclosure Standards – challenges in global regulatory implementation and market adoption.”* A&O Shearman, 2023.
36. *Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО)* [Електронний ресурс] : затв. наказом Міністерства фінансів України. Київ: Мінфін України, 2024. Дата оновлення: 01.03.2024. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
37. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні* : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
38. *Про затвердження Порядку подання фінансової звітності* : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. Дата оновлення: 15.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
39. *Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on corporate sustainability reporting (CSRD).* Дата оновлення: 14.12.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>
40. *Corporate sustainability reporting : official webpage (CSRD, ESRS, Taxonomy)* / European Commission. – Brussels : European Commission, 2023. Дата оновлення: 10.05.2023. URL: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
41. *IFRS S1: General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information* / International Sustainability Standards Board (ISSB). – London : IFRS Foundation, 2023. Дата оновлення: 26.06.2023. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards-issb/english/2023/issued/part-a/issb-2023-a-ifrs-s1-general-requirements-for-disclosure-of-sustainability-related-financial-information.pdf>
42. *IFRS S2 : Climate-related Disclosures* / International Sustainability Standards Board (ISSB). London : IFRS Foundation, 2023. Дата оновлення:

26.06.2023. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards-issb/english/2023/issued/part-a/issb-2023-a-ifrs-s2-climate-related-disclosures.pdf>

43. *Accounting Standards Codification (ASC) / Financial Accounting Standards Board (FASB)*. – Norwalk, CT : FASB, 2024. Дата оновлення: 12.04.2024. URL: <https://asc.fasb.org>

44. *Regulation S-K and other disclosure rules / U.S. Securities and Exchange Commission (SEC)*. – Washington, D.C. : SEC, 2024. Дата оновлення: 20.03.2024. URL: <https://www.sec.gov>

45. *FRS 102 : The Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland / Financial Reporting Council (FRC)*. London : FRC, 2024. Дата оновлення: 15.02.2024. URL: <https://www.frc.org.uk/library/standards-codes-policy/accounting-and-reporting/uk-accounting-standards/frs-102>

46. *Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях / Н. В. Шевченко, С. І. Мельник*. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

47. Milka A., Artyukh-Pasiuta O., Kononenko Z. *Methodological approaches to assessing the level of economic security of the enterprise*. Economics, Finance and Management Review. 2023. № 4. С. 20–30. URL: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2023-4-20-30>

48. *Applying IFRS: Accounting considerations for the war in Ukraine / March 2022*. [PDF]. С. 21. URL: <https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/en-gl/technical/ifrs-technical-resources/documents/ey-applying-ifrs-accounting-considerations-for-the-war-in-ukraine-march-2022.pdf>

49. *ASB. Staff paper. Post-implementation Review of IFRS 15*. С.23. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2024/march/iasb/ap6b-ifrs-15-pir-timing.pdf>

50. Kuzub M., Zadniprotsky O., Romashko O., Avhustova O., Shushakova I. *Comparative analysis of Ukrainian and European accounting standards*.

Scientific Horizons. 2022. Vol. 25, № 1. С. 96–103. URL: [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(1\).2022.96-103](https://doi.org/10.48077/scihor.25(1).2022.96-103)

51. Nashkerska H. *The Presentation of Income and Other Comprehensive Income in the IAS Conceptual Framework*. Herald of Economics. 2024. № 2. С. 150–163. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.150>

52. Kosata I. *Expenses of future periods as a separate accounting category – difficulties of application*. Technology Audit and Production Reserves. 2023. № 3(6). С. 6–9. DOI: 10.15587/2706-5448.2023.276016.

53. 2. Benko V. *Accounting of income and expenses from the provision of services in conditions of instability*. Visnyk WUNU. 2024. № 3. С. 201–206. DOI: 10.35774/visnyk2024.03.201

54. Shevchenko L., Shendrykhorenko M., Shepeliuk V. *Accounting in Ukraine: Today's Challenges. Economic and Financial Mechanisms of Reconstruction*. 2024. С. 36–43.

55. Klius Y. *Methods of valuation of items of financial reporting of Ukrainian enterprises on the basis of national and international standards*. Three Seas Economic Journal. 2023. Vol. 4(2). С. 117–124.

56. Kucherenko T., Mykhailovyna S., Olyadnichuk N. *Облікове забезпечення витрат і доходів надзвичайних подій*. Business Inform. 2024. № 9. С. 328–334. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-9-328-334.

57. Мазур Н. А. *Financial Results of Ukrainian Enterprises: Peculiarities of Accounting Support for their Formation and Management*. Проблеми сучасних трансформацій. Серія «Економіка та управління». 2023. № 8. С. 3–12. DOI:10.54929/2786-5738-2023-8-09-01

58. Klius Y., Zamai O. *Methods of Valuation of Items of Financial Reporting of Ukrainian Enterprises: Unification of National and International Standards*. Three Seas Economic Journal. 2023. Vol. 4, № 1. С. 24–30. DOI:10.30525/2661-5150/2023-1-4

59. Voloshchuk L.O., Selivanova N.M., Dragomir D.V. *Accounting Organization of Financial Results: The Procedure for Determination, Formation*

and Improvement. Economics Time Realities. 2022. № 1(59). С. 14–21. DOI:10.15276/etr.01.2022.2

60. Koliesnichenko A. M. *Financial Reporting Diagnostics for the Balance Sheet Components Modeling*. Philosophy, Economics and Law Review. 2023. Vol. 3, № 1. С. 171–183. DOI:10.31733/2786-491X-2023-1-171-183

61. Sydich M. *International Accounting Standards and their Impact on the Accounting of Export and Import Operations in Ukraine*. Економічний вісник Донбасу. 2024. № 4 (78). С. 72–75

62. Roieva O., Shepeliuk V. *The influence of international financial reporting standards on the development of national accounting and reporting systems of Ukraine*. Collection of Scientific Papers "Scientific Notes". 2024. № 36(3). С. 138–148

63. OECD. *Tax Administration 2023: Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies*. Paris : OECD Publishing, 2023. – DOI: 10.1787/900b6382-en

64. European Commission. *Compliance Risk Management in the Digital Era (CRM Guide)*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2023 (оновлення 2024). — URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2024-01/2023_CRM_Guide.pdf

65. D’Agosto E., Hardy M. A., Pisani S., Siouclis A. *Using Top-Down Compliance Gap Techniques to Supplement the Compliance Risk Management Framework*. IMF Technical Notes and Manuals, 2025, No. 003. Washington, D.C. : International Monetary Fund, 2025

66. Aslett J., González G., Hamilton S., Pecho M. *Tax Administration: Essential Analytics for Compliance Risk Management*. IMF Technical Notes and Manuals, 2024, No. 001. Washington, D.C. : International Monetary Fund, 2024. — ISBN 9798400260063

67. Huiskers-Stoop, E. *Cooperative Compliance and the Dutch Horizontal Monitoring Model*. Journal of Tax Administration, Vol. 5, No. 1, 2019. — URL: <https://jota.website/jota/article/view/75>

68. van der Hel-van Dijk, L., Siglé, M. *Managing compliance risks of large businesses: A review of the underlying assumptions of co-operative compliance strategies*. eJournal of Tax Research, Vol. 13, No. 3, December 2015, pp. 760–783. — URL: <https://www.austlii.edu.au/au/journals/eJTR/2015/26.pdf>
69. Cordes, A.; Connors, C.; Owen, R.; Toombs, B. *Making Tax Digital (MTD): Qualitative research with individuals and agents to understand attitudes, likely behaviour and engagement*. London : HM Revenue & Customs, Behavioural & Customer Insight Team, 2016. — URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5b4f53a140f0b6184ba364b1/Making_Tax_Digital_Research_-_Attitudes__Behaviour_and_Engagement.pdf
70. Black, E.; Elzayn, H.; Chouldechova, A.; Goldin, J.; Ho, D. *Algorithmic Fairness and Vertical Equity: Income Fairness with IRS Tax Audit Models*. arXiv preprint, 2022. — URL: <https://arxiv.org/abs/2206.09875>
71. Lavermicocca, C.; Quilter, M. *Tax risk management and the application of ethics by large Australian companies*. Australian Tax Forum, Vol. 32, No. 4, 2017, pp. 741–756
72. Brodzka, A.; Biernacki, K. *Fighting the VAT Gap – The Polish Experience. V: Knowledge and Digitalisation Against Corruption and Fraud* (ред. P. Luty та ін.), Publishing House of Wrocław University of Economics and Business, 2024, с. 88-100. — DOI: 10.15611/2024.96.3.07. — URL: https://www.researchgate.net/publication/389965094_Fighting_the_VAT_Gap_-_The_Polish_Experience
73. Чвертко Л., Пуголовко І. *Управління податковими ризиками підприємства через інструмент страхування*. Економічний простір, 2024. Вип. 189. – С. 213–218. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-38>
74. OECD. *Tax Administration 2024*. OECD Publishing, 2024. URL: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-2024_2d5fba9c-en.html
75. OECD. *Managing and improving tax compliance*. OECD, 2023. URL: <https://www.oecd.org/topics/policy-issues/tax-administration/compliance-risk-management-managing-and-improving-tax-compliance.pdf>

76. Baer K. Closing the gap: *How tax administration performance shapes compliance*. IMF Working Paper WP/25/209, 2025. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2025/10/09/Closing-the-Gap-How-Tax-Administration-Performance-Shapes-Compliance-571094>

77. OECD. *Managing and improving tax compliance: A risk management approach*. OECD, 2023. URL: <https://www.oecd.org/topics/policy-issues/tax-administration/compliance-risk-management-managing-and-improving-tax-compliance.pdf>

78. OECD. *Tax Administration 2022*. OECD Publishing, 2022. URL: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-2022_1e797131-en.htm

79. European Commission. *Compliance Risk Management in the Digital Era*. Taxation and Customs Union. EC, 2023 (оновлено 2024). URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2024-01/2023_CRM_Guide.pdf

80. OECD. *Tax Administration 2024*. OECD Publishing, 2024. 13 листопада. URL: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-2024_2d5fba9c-en.html

81. PwC. *Tax Transparency and Tax Sustainability Reporting Study 2024*. PwC, 2024. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/tax-esg/tax-transparency-and-tax-sustainability-reporting-study-2024.pdf>

82. Державна податкова служба України. *Система управління податковими ризиками (комплаєнс)*. Офіційний вебпортал ДПС, 2024–2025. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/sistema-upravlinnya-podatkovimi-rizikami>.

83. Головне управління ДПС у м. Києві (інформування про експериментальний проєкт). Новини ДПС, 2025. URL: <https://rv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/878149.html>. Київська обласна ДПС. Комплаєнс-ризика: проєкт. Новини ДПС, 2024–2025. URL: <https://kyivobl.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/924090.html>

84. European Commission. *VAT Gap*. Taxation and Customs Union, 2024.

85. HM Revenue & Customs. *Measuring Tax Gaps*. 2023 edition. HMRC, 2023.

86. *Australian Taxation Office. Annual Report 2023–24.* ATO, 2024.
87. *OECD. Compliance Risk Management: Managing and Improving Tax Compliance.* OECD Publishing, 2023. URL: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issues/tax-administration/compliance-risk-management-managing-and-improving-tax-compliance.pdf>
88. *OECD. Tax Administration 2023 / 2024.* OECD Publishing, 2023–2024. URL: <https://www.oecd.org/publications/tax-administration-2023-900b6382-en.htm>
89. *European Commission. VAT Gap — Taxation and Customs Union.* European Commission, 2024. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/fight-against-vat-fraud/vat-gap_en
90. *HM Revenue & Customs. Measuring Tax Gaps (Measuring Tax Gaps — Technical Reports and Data).* HMRC, 2023–2025. URL: <https://www.gov.uk/government/statistics/measuring-tax-gaps>
91. *Enterprise Singapore. SME Support and Regulatory Guidance (SME Portal, Quality & Trust Playbook).* Enterprise Singapore, 2024–2025. URL: <https://www.enterprisesg.gov.sg>
92. *Ministry of Economy, Trade and Industry (METI); Small and Medium Enterprise Agency (Japan). Small and Medium-Sized Enterprises Support Framework.* METI, 2023–2025. URL: <https://www.chusho.meti.go.jp>
93. *National Tax Service (Republic of Korea). AI and Advanced Analytics for Tax Risk Detection.* NTS, 2024–2025. URL: <https://www.nts.go.kr/english/main.do>
94. *Krajowy System e-Faktur (KSeF). Krajowa Administracja Skarbowa (Poland).* URL: <https://ksef.mf.gov.pl>
95. *OECD; PEPPOL. Global Reports on E-Invoicing and Continuous Transaction Controls (CTC).* 2023–2025. URL: <https://peppol.org/wp-content/uploads/2024/06/Billentis-Peppol-May-2024.pdf>

96. IMF. *Kenya: Technical Assistance Report—Tax Administration Diagnostic Assessment Tool*. IMF Country Report No. 23/177. Washington, DC: IMF, 2023.

97. International Monetary Fund. *India: Selected Issues*. IMF Country Report No. 22/61. Washington, DC: IMF, 2022.

98. Стоєв В. Л. *Оптимізація оподаткування та поліпшення фінансово-економічного стану підприємств*. Держава і регіони. 2015. Вип. 3. С. 301.

розрахунками з оплати праці	1630	—	—
Інші поточні зобов'язання	1690	2069.9	1771.5
Усього за розділом III	1695	2369.9	2136.5
Баланс	1900	2864.6	2722

Додаток Б

Звіт про фінансові результати ТОВ «АФІРМ» за 2024 р.

2. Звіт про фінансові результати

за 31.12.2024

Форма N 2-мс		Код за ДКУД		1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9661.3	3762.7	
Інші доходи	2160	–	–	
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	9661.3	3762.7	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9425.6)	(3590.8)	
Інші витрати	2165	(144.9)	(88.9)	
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	9570.5	3679.7	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	90.8	83	
Податок на прибуток	2300	(16.3)	(14.9)	
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	–	–	
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	74.5	68.1	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

БУРНОС РОМАН СЕРГІЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В

Фінансова звітність мікропідприємства ТОВ «АФІРМ» за 2023 р.

J0901205

Додаток 2
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія		за ЄДРПОУ	15.02.2024
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ	за КОАТУУ	42247207
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням	за КОПФГ	8036300000
Середня кількість працівників, осіб	3	за КВЕД	240
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			46.69
Адреса, телефон	УКРАЇНА, 02068, М. КИЇВ, ДАРНИЦЬКИЙ РАЙОН ВУЛ. АННИ АХМАТОВОЇ, БУД. 14-А		
		+38(063)-874-96	
		-59	

І. Баланс на 31.12 2023 р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
І. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	-	352.3
первісна вартість	1011	-	402.6
знос	1012	(-)	(50.3)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом І	1095	-	352.3
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	-
Поточна дебіторська заборгованість	1155	400.4	100.4
Гроші та їх еквіваленти	1165	93.5	203.9
Інші оборотні активи	1190	-	2208
Усього за розділом ІІ	1195	493.9	2512.3
Баланс	1300	493.9	2864.6

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
І. Власний капітал			
Капітал	1400	1	402.7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9	92
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом І	1495	10	494.7
ІІ. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
ІІІ. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	354.6	300
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	129.3	2069.9
Усього за розділом ІІІ	1695	483.9	2369.9
Баланс	1900	493.9	2864.6

Додаток Г

Звіт про фінансові результати ТОВ «АФІРМ» за 2023 р.

2. Звіт про фінансові результати
за 31.12 2023 р.

Форма № 2-мс

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3762.7	820.6
Інші доходи	2160	-	-
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	3762.7	820.6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3590.8)	(753.6)
Інші витрати	2165	(88.9)	65)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	3679.7	818.6
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	83	2
Податок на прибуток	2300	(14.9)	(.4)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	68.1	1.6

Керівник

(підпис)

БУРНОС РОМАН СЕРГІЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток Д
Наказ про облікову політику ТОВ «АФІРМ»

НАКАЗ № 1
ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ

від 1 січня 2025 р.

1. Затвердити Положення про організацію бухгалтерського обліку і облікову політику (додається), що вводиться в дію з 1 січня 2025 р.

2. Контроль за виконанням Наказу залишаю за собою, а в частині застосування облікової політики – контроль здійснює головний бухгалтер, при відсутності головного бухгалтера контроль за виконанням Наказу здійснює директор

Директор

Бурнос Р. С.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ НА ТОВАРИС-
ТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«АФІРМ»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На підставі статей 8, 9, 10 Закону України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 року № 996-XIV (із змінами, внесеними згідно із Законами) наказую здійснювати в Товаристві бухгалтерський облік і складати фінансову звітність відповідно до вимог, затверджених Міністерством фінансів України та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність, Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування.

ОСНОВОПОЛОЖНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТОВАРИСТВО:

1.1. Наявність філій, представництв, інших підрозділів (перелік, місцезнаходження, реєстрація) – наявність філій, представництв та інших підрозділів, станом на дату затвердження даного Положення Товариство не має. У разі створення філій, представництв та інших підрозділів, Товариство керується чинним законодавством та окремими положеннями щодо філій, представництв та інших підрозділів. Дія даного Положення щодо організації та ведення обліку розповсюджується на всі безбалансові філії, представництва та інші підрозділи Товариства, що можуть бути створені Товариством. У разі, якщо філія або будь-який інший структурний підрозділ, створюються Товариством з наявністю власного балансу, вони окремо розробляють та затверджують власне Положення щодо організації і ведення обліку.

1.2. Участь у спільній діяльності, включаючи спільні Товариства, проекти і договори: – станом на дату затвердження даного Положення у спільній діяльності, включаючи спільні підприємства, проекти і договори Товариство участі не приймає. У разі організації спільної діяльності та створення спільних підприємств, проектів і договорів, Товариство керується чинним законодавством та правом установчими документами щодо організації та здійснення спільної діяльності. У разі здійснення Товариством управління спільною діяльністю розповсюджується дія даного Положення.

1.3. Основні види господарської діяльності :
46.69 Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням

1.4. Відповідальним за господарську діяльність, керування майном, ефективність його використання в цілому є директор.

1.5. Відповідальними особами за бухгалтерський облік, складання звітності, своєчасне надання фінансової звітності є директор.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

1. У відповідності зі статтею 8 Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV, а також з метою забезпечення єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку, НАКАЗУЮ:

Організувати та забезпечити ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності; { Абзац четвертий частини четвертої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2164-VIII (2164-19) від 05.10.2017

Покласти наступні обов'язки на директора щодо контролю за :

- Організацію, ведення та контроль за веденням бухгалтерського, податкового та управлінського (внутрішньогосподарського) обліків;
- Забезпечення дотримання в Товаристві єдиних методологічних принципів бухгалтерського та податкового обліків, складання й подання в зазначений термін фінансової звітності на підставі ведення бухгалтерського обліку, складеної на основі журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку з використанням програми, з необхідними додатковими регістрами синтетичного обліку для забезпечення можливості нагромадження звітних даних;
- Контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх фінансово-господарських операцій, які проводяться під час здійснення господарської діяльності;
- Перевірку правильності складання первинних документів, на підставі, яких в бухгалтерському та податковому обліках відображаються господарські операції;
- Контроль за правильністю складання первинних документів працівниками Товариства, на яких покладено обов'язки складати відповідні первинні документи;
- Розробку та запровадження системи управлінського (внутрішньогосподарського) обліку;
- Складання фінансової, податкової, статистичної та іншої звітності;
- Брати участь в оформленні матеріалів, які пов'язані з виявленням нестач від втрат, крадіжок та псування майна Товариства;
- Забезпечувати здійснення перевірки стану бухгалтерського та податкового обліку Товариства аудиторськими компаніями та проведення перевірок контролюючими органами.
- Інші обов'язки, що передбачені внутрішніми нормативними документами Товариства та діючим законодавством України.

2. Забезпечити дотримання встановлених єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку, складання й надання у встановлений термін фінансової звітності на підставі ведення бухгалтерського обліку по змішаній системі рахівництва із застосуванням розроблених Товариством регістрів бухгалтерського обліку й комп'ютерної програми.

3. Організувати ведення аналітичного обліку по аналітичних рахунках з використанням системи регістрів аналітичного обліку.

4. Перелік посад та кількість штатних одиниць у відділі бухгалтерського обліку та звітності встановлюється штатним розкладом.

5. Всі Працівники виконують свої обов'язки в межах посадових інструкцій, що доведені кожному працівнику. Відповідальність кожного працівника за своєчасне та якісне виконання обов'язків покладених на нього, визначається посадовою інструкцією.

6. У своїй діяльності працівники керуються положеннями Облікової політики Товариства та іншими внутрішніми документами, що регламентують порядок бухгалтерського обліку та документообіг первинних документів Товариства, законодавчими актами та нормативними документами, що визначають порядок документування та обліку господарських операцій.

7. Встановити, що Інвентаризація проводиться відповідно до вимог ст.10 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994р. №69 (далі – Інструкція №69). Обов'язкова інвентаризація проводиться в Товариства у випадках, визначених п.3 Інструкції №69, а саме:

- при зміні Головного бухгалтера, для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, проводиться інвентаризація (на день прийому-передачі справ) активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка.

- перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, цінностей, коштів і зобов'язань, інвентаризація яких проводилась не раніше 1 жовтня звітного року. Інвентаризація будівель, споруд та

інших нерухомих об'єктів основних фондів може проводитись один раз у три роки, а бібліотечних фондів – один раз у п'ять років;

- при зміні матеріально відповідальних осіб (на день прийому-передачі справ);
- при встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів);

- за приписом судово-слідчих органів;
- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ);
- при передачі підприємств та їх структурних підрозділів (на дату передачі);
- у разі ліквідації Товариства.

8. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії та, комісії із списання необоротних матеріальних активів та інші комісії затверджуються окремим наказом по підприємству.

9. Перелік осіб, з якими укладається договір про повну матеріальну відповідальність за збереження усіх прийнятих ними цінностей, затверджується окремим наказом по підприємству.

Установити, що підзвітні матеріально-відповідальні особи зобов'язані проводити щомісячно звірку відповідності фактичних даних про наявність основних засобів, малоцінних швидкозношуваних предметів (МШП) та інших матеріальних цінностей з даними бухгалтерського обліку (таку звірку матеріально-відповідальні особи повинні підтверджувати матеріальним звітом не пізніше 15 числа місяця наступного за звітним).

10. Для узагальнення облікової інформації застосовувати на Товаристві автоматизований облік із застосуванням бухгалтерської програми «BAS КУП». Забезпечення виготовлення копій на паперових носіях покладається на бухгалтерську службу. Регістри бухгалтерського обліку на паперових носіях повинні мати повну назву, період здійснення господарських операцій та дату складання, посаду, П.І.Б. та підпис осіб, які брали участь в їх складанні.

11. Для обліку господарських операцій Товариства використовувати регістри аналітичного та синтетичного обліків, що передбачені конфігурацією програмного забезпечення та його можливостями. Деталізований (робочий) план рахунків бухгалтерського обліку (із застосуванням рахунків першого, другого і третього порядку, та класу 9) складається бухгалтерською службою з використанням Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291) та вимог чинних нормативно-правових актів. Затверджується робочий план рахунків Директором і головним бухгалтером Товариства та є невід'ємною частиною даного Положення (**Додаток №1**).

12. Додаткові рахунки (субрахунки) вводити до робочого плану рахунків в залежності від виникнення необхідності їх застосовувати – за умови здійснення нових видів діяльності, застосування нових методологічних підходів при веденні бухгалтерського або податкового обліків, покращення процедури відображення інформації в регістрах бухгалтерського обліку.

13. Зберігання бухгалтерських первинних документів, регістрів бухгалтерського обліку і звітності, а також передачу їх до архіву забезпечує Головний бухгалтер.

Порядок передачі до архіву документів, які засвідчують фінансово-господарську діяльність Товариства, та зберігання визначається внутрішнім нормативним документом, що регламентує документообіг Товариства.

14. Суттєвою інформацією визнавати інформацію, відсутність якої в фінансовому звіті і примітках до нього може вплинути на рішення його користувачів. В Товаристві застосовувати цілому та щодо окремих операцій поріг **суттєвості**, наведений в рекомендаціях, повідомлених листом Міністерства фінансів України від 29.07.2003р. № 04230-04108 (Товариство може самостійно встановити поріг суттєвості цілому та щодо окремих операцій керуючись листом Міністерства фінансів України від 29.07.2003р. № 04230-04108.)

Установити межу суттєвості для:

- окремих об'єктів обліку, що належать до активів, зобов'язань та власного капіталу Товариства, – 5 % підсумку всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно;
- окремих видів доходів і витрат – 2 % чистого прибутку (збитку) Товариства;
- проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів основних засобів – відхилення залишкової вартості від їхньої справедливої вартості у розмірі 10 % такого відхилення;
- визначення подібних активів – різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10 %;

- статей фінансової звітності – 499 грн.

15. Вважати «надзвичайною подією» будь-яку подію чи операцію, що чітко відрізняється від звичайної діяльності Товариства і не очікується, тобто непередбачені події, зв'язані з основною, операційною діяльністю чи з інвестиційною діяльністю чи з фінансовою діяльністю) - техногенні аварії, катастрофи, землетрус, повінь, лісові пожежі та інші стихійні лиха).

III. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ТОВАРИСТВІ

3.1. Щодо обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів

3.1.1. Визнання, оцінку та облік основних засобів, а також інших необоротних матеріальних активів здійснювати відповідно П(С)БО7 "Основні засоби", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. №92.

3.1.2. Основними засобами визнавати матеріальні активи, очікуваний строк використання (експлуатації) яких у господарській діяльності (у тому числі для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, здавання в оренду) більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) та вартістю понад 6000 грн.

3.1.3. Аналітичний облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів вести по кожному інвентарному об'єкту, із застосуванням типових форм первинного обліку, затверджених наказом Міністерства статистики України "Про затвердження типових форм первинного обліку" від 29.12.1995р. №352, а саме:

- 03-1 "Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів"
- 03-2 "Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів"
- 3-3 "Акт на списання основних засобів"
- 03-4 "Акт на списання автотранспортних засобів"
- 03-6 "Інвентарна картка обліку основних засобів"
- 03-7 "Опис інвентарних карток по обліку основних засобів"
- 03-9 "Інвентарний список основних засобів"

3.1.4. Класифікацію основних засобів здійснювати за наступними групами з встановленням наступних термінів корисного використання:

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
земельні ділянки	
капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
будинки, споруди	20
передавальні пристрої	10
транспортні засоби	5
інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
Тварини	6
багаторічні насадження	10
інші основні засоби	12
інвентарна тара	6
предмети прокату	5
довгострокові біологічні активи	7

3.1.5. Для нарахування амортизації основних засобів застосовувати **прямолінійний метод**.

3.1.6. Для нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів (окрім малоцінних необоротних матеріальних активів (далі – МНМА) і бібліотечних фондів) застосовувати

- **прямолінійний, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів;**

3.1.7. Амортизація МНМА і бібліотечних фондів нараховується **у першому місяці використання об'єкта в розмірі 100% його вартості, яка амортизується;**

3.1.8. МНМА визнавати матеріальні цінності, очікуваний строк використання (експлуатації) яких у господарській діяльності більше одного року та вартістю до **6000 грн. включно**.

3.1.9. Матеріальні активи зі строком експлуатації менше одного року визнавати малоцінними швидкозношуваними предметами (далі – МШП).

3.1.10. Термін корисної експлуатації по об'єктах основних засобів і необоротних матеріальних активах переглядати **щорічно**.

3.1.11. Визнання, оцінку та облік нематеріальних активів здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 8 "Нематеріальні активи", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999р. №242.

Нематеріальним активом визнавати немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується Товариством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Бухгалтерський облік нематеріальних активів вести по кожному об'єкту.

3.1.12. Для нарахування амортизації нематеріальних активів застосовувати

- **прямолінійний метод**.

Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання. Очікуваний строк корисного використання нематеріальних активів встановлювати індивідуально за кожним нематеріальним активом при його зарахуванні на баланс, але не більше ніж 20 років. При визначенні строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів слід урахувати:

- строки корисного використання подібних активів;
- моральний знос, що передбачається;
- правові або інші подібні обмеження щодо строків його використання та інші фактори.

3.2. Щодо обліку запасів

3.2.1. Визнання, оцінку та облік запасів здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 9 "Запаси", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. №246. Запасами визнавати активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління Товариством.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів Товариства є їх найменування.

3.2.2. Товарно-матеріальні цінності, які надходять до Товариства, закріплювати на правах повної матеріальної відповідальності за матеріально-відповідальними особами. З такими особами укладати договори про повну матеріальну відповідальність.

3.2.3. Суму **транспортно-заготівельних витрат** враховувати в бухгалтерському обліку **методом прямого обліку** – включати до первісної вартості придбаних запасів при їх оприбуткуванні. Транспортно-заготівельні витрати, понесені при придбанні різних найменувань запасів, включати до первісної вартості таких запасів шляхом їх розподілу пропорційно вартості придбаних запасів у постачальників. Облік транспортно-заготівельних витрат (далі – ТЗВ) по кожному виду запасів (або загалом) вести **без використання окремого субрахунку**.

3.2.4. Виявлені у процесі інвентаризації **надлишки запасів** оприбутковувати за чистою вартістю реалізації запасів, якщо вони реалізуються, або в оцінці можливого використання запасів, якщо вони використовуються на самому підприємстві (п. 2.14 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів).

3.2.5. При відпуску запасів у виробництво, продажу та іншому вибутті оцінка їх здійснюється в бухгалтерському обліку за методом **FIFO (собівартість перших за часом надходження товарів)**.

3.2.6. Відпуск малоцінних та швидкозношуваних предметів в експлуатацію із списання на рахунки обліку витрат відображати на підставі **накладних-вимог на відпуск /внутрішнє переміщення/ матеріалів**. З метою обліку МШП, виданих працівникам для довгострокового використання застосовувати **картки обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів**.

Вартість МШП, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів відповідними матеріально-відповідальними особами за місцями їх експлуатації протягом строку їх фактичного використання.

3.2.7. Вибуття запасів в бухгалтерському обліку з метою їх використання в господарському обороті відображати на рахунках обліку витрат на підставі **актів списання ТМЦ** та первинних документів, що засвідчують таку реалізацію.

3.2.8. Вартість витрачених запасів на рахунках обліку витрат відображати за відповідними статтями витрат.

3.2.9. Вибуття запасів з метою їх продажу відображати в бухгалтерському обліку на підставі:

- товарно-транспортних накладних;
- накладних-вимог на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів;
- актів приймання-передачі товарно-матеріальних цінностей.

3.3. Щодо обліку доходів, дебіторської заборгованості та зобов'язань

3.3.1. Визнання та облік доходів здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 15 "Дохід", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999р. №290 (Редакція от 09.08.2013р).

Згідно з п. 7 П(С)БО 15 «Дохід» визнані доходи класифікувати в бухгалтерському обліку за такими групами:

- Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- Інші операційні доходи;
- Фінансові доходи;
- Інші доходи;
- Надзвичайні доходи.

З метою формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи Товариства та її розкриття в фінансовій звітності передбачити наступний склад доходів Товариства:

- **Доходи від звичайної діяльності**, які включають в себе:
 - Доходи від операційної діяльності:
 - а) дохід від реалізації товарів, робіт, послуг;
 - б) інший операційний дохід (реалізація інших оборотних активів; операційна оренда активів; відшкодування раніше списаних активів тощо);
 - Доходи від фінансових інвестицій;
 - Доходи від іншої звичайної діяльності:
 - а) дохід від реалізації фінансових інвестицій;
 - б) дохід від реалізації необоротних активів;
 - в) дохід від безкоштовно отриманих активів (необоротних активів, фінансових інвестицій та цільового фінансування капітальних інвестицій);
 - г) інші доходи, не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю.

- **Доходи від надзвичайних подій.**

3.3.2. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів) визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов:

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар);
- Товариство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод Товариства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Дохід не визнається, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливую вартість.

3.3.3. Визнання та облік дебіторської заборгованості здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. №237. Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання Товариством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума.

3.3.4. У формі 1 "Баланс" поточну дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги відображати в сумі чистої реалізаційної вартості, що дорівнює сумі первісної вартості дебіторської заборгованості за виключенням **резерву сумнівних боргів**. Величину резерву сумнівних боргів визначати, виходячи з **платоспроможності окремих дебіторів**.

3.3.5. Визнання та облік зобов'язань здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 11 "Зобов'язання", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000р. №20. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

3.3.6. Створення забезпечення майбутніх витрат (платежів) **не здійснювати**.

3.4. Щодо визнання та порядку обліку витрат

3.4. З метою формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати Товариства та її розкриття в фінансовій звітності передбачити наступний склад витрат Товариства:

- **Витрати звичайної діяльності**
- витрати операційної діяльності;

- витрати фінансової діяльності;
- інші витрати звичайної діяльності;
- витрати з податку на прибуток;

- **Витрати від надзвичайних подій**

3.4.1. Витрати операційної діяльності

Витрати, які пов'язані з операційною діяльністю, але **не включаються до складу собівартості реалізованої продукції**

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяти на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати (п.17 П(С)БО 16 «Витрати»).

3.4.1.1. До адміністративних витрат відносити:

- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління Товариством та іншого адміністративного персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського призначення;
- витрати на врегулювання спорів в судових органах;
- податки, збори й інші передбачені законодавством обов'язкові платежі, (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
- плата за розрахунково-касове обслуговування;
- інші витрати загальногосподарського призначення.

Витрати загальногосподарського призначення обліковувати на рахунку 92 «Адміністративні витрати», аналітичний облік по якому організувати за видами діяльності та за статтями витрат.

Матеріальною складовою адміністративних витрат вважати використані з господарською метою матеріальні цінності загального призначення, які не можна віднести до собівартості послуг.

Записи по рахунку 92 «Адміністративні витрати» в частині визнання витрат палива та мастильних матеріалів формувати на підставі **акту на списання палива**.

Аналітичний облік по рахунку 92 «Адміністративні витрати» в частині витрат паливно-мастильних матеріалів вести за статтями:

- «Пальне для легкового автотранспорту»;
- «Пальне для ін. автотранспорту»;
- «Мастила та ін. для легкового автотранспорту»;
- «Мастила та ін. для ін. автотранспорту».

Списання на адміністративні витрати будівельних матеріалів, запасних частин, інших матеріалів здійснювати на підставі **акту на списання товарно-матеріальних цінностей**, з обов'язковим зазначенням підстав витрачання таких матеріалів.

У складі матеріальної складової адміністративних витрат враховувати канцтовари, малоцінні швидкозношувані предмети адміністративного призначення, передані в експлуатацію, витратні матеріали на прибирання приміщень, витрати по забезпеченню працівників питною водою. Аналітичний облік таких витрат вести за відповідними статтями:

- «Канцтовари»;
- «Господарський інвентар»;
- «Офісний інвентар»;
- «Інструменти»;
- «Інші МШП»;
- «Господарчі товари»;
- «Питна вода»;
- «Бланки»;
- «Інші матеріальні витрати».

Вартість витрачених для господарських потреб матеріалів списувати на адміністративні витрати на підставі **акту на списання товарно-матеріальних цінностей**; вартість переданих в експлуатацію малоцінних та швидкозношуваних предметів – предметів канцелярського призначення тривалого (але менше 1-го року) використання, інструментів, офісного та господарського інвентарю, довідкової літератури – на підставі **накладної-вимоги на відпуск /внутрішнє переміщення/ матеріалів**.

До складу адміністративних витрат відносити витрати, пов'язані з виплатою заробітної плати працівникам, посадовими обов'язками яких передбачено виконання функцій загального для діяльності Товариства призначення:

- витрати на оплату праці, які відображаються у відповідності з передбаченими колективним договором виплатами (оклади, надбавки до окладів, винагороди, премії тощо) за статтями:
 - «Оклад»;
 - «За заміщення»;
 - «За часті перебування у відрядженні»;
 - «Винагорода за вислугу років»;
 - «Премії за підсумками роботи за місяць»;
 - «Індексація заробітної плати»;
 - «Оплата іншого невідпрацьованого часу (за законом)».
- витрати на єдиний соціальний внесок.

Записи по рахунку 92 «Адміністративні витрати» в частині відображення витрат на оплату праці проводити на підставі **розрахунково-платіжної відомості**.

Адміністративні витрати в частині формування витрат на єдиний соціальний внесок відображати на підставі **зведеної розрахункової відомості про нарахування на заробітну плату працівників**.

До складу адміністративних витрат включати розподілену вартість основних засобів, малоцінних необоротних активів, нематеріальних активів загальногосподарського призначення. Амортизацію необоротних активів нарахувати та відображати в складі витрат на підставі **відомості розрахунку амортизаційних відрахувань**.

Адміністративні витрати в частині отриманих робіт та послуг, виконаних (наданих) сторонніми організаціями, формувати за фактом визнання зобов'язань перед постачальниками та підрядчиками на підставі **акту приймання-передачі результатів виконаних робіт, послуг**.

Витрати майбутніх періодів визнавати витратами поточного періоду та відображати на рахунку 92 «Адміністративні витрати» на підставі **розрахунку списання витрат майбутніх періодів**.

Сплачені банку суми за розрахунково-касове обслуговування відображати в складі витрат на підставі даних **банківської виписки**. Суми комісійних винагород банку відображати на підставі документів банку.

3.4.1.2. Інші витрати операційної діяльності

До складу інших операційних витрат включати:

- собівартість реалізованих виробничих запасів, що для цілей бухгалтерського обліку складається з їх облікової вартості та витрат, пов'язаних з їх реалізацією;
- сума безнадійної дебіторської заборгованості і відрахування в резерв сумнівних боргів.

Інші витрати операційної діяльності, які не знайшли відображення на рахунках обліку виробничих та загальногосподарських витрат, витратна збут, відображають на субрахунках рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

3.4.2. Фінансові витрати

До складу фінансових витрат відносити витрати, які виникають в результаті фінансових операцій.

До складу фінансових витрат включати витрати по сплаті відсотків за кредити, і обліковувати на субрахунках рахунку 95 «Фінансові витрати»:

951 «Відсотки за кредит» - обліковуються витрати, пов'язані з нарахуванням та сплатою відсотків (процентів тощо) за користування кредитами банків;

952 «Інші фінансові витрати» - обліковуються витрати, пов'язані з нарахуванням відсотків за договорами кредитування (крім банківських кредитів), фінансового лізингу тощо.

В обліку зазначені витрати відображати на підставі договору, в розмірах, передбачених таким договором.

На рахунку 952 «Інші фінансові витрати» також відображати витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу.

3.4.3. Інші витрати звичайної діяльності

Відповідно до пункту 29 П(С)БО 16 «Витрати» до складу інших витрат звичайної діяльності включати витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг). До таких витрат належать:

- собівартість реалізованих фінансових інвестицій (балансова вартість та витрати, пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій);
- сума уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій;
- витрати на ліквідацію необоротних активів (розбирання, демонтаж тощо);
- залишкова вартість ліквідованих (списаних) необоротних активів;
- інші витрати звичайної діяльності.

На рахунку обліку інших витрат звичайної діяльності 97 «Інші витрати» відображати витрати пов'язані з уцінкою основних засобів, необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів; втрати від переоцінки статей балансу, що не відносяться до операційної діяльності підприємств; надана благодійна допомога; інші витрати, які не пов'язані з веденням операційної, фінансової та інвестиційної діяльності

Витрати на списання основних засобів визначати в сумі їх залишкової вартості на підставі **акту на списання основних засобів та акту на списання автотранспортних засобів**. Інші витрати, пов'язані з ліквідацією основних засобів визначати виходячи з вартості відповідних послуг (без урахування ПДВ) та відображати в обліку на підставі **акту приймання-передачі результатів виконаних робіт**.

На підставі виписок банку в складі інших витрат звичайної діяльності відображати суми благодійної допомоги, спонсорських витрат, інших виплат на користь третіх осіб, не пов'язаних з веденням господарської діяльності.

3.4.4. Витрати від надзвичайних подій

До витрат від надзвичайних подій відносити:

- витрати від стихійного лиха;
- втрати від техногенних катастроф і аварій;
- інші надзвичайні витрати.

3.5. Щодо організації бухгалтерського обліку інших операцій.

3.5.1. Організувати бухгалтерський облік операцій зі зв'язаними особами згідно П(С)БО 23.

3.5.2. Організувати бухгалтерський облік і складання фінансової звітності в цілому із застосуванням наступних:

методів:

- нарахування;
- відповідності видатків доходам.

принципів:

- превалювання втримування над формою;
- автономності;
- періодичності;
- безперервності;
- передбачливості;
- єдиного грошового вимірника;
- історичної (фактичної) собівартістю;
- обачності;
- повного висвітлення;
- послідовності.

3.6. Первинні облікові документи й регістри бухгалтерського обліку

3.6.1. Установити, що підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

3.6.2. Первинні документи повинні бути складені при здійсненні господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її завершення. Для контролю й упорядкування обробки даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

3.6.3. Первинні й зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях.

3.6.4. Інформація, що втримується в прийнятті для обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного й аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємозалежних рахунках бухгалтерського обліку.

3.6.5. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків і платежів по кожній іноземній валюті окремо.

3.6.6. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

IV. ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

1. Податковий облік здійснювати відповідно до норм Податкового кодексу України N 2755-VI від 2 грудня 2010 року.

V. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Зміни та доповнення в дане Положення (додатки до нього) вносити тільки в письмовій формі по мірі необхідності (у зв'язку зі змінами діючого законодавства або у зв'язку з потребами обліку, що виникли). Підготовка необхідних змін покладається на головного бухгалтера Товариства, або суб'єкта підприємницької діяльності, самозайняту особу, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності в рамках діючих договорів.

Директор

Підпис

ДОДАТОК №1
до наказу про облікову політику підприємства
Робочий план рахунків

Код	Найменування		1-й рівень аналітичного обліку	2-й рівень аналітичного обліку	3-й рівень аналітичного обліку
01	Орендовані необоротні активи	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
02	Активи на відповідальному зберіганні	A	Контрагенти	Місця зберігання	Види
023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні	A	Контрагенти	Місця зберігання	Види
07	Списані активи	A			
071	Списана дебіторська заборгованість	A	Контрагенти	Замовлення	
072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей	A	Випадки	Об'єкти нестач і втрат	
08	Бланки суворого обліку	A	Місця зберігання (МВО)	Бланки суворої звітності	
09	Амортизаційні відрахування	П	Види використання амортизації		
10	Основні засоби	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
103	Будинки та споруди	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
104	Машини та обладнання	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
105	Транспортні засоби	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
106	Інструменти, прилади та інвентар	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
109	Інші основні засоби	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
11	Інші необоротні матеріальні активи	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
111	Бібліотечні фонди	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
117	Інші необоротні матеріальні активи	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
12	Нематеріальні активи	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
127	Інші нематеріальні активи	A	Місця знаходження	Необоротні активи	
13	Знос (амортизація) необоротних активів	П	Необоротні активи		
131	Знос основних засобів	П	Необоротні активи		
132	Знос інших необоротних матеріальних активів	П	Необоротні активи		
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів	П	Необоротні активи		
14	Довгострокові фінансові інвестиції	A	Інвестиції		
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	A	Інвестиції		

Код	Найменування		1-й рівень аналітичного обліку	2-й рівень аналітичного обліку	3-й рівень аналітичного обліку
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	A	Інвестиції		
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	A	Інвестиції		
15	Капітальні інвестиції	A	Необоротні активи		
151	Капітальне будівництво	A	Необоротні активи		
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	A	Необоротні активи		
1521	Придбання основних засобів	A	Необоротні активи		
1522	Виготовлення і модернізація основних засобів	A	Необоротні активи		
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	A	Необоротні активи		
1531	Придбання інших необоротних матеріальних активів	A	Необоротні активи		
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	A	Необоротні активи		
1541	Придбання нематеріальних активів	A	Необоротні активи		
1542	Створення нематеріальних активів	A	Необоротні активи		
17	Відстрочені податкові активи	A			
20	Виробничі запаси	A	Місця зберігання (МВО)	ТМЦ	
201	Сировина й матеріали	A	Місця зберігання (МВО)	ТМЦ	
203	Паливо	A	Місця зберігання	ТМЦ	
205	Будівельні матеріали	A	Місця зберігання (МВО)	ТМЦ	
207	Запасні частини	A	Місця зберігання (МВО)	ТМЦ	
209	Інші матеріали	A	Місця зберігання (МВО)	ТМЦ	
22	Малоцінні та швидкозношувальні предмети	A	Місця зберігання (МВО)	ТМЦ	
23	Виробництво	A	Види діяльності	Види затрат	
26	Готова продукція	A	Місця зберігання	ТМЦ	Партії
28	Товари	АП	Місця зберігання	ТМЦ	Партії
281	Товари на складі	A	Місця зберігання	ТМЦ	Партії
30	Каса	A			
301	Каса в національній валюті	A			
302	Каса в іноземній валюті	A			
31	Рахунки в банках	A	Рахунки		
311	Поточні рахунки в національній валюті	A	Рахунки		
312	Поточні рахунки в іноземній валюті	A	Рахунки		
313	Інші рахунки в банку в національній валюті	A	Рахунки		
33	Інші кошти	A			
331	Грошові документи в національній валюті	A	Місця зберігання (МВО)	Грошові документи	
333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті	A	Рахунки		
36	Розрахунки з покупцями і замовниками	АП	Контрагенти	Замовлення	

Код	Найменування		1-й рівень аналітичного обліку	2-й рівень аналітичного обліку	3-й рівень аналітичного обліку
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	АП	Контрагенти	Замовлення	
3611	Розрахунки з вітчизняними покупцями і замовниками	АП	Контрагенти	Замовлення	
3612	Розрахунки з вітчизняними покупцями за іншими операціями	АП	Контрагенти	Замовлення	
362	Розрахунки з іноземними покупцями	АП	Контрагенти	Замовлення	
37	Розрахунки з різними дебіторами	АП			
3711	Розрахунки за виданими авансами	АП	Контрагенти	Замовлення	
372	Розрахунки з підзвітними особами	АП	Співробітники		
3721	Розрахунки з підзвітними особами в національній валюті	АП	Співробітники		
3722	Розрахунки з підзвітними особами в іноземній валюті	АП	Співробітники		
377	Розрахунки з іншими дебіторами	АП			
3771	Розрахунки з іншими дебіторами»	АП	Контрагенти	Замовлення	
3775	Розрахунки з робітниками та службовцями по іншим операціям	АП	Співробітники	Замовлення	
38	Резерв сумнівних боргів	П	Контрагенти	Замовлення	
39	Витрати майбутніх періодів	А	Види витрат		
40	Статутний капітал	П	Контрагенти		
42	Додатковий капітал	П			
424	Безоплатно одержані необоротні активи	П			
43	Резервний капітал	П			
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	АП			
441	Прибуток нерозподілений	П			
442	Непокриті збитки	А			
443	Прибуток використаний у звітному періоді	А			
46	Неоплачений капітал	А	Контрагенти		
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	П			
471	Забезпечення виплат відпусток	П			
50	Довгострокові позики	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	П	Орендодавці	Об'єкти	
531	Зобов'язання з фінансової оренди	П	Орендодавці	Об'єкти	
54	Відстрочені податкові зобов'язання	П	Податки і відрахування		
60	Короткострокові позики	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	П	Контрагенти	Кредит (позика)	

Код	Найменування		1-й рівень аналітичного обліку	2-й рівень аналітичного обліку	3-й рівень аналітичного обліку
611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті	П	Контрагенти	Кредит (позика)	
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	АП	Контрагенти	Замовлення	
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	АП	Контрагенти	Замовлення	
632	Розрахунки з іноземними постачальниками	АП	Контрагенти	Замовлення	
64	Розрахунки з податками і платежами	АП			
641	Розрахунки з податками	АП			
6411	Податок на доходи фізичних осіб	АП			
6414	Місцеві податки	АП	Податки		
6415	ПДВ	АП			
6416	Податок на прибуток	АП			
6418	Розрахунки по інших податках	АП	Податки		
643	Податкові зобов'язання	АП	Контрагенти	Замовлення	
644	Податковий кредит	АП	Контрагенти	Замовлення	
6441	Податковий кредит	АП	Контрагенти	Замовлення	
6442	Неодержані податкові накладні	АП	Контрагенти	Замовлення	
65	Розрахунки за страхуванням	АП			
651	За єдиним соціальним внеском	АП	Види (за ставками)		
66	Розрахунки за виплатами працівникам	П	Співробітники		
661	Розрахунки за заробітною платою	П	Співробітники		
662	Розрахунки з депонентами	П	Співробітники		
663	Розрахунки за іншими виплатами	П	Співробітники		
68	Розрахунки за різними операціями	АП	Контрагенти		
685	Розрахунки з іншими кредиторами	АП	Контрагенти	Замовлення	
70	Доходи від реалізації	П			
701	Дохід від реалізації готової продукції	П	Види діяльності	Місця зберігання	ТМЦ
702	Дохід від реалізації товарів	П	Види діяльності	Місця зберігання	ТМЦ
703	Дохід від реалізації робіт та послуг	П	Види діяльності	Види робіт	
71	Інший операційний дохід	П			
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	П			
715	Одержані штрафи, пені, неустойки	П			
719	Інші доходи від операційної діяльності	П			
73	Інші фінансові доходи	П			
732	Відсотки одержані	П	Інвестиції		
733	Інші доходи від фінансових операцій	П	Інвестиції		
74	Інші доходи	П			
742	Дохід від відновлення корисності активів	П	Види діяльності		
745	Дохід від безоплатно одержаних активів	П	Види діяльності		
746	Інші доходи від звичайної діяльності	П	Види діяльності		
79	Фінансові результати	АП			
791	Результат операційної діяльності	АП			
792	Результат фінансових операцій	АП			
793	Результат іншої звичайної діяльності	АП			

Код	Найменування		1-й рівень аналітичного обліку	2-й рівень аналітичного обліку	3-й рівень аналітичного обліку
794	Результат надзвичайних подій	АП			
90	Собівартість реалізації	А			
902	Собівартість реалізованих товарів	А	Види діяльності	ТМЦ	
903	Собівартість реалізованих робіт, послуг	А	Види діяльності	ТМЦ	
91	Загально виробничі витрати	А	Види діяльності	Види витрат	
92	Адміністративні витрати	А	Види діяльності	Види витрат	
93	Витрати на збут	А	Види діяльності	Види витрат	
94	Інші витрати операційної діяльності	А			
943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	А			
944	Сумнівні та безнадійні борги	А	Види витрат		
947	Нестачі і втрати від псування цінностей	А	Види витрат		
948	Визнані штрафи, пені, неустойки	А	Види витрат		
949	Інші витрати операційної діяльності	А	Види витрат		
95	Фінансові витрати	А			
951	Відсотки за кредит	А			
952	Інші фінансові витрати	А			
97	Інші витрати	А			
972	Втрати від зменшення корисності активів	А			
974	Втрати від неопераційних курсових різниць	А			
976	Списання необоротних активів	А			
977	Інші витрати звичайної діяльності	А			
98	Податок на прибуток	А			
981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	А			

Директор

Підпис

Додаток Е
Приклад відомості 1-м ТОВ «АФІРМ»

ВІДОМІСТЬ 1-м
за 14 жовтня 2025 р.

Розділ II. Облік грошових коштів та їх еквівалентів (рахунок 31)

№ з/п	Дата виписки банку	Зміст операції	В дебет рахунку з кредиту рахунку										З кредиту рахунку в дебет рахунків												
			30 Каса	31 Рахунки в банках	37 Розрахунки з різними дебіторами	68 Розрахунки за іншими операціями	70 Доходи	14, 15, 18, 35, 40, 47, 55, 64, 66, 69				Усього за дебетом	30 Каса	31 Рахунки в банках	37 Розрахунки з різними дебіторами	64 Розрахунки за податками й платежами	66 Розрахунки з оплати праці	68 Розрахунки за іншими операціями	84 Витрати операційної діяльності	85 Інші затрати	14, 15, 18, 35, 39, 40, 47, 55, 69				Усього за кредитом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
1	05.01.2025	Надходження коштів від покупця		2500								2500													
2	05.01.2025	Оплата постачальнику з поточного рахунку												1800											
3	05.01.2025	Комісія банку за розрахунково-касове обслуговування												40											
Усього												2500													1840

Головний бухгалтер

(підпис)

"14" жовтня 2024 р.

Додаток Ж
Приклад видаткової накладної ТОВ «АФІРМ»

Видаткова накладна № 74 від 23 жовтня 2025 р.

Постачальник: **Товариство з обмеженою відповідальністю "АФІРМ"**
 п/р UA153510050000026008879223053 у банку АТ "УКРСИББАНК",
 02068, м.Київ, вул. Анни Ахматової, буд. 14-А,
 код за ЄДРПОУ 42247207

Покупець: **ТОВ "ТЕХНОМЕТАЛПАРК"**

Договір: Договір купівлі-продажу 17/10 від 17.10.25 р.

Склад: Основний

№	Товар	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Електро-генераторна установка Baudouin 300 кВА 6M116G300/5	1	шт	1 303 333,33	1 303 333,33

Всього: 1 303 333,33
Сума ПДВ: 260 666,67
Всього із ПДВ: 1 564 000,00

Всього найменувань 1, на суму 1 564 000,00 грн.

Один мільйон п'ятсот шістдесят чотири тисячі гривень 00 копійок

У т.ч. ПДВ: Двісті шістдесят тисяч шістсот шістдесят шість гривень 67 копійок

Місце складання: м. Київ

Від постачальника*

Отримав(ла)

Бурнос Роман Сергійович

* Відповідальний за здійснення господарської операції і
 правильність її оформлення

За довіреністю

№

від

Додаток И
Приклад товарно-транспортної накладної ТОВ «АФІРМ»

до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні
(пункт 11.1 глави 11)

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА
№ Р74 "23" жовтня 2025 року
Форма N 1-ТН

Автомобіль AA1360OE Причіп/напівпричіп Вид перевезень автомобільні
(марка, модель, тип, реєстраційний номер) (марка, модель, тип, реєстраційний номер)

Автомобільний перевізник ТОВ "ВІТТРАНС" Водій Зайцов Віталій Олегович
(найменування / П. І. Б.) (П. І. Б., номер посвідчення водія)

Замовник ТОВ "ТЕХНОМЕТАЛПАРК", код за ЄДРПОУ 40440512
(найменування / П. І. Б.)

Вантажовідправник Товариство з обмеженою відповідальністю "АФІРМ", 02068, м.Київ, вул. Анни Ахматової, буд. 14-А, п/р UA15351005000026008879223053 у банку АТ "УКРСИББАНК", код за ЄДРПОУ 42247207
(повне найменування, місцезнаходження / П. І. Б., місце проживання)

Вантажоодержувач ТОВ "ТЕХНОМЕТАЛПАРК", код за ЄДРПОУ 40440512
(повне найменування, місцезнаходження / П. І. Б., місце проживання)

Пункт навантаження м.Київ Пункт розвантаження м.Київ
(місцезнаходження) (місцезнаходження)

кількість місць один , масою бруто, т , отримав водій/експедитор
(словами) (словами) (П. І. Б., посада, підпис)

Усього відпущено на загальну суму Один мільйон п'ятсот шістдесят чотири тисячі гривень 00 копійок , у тому числі ПДВ 260 666.67 грн
(словами, з урахуванням ПДВ)

Супровідні документи на вантаж

ВІДОМОСТІ ПРО ВАНТАЖ								
№ з/п	Найменування вантажу (номер контейнера), у разі перевезення небезпечних вантажів: клас небезпечних речовин, до якого віднесено вантаж	Одиниця виміру	Кількість місць	Ціна без ПДВ за одиницю, грн	Загальна сума з ПДВ, грн	Вид пакування	Документи з вантажем	Маса бруutto, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Електро-генераторна установка Baudouin 300 кВА 6М116G300/5	шт	1,000	1 303 333,33	1 564 000,00	шт		
Усього:			1,000		1 564 000,00			
Здав (відповідальна особа вантажовідправника)		Прийняв (відповідальна особа вантажоодержувача)						
(П. І. Б., посада, підпис)		(П. І. Б., посада, підпис)						
ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ								
Операція	Маса бруutto, т	Час (год. хв.)			Підпис відповідальної особи			
		прибуття	вибуття	простою				
10	11	12	13	14	15			
Навантаження								
Розвантаження								

Додаток К

Приклад рахунку на оплату постачальника ТОВ «АФІРМ»

Рахунок на оплату постачальника № 4 від 15 листопада 2023 р.

Постачальник: **ТОВ "КОМФІ ТРЕЙД"**
Код за ЄДРПОУ 36962487, ІПН 369624804639

Покупець: **Товариство з обмеженою відповідальністю "АФІРМ"**
п/р UA043806340000026002225181001 у банку ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК»,
02068, м.Київ, вул. Анни Ахматової, буд. 14-А,
код за ЄДРПОУ 42247207

Договір:

№	Товари (роботи, послуги)	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	SSD-накопичувач зовнішній Samsung T7 RED 500GB (MU-PC500R/WW)	2	шт	2 465,84	4 931,67

Всього: 4 931,67
Сума ПДВ: 986,33
Всього із ПДВ: 5 918,00

Всього найменувань 1, на суму 5 918,00 грн.
П'ять тисяч дев'ятсот вісімнадцять гривень 00 копійок
У т.ч. ПДВ: Дев'ятсот вісімдесят шість гривень 33 копійки

Отримав(ла): _____

Додаток ЛР

Приклад довіреності ТОВ «АФІРМ»

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ"
 02068, м.Київ, вул. Анни Ахматової, буд. 14-А
 підприємство-одержувач і його адреса
 Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 42247207
 ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ"
 02068, м.Київ, вул. Анни Ахматової, буд. 14-А
 підприємство-платник і його адреса
 рахунок UA043806340000026002225181001 МФО
 380634 ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК»
 (найменування банку)

Типова форма № М-2

Довіреність дійсна до
 25 листопада 2023 р.

ДОВІРЕНІСТЬ № 6

Дата видачі 15 листопада 2023 р.

Видано Гончарова Олена Сергіївна

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Документ, що засвідчує особу Паспорт громадянина України

серія 19740319-03649 № 003287298 від 24 квітня 2019 р.

Виданий 8034

(ким виданий документ)

На отримання від ТОВ "КОМФІ ТРЕЙД"

(найменування організації постачальника)

цінностей за

(N і дата наряду)

Перелік цінностей, які належить отримати:

NN п/п	Найменування цінностей	Одиниця виміру	Кількість (прописом)
1	SSD-накопичувач зовнішній Samsung T7 RED 500GB (MU-PC500R/WW)	шт	Два

Підпис _____ засвідчую
 (зразок підпису особи, що одержала довіреність)

Керівник підприємства

Головний бухгалтер

Місце печатки

Додаток М

Приклад наказу про прийняття на роботу ТОВ «АФІРМ»

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ"

Найменування підприємства (установи, організації)

Типова форма Н П-1

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Держкомстату України
від 5 грудня 2008 р. N 489

НАКАЗ (РОЗПОРЯДЖЕННЯ) N 5
про прийняття на роботу

Від 15 жовтня 2025 р.

Мацнєв Валерій Анатолійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прийняти на роботу з **15.10.2025**
до _____

(заповнюється у разі строкового трудового договору (контракту))

Табельний номер

00035

Основное подразделение

назва структурного підрозділу

Менеджер з продажу

назва професії (посади), кваліфікація

умови прийняття на роботу

(необхідне відмітити позначкою "x"):

- ☐ на конкурсній основі
- ☐ за умовами контракту до _____
у разі необхідності вказати дату (дд.мм.рррр.)
- ☐ зі строком випробування _____ місяців
- ☐ на час виконання певної роботи
- ☐ на період відсутності основного працівника
- ☐ із кадрового резерву
- ☐ за результатами успішного стажування
- ☐ переведення
- ☐ _____

умови роботи:

(необхідне відмітити позначкою "x"):

- робота: ☒ основна ☐ за сумісництвом
- умови праці (згідно атестації робочого місця):

- ☐ тривалість робочого дня (тижня) _____ год _____ хв.
- ☐ тривалість робочого дня (тижня) при роботі з
неповним робочим часом _____ год.
- ☐ _____
- ☐ _____

оклад (тарифна ставка) грн. коп.

надбавка за _____ %, надбавка за _____ %

надбавка за _____ %, надбавка за _____ %

доплата грн. коп.

Керівник підприємства

(підпис)

(Прізвище, ім'я, по батькові)

**З наказом (розпорядженням)
ознайомлений**

(підпис працівника)

" _____ " _____ 20 _____ року

Додаток Н
Приклад прибуткової накладної ТОВ «АФІРМ»

Прибуткова накладна № 464 від 15 вересня 2025 р.

Постачальник: **ФОП САВІНА АЛІСА ЮРІЇВНА**
Код за ДРФО 2656203047

Покупець: **Товариство з обмеженою відповідальністю "АФІРМ"**

Договір: 31 от 14.09.2025

Розр. док.: Рахунок на оплату постачальника № 31 від 14 вересня 2025

Склад: Основний

№	Товар	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Моноблок HP ProOne 440G6(205V3ES)	1	шт	31 875,00	31 875,00

Всього: 31 875,00
Сума ПДВ: 0,00
Всього із ПДВ: 31 875,00

Всього найменувань 1, на суму 31 875,00 грн.

Тридцять одна тисяча вісімсот сімдесят п'ять гривень 00 копійок

У т.ч. ПДВ: Нуль гривень 00 копійок

Відвантажив(ла): _____ **Отримав(ла):** _____

Додаток П
Приклад вимоги-накладної ТОВ «АФІРМ»

Вимога-накладна № 19 від 14 жовтня 2025 р.

Організація: **Товариство з обмеженою відповідальністю "АФІРМ"**
02068, Україна, місто Київ, вулиця Анни Ахматової, будинок 14а
код за ЄДРПОУ 42247207

Склад: Основний

№	Матеріал	Кіл-сть	Од.
1	АКБ 6СТ-78 А (0) RACING FORCE EFB	11	шт
2	АКБ 6СТ-60 А (1) RACING FORCE	46	шт
3	АКБ 6СТ-140 А (3) RACING FORCE	4	шт
4	АКБ 6СТ-74А (0) RACING FORCE	11	шт

Відвантажив(ла): _____ Отримав(ла): _____

Додаток Р

Приклад акту списання товарів ТОВ «АФІРМ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Товариство з обмеженою відповідальністю
"АФІРМ"

БУРНОС Р. С.

Акт списання товарів № 15 від 14 жовтня 2025 р.

Організація:

Товариство з обмеженою відповідальністю "АФІРМ",
02068, Україна, місто Київ, вулиця Анни Ахматової, будинок 14а
код за ЄДРПОУ 42247207

Склад:

Основний

Підстава:

Рахунок списання:

91

Аналітика:

Подразделения:

Статті затрат:

№	Товар	Кількість	Ціна	Сума
1	АКБ 6СТ-100 А3 (0) RACING FORCE	4 шт	1 783,13	7 132,50
2	АКБ 6СТ-190 А3 (3) STARTUP	6 шт	2 849,16	17 094,95
3	АКБ 6СТ-110 А (1) RACING FORCE	7 шт	1 862,97	13 040,82
4	АКБ 6СТ-140 А (3) RACING FORCE	8 шт	2 594,59	20 756,68
5	АКБ 6СТ-74 А (1) RACING FORCE	12 шт	1 359,79	16 317,49
6	АКБ 6СТ-60 А (1) RACING FORCE	44 шт	1 103,50	48 554,18

Всього: 122 896,62

Всього за цим актом списано 81 предметів, на суму 122 896,62 грн.
Сто двадцять дві тисячі вісімсот дев'яносто шість гривень 62 копійки

Голова комісії:

посада

підпис

прізвище, і., по б.

Члени комісії:

посада

підпис

прізвище, і., по б.

посада

підпис

прізвище, і., по б.

посада

підпис

прізвище, і., по б.

Додаток С

Податкова декларація з податку на прибуток підприємств ТОВ «АФІРМ»

J0100126

Відмітка про одержання
(штамп контролюючого органу, дата, вкладний номер)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

20 жовтня 2015 року № 897

(у редакції наказу Міністерства фінансів України

від 20 лютого 2023 року № 101)

1	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств			X	Звітна
					Звітна нова
					Уточнююча

2	Звітний (податковий) період 2024 року	I квартал	Півріччя	Три квартали	x	Рік
		Базовий звітний період квартал	x	Базовий звітний період рік		

3	Звітний (податковий) період, що уточнюється року	I квартал	Півріччя	Три квартали		Рік
---	--	----------------------	---------------------	-------------------------	-------------	-----

4	Платник: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ" (повне найменування платника податку згідно з реєстраційними документами)				
---	--	--	--	--	--

5	Податковий номер або серія (за наявності) та номер паспорта	42247207	Код виду економічної діяльності (КВЕД)	46.69
---	---	----------	--	-------

6	Податкова адреса	Поштовий індекс	2068
	УКРАЇНА, 02068, М. КИЇВ, ДАРНИЦЬКИЙ РАЙОН ВУЛ. АННИ АХМАТОВОЇ, БУД. 14--А	Телефон	+38(063)-874-96-59
		Моб.тел.	
		Факс	
		E-mail	

7	Повне найменування нерезидента	Назва країни резиденції нерезидента (за Класифікацією країн світу, українською мовою)	
	Місцезнаходження нерезидента	Код країни резиденції (за Класифікацією країн світу)	

7.1	Повне найменування постійного представництва/відокремленого підрозділу, через який нерезидент здійснює діяльність в Україні	Код ЄДРПОУ постійного представництва: _____	
		Ідентифікатор об'єкта оподаткування (за відсутності коду ЄДРПОУ): _____	
	Місцезнаходження постійного представництва/відокремленого підрозділу нерезидента		
	Найменування контролюючого органу за місцем обліку постійного представництва/відокремленого підрозділу нерезидента		

8	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М.КИЄВІ, ЛІВОБЕРЕЖНА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ (найменування контролюючого органу, до якого подается Податкова декларація з податку на прибуток підприємства)		
---	---	--	--

9	Повне найменування інституту спільного інвестування:	Реєстраційний код інституту спільного інвестування (за даними Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування, ведення якого здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку): ³

10	Особливі відмітки
	Податкова декларація платника податку на прибуток підприємств:
	виробника сільськогосподарської продукції
	банку
	страховика
	суб'єкта, який здійснює випуск та проведення лотерей
	суб'єкта, що здійснює організацію та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів
	суб'єкта, що здійснює діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор, крім організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів
	постійного представництва нерезидента
	підприємства (організації) громадської організації осіб з інвалідністю, яке отримало дозвіл на користування пільгою
	платника податку, що подає декларацію за останній податковий (звітний) рік у періоді, на який припадає дата його ліквідації
	суб'єкта господарювання – юридичної особи, яка обрала спрощену систему оподаткування
	фізичної особи – підприємця, у тому числі такої, яка обрала спрощену систему оподаткування, або фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність
	іноземної компанії
	інституту спільного інвестування у вигляді утворення без статусу юридичної особи ³
	інвестора із значними інвестиціями ⁴
	платника податку, що визначає податок на прибуток у вигляді мінімального податкового зобов'язання
	резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах
	учасника індустріального парку ⁴

(грн)		
ПОКАЗНИКИ	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку	01	9661298
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності (+, -)	02	90838
Різниця, які виникають відповідно до Податкового кодексу України (+, -)	03 РІ	
Об'єкт оподаткування (рядок 02 + рядок 03 РІ) (+, -)	04	90838
Прибуток, звільнений від оподаткування, або збиток від діяльності, прибуток від якої звільнений від оподаткування (+, -)	05 ПЗ	
Податок на прибуток ((позитивне значення) (рядок 04 – рядок 05 ПЗ) x 18 : /100)	06	16351
Податок на прибуток контрольованої іноземної компанії	06.1 КІК	
Податок на прибуток у вигляді мінімального податкового зобов'язання	06.2 МПЗ	
Податок на операції резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах (+, -)	06.3 ДІА	
Податок на прибуток з об'єктів оподаткування, визначених окремо ((позитивне значення) (рядок 06.4.1 + рядок 06.4.2) x : /100)	06.4	
Сума перевищення ціни, визначеної за принципом «витягнутої руки», над договірною (контрактною) вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) при здійсненні контрольованих операцій платником податку ⁴	06.4.1	
Сума перевищення договірної (контрактної) вартості придбаних товарів (робіт, послуг) над ціною, визначеною за принципом «витягнутої руки» при здійсненні контрольованих операцій платником податку ⁴	06.4.2	
Дохід за договорами страхування і співстрахування, визначений згідно з підпунктом 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 розділу III Податкового кодексу України, у тому числі:	07	
за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорами страхування додаткової пенсії, та визначений підпунктами 14.1.52, 14.1.521, 14.1.522 і 14.1.116 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України	07.1	
страхові платежі, страхові внески, страхові премії за договорами перестрахування	07.2	
Податок на дохід за договорами страхування ((рядок 07 – рядок 07.1 – рядок 07.2) x : /100)	08	
Сума доходу, отриманого від діяльності з випуску та проведення лотерей (рядок 09.1 + рядок 09.2), у тому числі:	09	
сума доходу, що залишилася після формування призового (виграшного) фонду (позитивне значення (рядок 09.1.1 – рядок 09.1.2));	09.1	
загальна сума доходів, отриманих від прийняття ставок у лотереї	09.1.1	
сума сформованого призового (виграшного) фонду лотереї відповідно до умов її проведення	09.1.2	
сума безнадійної заборгованості, визначеної підпунктом «е» підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України	09.2	
Податок на дохід від діяльності з випуску та проведення лотерей за звітний (податковий) період (рядок 09 x : /100)	10	
Сума доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	11	
Податок на дохід, отриманий від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів за звітний	12	

(податковий) період (рядок 11 х $\frac{s}{100}$)		
Сума доходу, отриманого від діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, крім доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	13	
Сума виплачених виплат гравцю	14	
Податок на дохід, отриманий від діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, крім доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів, за звітний (податковий) період (позитивне значення (рядок 13 - рядок 14) х $\frac{e}{100}$)	15	
Зменшення нарахованої суми податку	16 ЗП	
Податок на прибуток за звітний (податковий) період (рядок 06 + рядок 06.1 КПК + рядок 06.2 МПЗ + рядок 06.3 ДПЯ + рядок 06.4 + рядок 08 + рядок 10 + рядок 12 + рядок 15 – рядок 16 ЗП)	17	16351
Податок на прибуток за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року з урахуванням уточнень (рядок 17 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року) ¹⁰	18	
Податок на прибуток, нарахований за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 17 – рядок 18) (+, -)¹¹	19	16351
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді	20 АВ	
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року, з урахуванням уточнень (рядок 20 АВ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року) ¹⁰	21	
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, нарахована за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 20 АВ – рядок 21)¹¹	22	
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам, нарахованих за звітний (податковий) період	23 ПН	
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року, з урахуванням уточнень (рядок 23 ПН Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року) ¹⁰	24	
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам, нарахованих за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 23 ПН – рядок 24)¹¹	25	
Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді	26 ОВ	
Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у попередньому звітному (податковому) періоді поточного року ¹⁰	27	
Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, нарахована за результатами останнього звітного (податкового) періоду (рядок 26 ОВ – рядок 27)¹¹	28	
Виправлення помилок¹²		
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 19 – рядок 19 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється, або рядок 42 – рядок 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється)) або рядок 29 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -)	29	
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду з авансового внеску при виплаті дивідендів, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 22 – рядок 22 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється)) або рядок 30 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -)	30	
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 31 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	31	
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 32 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	32	
Сума штрафу (3 %) при відображенні недоплати у уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	33	
Виправлення помилок з податку на прибуток, який утримується при виплаті доходів (прибутків) нерезидентів¹²		
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 25 – рядок 25 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється)) або рядок 33 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -)	34	
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 34 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	35	
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 35 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	36	
Сума штрафу (3%) при відображенні недоплати у уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	37	
Виправлення помилок щодо суми авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют¹²		
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 28 – рядок 28 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється)) або рядок 36 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+, -)	38	
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 37 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29-32, 34-36, 38-40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	39	

Додаток Т
Форма ІДФ ТОВ «АФІРМ»

J0500110

Відмітка про отримання
(штамп контролюючого органу)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
13 січня 2015 року № 4
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 24 січня 2025 року № 39)

01	Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску	011	Звітний ¹	X
		012	Звітний новий ²	
		013	Уточнюючий ³	
02	Звітний (податковий) період ⁴	2025	7	1
		(рік)	(місяць)	(номер Розрахунку)
03	Платник ⁵	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ"		
		від	№	
(повне найменування (прізвище (за наявності), ім'я, по батькові (за наявності) платника згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))				
031	Податковий номер ⁶ або серія (за наявності) та номер паспорта ⁷ платника	42247207		
032	UA80000000000210193	Код адміністративно-територіальної одиниці за Кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затвердженим наказом, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290 (в редакції наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 19 січня 2024 року № 48) (КАТОТТГ)		
033	Відокремлений підрозділ юридичної особи (зазначається виключно у разі, якщо цей Розрахунок подає податковий агент за відокремлений підрозділ) (повне найменування відокремленого підрозділу)			
034	Податковий номер ліквідованого платника єдиного внеску (заповнюється у разі подання розрахунку правонаступником при поданні розрахунку з типом "Уточнюючий")			
035	Код філії (заповнюється у разі подання платником єдиного внеску відомостей про філію при поданні розрахунку з типом "Уточнюючий") ⁹			
04	Податкова адреса	Поштовий індекс	2068	
	УКРАЇНА, 02068, М. КИЇВ, ДАРНИЦЬКИЙ РАЙОН ВУЛ. АННИ АХМАТОВОЇ, БУД. 14--А	Номер телефону	+38(063)-874-96-39	
		Номер факсу		
		Адреса електронної пошти		
05	Розрахунок подається до ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М.КИЄВІ, ЛІВОБЕРЕЖНА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ (найменування контролюючого органу, до якого подається цей Розрахунок)			
06	Інформація про додатки, що додаються до цього Розрахунку та є його невід'ємною частиною	наявність додатків (відмітка «X» у разі наявності додатка)	кількість аркушів	
061	Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам	X	1	
062	Відомості про осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або при народженні дитини, при усиновленні дитини, та осіб із числа непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників, які фактично здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, дитиною, хворою на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, за дитиною, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, який не встановлено інвалідність, а також непрацюючих працездатних осіб, які здійснюють догляд за особою з інвалідністю I групи або за особою похилого віку, яка за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досягла 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства, та нарахування сум єдиного внеску за патронатних вихователів, батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, прийомних батьків, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства			
063	Відомості про осіб, які проходять строкову військову службу			
064	Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору	X	1	
065	Відомості про трудові відносини осіб та період проходження військової служби			
066	Відомості про наявність підстав для обліку стажу окремим категоріям осіб відповідно до законодавства			
07	Код основного виду економічної діяльності	46.69		
08	Клас професійного ризику виробництва			

09	Ознака платника єдиного внеску	Відмітка "X" про відповідну ознаку
091	Роботодавець	X
092	Бюджетна установа	
093	Підприємство, організація всеукраїнської громадської організації осіб з інвалідністю, зокрема Українського товариства глухих та Українського товариства сліпих (далі – УТОГ та УТОС)	
094	Підприємство, організація громадської організації осіб з інвалідністю	
095	Резидент Дія Сіті	
10	Чисельність працівників	Показники кількості працівників (в цілих одиницях)
101	Середньооблікова кількість штатних працівників за звітний період, осіб	3
у тому числі		
101.1	працівників, яким відповідно до чинного законодавства встановлено інвалідність, осіб	
101.2	працівників, що мають додаткові гарантії в сприянні працевлаштуванню	
102	Облікова кількість штатних працівників	3
103	Кількість застрахованих осіб у звітному періоді, яким нараховано заробітну плату/(крім осіб, яким у звітному періоді нараховано грошове забезпечення)	3
104	Кількість застрахованих осіб, яким у звітному періоді нараховано грошове забезпечення	
105	Кількість застрахованих осіб у звітному періоді з числа непрацюючих інших з подружжя працівників дипломатичної служби, яким нараховано єдиний внесок	
106	Жінок	1
107	Чоловіків	2
108	Кількість створених нових робочих місць у звітному періоді	

Код рядка	I. Нарахування доходу та єдиного внеску за найманих працівників	(грн, коп.)
1	Загальна сума нарахованого доходу (рядок 1.1 + рядок 1.2 + рядок 1.3 + рядок 1.4 + рядок 1.5)	24000
1.1	сума нарахованої заробітної плати	24000
1.2	сума винагороди за договорами цивільно-правового характеру	
1.3	сума оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів платника податків	
1.4	сума допомоги по тимчасовій непрацездатності, яка виплачується за рахунок коштів Пенсійного фонду України	
1.5	сума допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами	
1.6	сума нарахованої заробітної плати за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходи у вигляді грошового забезпечення з них:	
1.6.1	5,3%	
1.6.2	5,5%	
1.6.3	22%	
2	Сума нарахованого доходу у межах максимальної величини, на яку нараховується єдиний внесок (рядок 2.1 + рядок 2.2 + рядок 2.3 + рядок 2.4 + рядок 2.5)	24000
2.1	роботодавцями (22%)	24000
2.2	підприємствами, установами і організаціями, фізичними особами - підприємцями, у тому числі тими, які обрали спрощену систему оподаткування, працюючим особам з інвалідністю (8,41%)	
2.3	підприємствами та організаціями всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, зокрема товариств УТОГ та УТОС (5,3%)	
2.4	підприємствами та організаціями громадських організацій осіб з інвалідністю, працюючим особам з інвалідністю (5,5%)	
2.5	додаткова база нарахування єдиного внеску (22%)	
2.6	за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходи у вигляді грошового забезпечення з них:	
2.6.1	5,3%	
2.6.2	5,5%	
2.6.3	22%	
3	Нараховано єдиного внеску (рядок 3.1 + рядок 3.2 + рядок 3.3 + рядок 3.4 + рядок 3.5 + рядок 3.6)	5280
3.1	на суми нарахованої роботодавцями заробітної плати, винагороди за виконані роботи (надані послуги) за цивільно-правовими договорами, оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності та допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами (22%)	5280
3.2	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами, установами і організаціями, у тому числі фізичними особами-підприємцями, у тому числі тими, які обрали спрощену систему оподаткування працюючим особам з інвалідністю (8,41%)	
3.2.1	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами, установами і організаціями, працюючим особам з інвалідністю (22%)	

3.3	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами та організаціями всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, зокрема товариствами УТОГ та УТОС (5,3%)	
3.3.1	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами та організаціями всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, зокрема товариствами УТОГ та УТОС (22 %)	
3.4	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами та організаціями громадських організацій осіб з інвалідністю, працюючим особам з інвалідністю (5,5%)	
3.4.1	на суми заробітної плати, нарахованої підприємствами та організаціями громадських організацій осіб з інвалідністю(за умов, визначених частиною чотирнадцятою статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»), працюючим особам з інвалідністю (22 %)	
3.5	на суми різниці між розміром мінімальної заробітної плати та фактично нарахованої заробітної плати роботодавцями (22 %)	
3.6	на суми мінімальної заробітної плати непрацюючому іншого з подружжя працівника дипломатичної служби (22%)	
3.7	на суму нарахованої заробітної плати за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходи у вигляді грошового забезпечення ¹⁰ з них:	
3.7.1	5,3%	
3.7.2	5,5%	
3.7.3	22%	
4	Донараховано та/або доутримано єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилок, допущених в попередніх звітних періодах (рядок 4.1 + рядок 4.2 + рядок 4.3)	
4.1	донараховано єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах, з них:	
4.1.1	8,41%	
4.1.2	5,3%	
4.1.3	5,5%	
4.2	донараховано єдиний внесок за попередні звітні періоди внаслідок збільшення класу професійного ризику	
4.3	додатково утримано єдиного внеску за попередні звітні періоди	
4.4	донараховано єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходи у вигляді грошового забезпечення ¹⁰ з них:	
4.4.1	5,3%	
4.4.2	5,5%	
4.4.3	22%	
5	Сума пені, яка нарахована платником єдиного внеску самостійно відповідно до частини другої статті 25 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» що підлягає сплаті за звітний місяць	
5.1	Реєстраційний номер Розрахунку, в якому заповнено некоректні показники самостійно нарахованої пені (заповнюється у разі допущення помилки при самостійному нарахуванні пені для зменшення самостійно визначеної суми пені до сплати)	
6	Сума на яку зменшено суму нарахувань та/ або утримань з єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах (рядок 6.1 + рядок 6.2 + рядок 6.3)	
6.1	зменшено суму нарахувань з єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах, з них:	
6.1.1	8,41%	
6.1.2	5,3%	
6.1.3	5,5%	
6.2	зменшено суму єдиного внеску за попередні звітні періоди внаслідок зменшення класу професійного ризику	
6.3	зменшено суму утримань за попередні звітні періоди	
6.4	зменшено суму нарахувань з єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходи у вигляді грошового забезпечення ¹⁰ з них:	
6.4.1	5,3%	
6.4.2	5,5%	
6.4.3	22%	
7	Загальна сума єдиного внеску, що підлягає сплаті (рядок 3 + рядок 4 - рядок 6)	5280

II. Нарахування грошового забезпечення та єдиного внеску за військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу та на суми допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з вагітністю та пологами (крім військовослужбовців строкової військової служби)		(грн, коп.)
Сума нарахованого грошового забезпечення військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу (крім військовослужбовців строкової військової служби)		
1	Сума грошового забезпечення (без обмеження максимального величиною, на яку нараховується єдиний внесок)	
2	Сума грошового забезпечення, на яку нараховується єдиний внесок (у межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску), та додаткової бази нарахування (рядок 2.1 + рядок 2.2)	

2.1	Сума грошового забезпечення, на яку нараховується єдиний внесок (у межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску)	
2.2	Додаткова база нарахування єдиного внеску	
Сума нарахованої допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з вагітністю та пологами:		
3	Сума допомоги військовослужбовцям-жінкам	
4	Сума допомоги військовослужбовцям-жінкам, на яку нараховується єдиний внесок (у межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску (у межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску (рядок 4.1 + рядок 4.2))	
4.1	Сума допомоги військовослужбовцям-жінкам, на яку нараховується єдиний внесок (у межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску)	
4.2	Додаткова база нарахування єдиного внеску	
Сума нарахованого єдиного внеску на грошове забезпечення військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу та на суми допомоги жінкам військовослужбовцям у зв'язку з вагітністю та пологами (крім військовослужбовців строкової військової служби)		
5	На суми грошового забезпечення (рядок 5.1 + рядок 5.2)	
5.1	Нараховано єдиного внеску (22 %);	
5.2	Нараховано на суми різниці між розміром мінімальної заробітної плати та фактично нарахованого грошового забезпечення (22 %);	
6	Донараховано та/або доутримано єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилок, допущених в попередніх звітних періодах (рядок 6.1 + рядок 6.2)	
6.1	Донараховано єдиний внесок у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах	
6.2	Додатково утримано єдиного внеску за попередні звітні періоди	
7	Сума пені, яка нарахована платником єдиного внеску самостійно відповідно до частини другої статті 25 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» що підлягає сплаті за звітний місяць	
7.1	Рєєстраційний номер Розрахунку, в якому заповнено некоректні показники самостійно нарахованої пені (заповнюється у разі допущення помилки при самостійному нарахуванні пені для зменшення самостійно визначеної суми пені до сплати)	
8	Зменшено суму єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах (рядок 8.1 + рядок 8.2)	
8.1	Зменшено грошового забезпечення у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах	
8.2	Зменшено суму утримань за попередні звітні періоди	
9	Нараховано єдиного внеску на суми допомоги військовослужбовцям-жінкам (рядок 9.1 + рядок 9.2)	
9.1	нараховано єдиного внеску (22 %)	
9.2	нараховано на суми різниці між розміром мінімальної заробітної плати та фактично нарахованою сумою допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з вагітністю та пологами (22%)	
10	Донараховано єдиного внеску на суми допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з виправленням помилок, допущених в попередніх звітних періодах (рядок 10.1 + рядок 10.2)	
10.1	Донараховано єдиного внеску на суми допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з виправленням помилок, допущених в попередніх звітних періодах	
10.2	Додатково утримано єдиного внеску за попередні звітні періоди (2%)	
11	Сума пені, яка нарахована платником єдиного внеску самостійно відповідно до частини другої статті 25 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» що підлягає сплаті за звітний місяць	
11.1	Рєєстраційний номер Розрахунку, в якому заповнено некоректні показники самостійно нарахованої пені (заповнюється у разі допущення помилки при самостійному нарахуванні пені для зменшення самостійно визначеної суми пені до сплати)	
12	Зменшено єдиного внеску на суми допомоги жінкам військовослужбовцям у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах (рядок 12.1 + рядок 12.2)	
12.1	Зменшено єдиного внеску на суми допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах (22 %, 33,2 %, у тому числі виходячи з розміру мінімальної заробітної плати)	
12.2	Зменшено суму утримань за попередні звітні періоди (2%)	
13	Загальна сума єдиного внеску з сум грошового забезпечення, що підлягає сплаті (рядок 5 + рядок 6 - рядок 8)	
14	Загальна сума єдиного внеску з сум допомоги військовослужбовцям-жінкам у зв'язку з вагітністю та пологами, що підлягає сплаті (рядок 9 + рядок 10 - рядок 12)	
III. Нарахування грошового забезпечення та єдиного внеску за патронатних вихователів, батьків-вихователів та прийомних батьків		(грн, коп)
1	Сума грошового забезпечення відповідно до законодавства, на яку нараховується єдиний внесок	
2	Сума нарахованого єдиного внеску для патронатних вихователів, батьків - вихователів та прийомних батьків на суми грошового забезпечення відповідно до законодавства:	
3	Донараховано єдиний внесок у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах	
4	Зменшено суму єдиного внеску у зв'язку з виправленням помилки, допущеної в попередніх звітних періодах	
5	Сума пені, яка нарахована платником єдиного внеску самостійно відповідно до частини другої статті 25 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» що підлягає сплаті за звітний місяць	

5.1	Регістраційний номер Розрахунку, в якому заповнено некоректні показники самостійно нарахованої пені (заповнюється у разі допущення помилки при самостійному нарахуванні пені для зменшення самостійно визначеної суми пені до сплати)	
6	Сума єдиного внеску, що підлягає сплаті (рядок 2 + рядок 3 - рядок 4)	
Доповнення до цього Розрахунку (заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України) на _____ арж		

№ з/п	Зміст доповнення	
1	-	

Дата подання	14.08.2025	Наведена інформація є повною і достовірною.
--------------	------------	---

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

3222114334

(Регістраційний номер облікової картки платника податків
7
або серія (за наявності) та номер паспорта)

(підпис)

БУРНОС РОМАН СЕРГІЙОВИЧ

(власне ім'я та прізвище)

Додаток У

Податкова декларація з ПДВ ТОВ «АФІРМ»

JO200126

Відмітка про одержання
(штамп контролюючого органу, дата, вхідний номер)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
28 січня 2016 року № 21
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 9 серпня 2024 року № 400)

01	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	011	X	Звітна
		012		Звітна нова

02

Звітний (податковий) період

2025

9

(рік)

(місяць)

03

Платник

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АФІРМ"
від ... №

(повне найменування (прізвище (за наявності), ім'я, по батькові (за наявності)) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))

031

Податковий номер платника податку¹ або серія (за наявності) та номер паспорта²

42247207

04

Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість

422472026514

05

Податкова адреса

ПОШТОВИЙ ІНДЕКС

2068

УКРАЇНА, 02068, М. КИЇВ, ДАРНИЦЬКИЙ РАЙОН ВУЛ. АННИ АХМАТОВОЇ, БУД. 14--А

ТЕЛЕФОН

+38(063)-874-96-59

ЕЛЕКТРОННА АДРЕСА

06

Сільськогосподарський товаровиробник, внесений або який претендує на внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації

Декларація подається до

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М.КИЄВІ, ЛЬВОВЕРЕЖНА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ

(найменування контролюючого органу, до якого подається звітність)

Код рядка	Код додатка	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	(грн.)	
			Обсяги постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість
			колонка А	колонка Б
1		Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставкою 7 %, крім ввезення товарів на митну територію України:	X	X
1.1	Д1	операції, що оподатковуються за основною ставкою	450583	90117
1.2	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 7 %		
1.3	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 14 %		
2		Операції з вивезення товарів за межі митної території України	X	X
2.1		операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
2.2		операції, що звільнені від оподаткування		X
2.3		Операції з вивезення за межі митної території України у митному режимі експорту товарів, до яких застосовано режим експортного забезпечення (далі - окремих видів товарів)	X	X
2.3.1		операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
2.3.2		операції, що оподатковуються за основною ставкою		
2.3.3		операції, що оподатковуються за ставкою 14 %		
3		Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
4		Нараховано податкових зобов'язань відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 розділу V Податкового кодексу України (далі - Кодекс) за операціями, що оподатковуються за:	X	X
4.1	Д1, Д5	основною ставкою		
4.1.1	Д1, Д5	коригування податкових зобов'язань		
4.2	Д1, Д5	ставкою 7 %		
4.2.1	Д1, Д5	коригування податкових зобов'язань		
4.3	Д1, Д5	ставкою 14 %		
4.3.1	Д1, Д5	коригування податкових зобов'язань		
5	Д4	Операції, що не є об'єктом оподаткування, операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України, операції, які		X

		звільнені від оподаткування		
5.1	Д4	у тому числі операції, що звільнені від оподаткування:		X
5.1.1		з рядка 5.1 сума коригування обсягів за такими операціями		X
6	Д1	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території України, що оподатковуються за:	X	X
6.1	Д1	основною ставкою		
6.2	Д1	ставкою 7 %		
7.1	Д1	Коригування обсягів постачання та податкових зобов'язань		
7.1.1		у тому числі коригування обсягів постачання за операціями, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
7.2		Коригування обсягів постачання та податкових зобов'язань за операціями з вивезення за межі митної території України у митному режимі експорту окремих видів товарів	X	X
7.2.1		операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
7.2.2	Д1	операції, що оподатковуються за основною ставкою		
7.2.3	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 14 %		
8		Коригування податкових зобов'язань у зв'язку з нецільовим використанням товарів, ввезених із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (+)		
9		Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1.1 + 1.2 + 1.3 + 2.3.2 + 2.3.3 + 4.1 + 4.1.1 (-/+) + 4.2 + 4.2.1 (-/+) + 4.3 + 4.3.1 (-/+) + 6.1 (-/+) + 6.2 (-/+) + 7.1 (-/+) + 7.2.2 (-/+) + 7.2.3 (-/+) + 8) колонки Б)	X	90117

Код рядка	Код дodatка	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Обсяги придбання (без податку на додану вартість) колонка А	Дозволений податковий кредит колонка Б
10		Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України	X	X
10.1	Д1	з основною ставкою	185032	37006
10.2	Д1	зі ставкою 7 %		
10.3	Д1	зі ставкою 14 %		
10.4		з нульовою ставкою та/або без податку на додану вартість		X
11		Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи	X	X
11.1		з основною ставкою		
11.2		зі ставкою 7 %		
11.3		зі ставкою 14 %		
11.4		без податку на додану вартість		X
12		Погашені податкові векселі (підрозділ 3 розділу XX "Перехідні положення" Кодексу)		
13	Д1	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України	X	X
13.1		з основною ставкою		
13.2		зі ставкою 7 %		
14	Д1	Коригування податкового кредиту		
15	Д1	Коригування податкового кредиту згідно з підпунктом 192.1.1 пункту 192.1 статті 192 розділу V Кодексу у випадку повернення товару/послуги або суми попередньої оплати за відсутності реєстрації розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних		
16		Від'ємне значення, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду:	X	10052340
16.1		значення рядка 21 попереднього звітного (податкового) періоду	X	10052340
16.2		збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами поданих уточнюючих розрахунків*	X	
16.3		збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу*	X	
17		Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 10.2 + 10.3 + 11.1 + 11.2 + 11.3 + 12 + 13.1 (-/+) + 13.2 (-/+) + 14 (-/+) + 15 (-/+) + 16 (-/+) колонки Б))	X	10089346

Код рядка	Код дodatка	III. РОЗРАХУНКИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Сума податку на додану вартість
18		Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 9 - рядок 17 декларації) (позитивне значення), яке сплачується до державного бюджету	
19	Д2	Від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 17 - рядок 9 декларації) (позитивне значення)	9999229
19.1		з рядка 19 сума перевищення від'ємного значення над сумою, обчисленою відповідно до пункту 200і.3 статті 200і розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації	9999229
		сума, обчислена відповідно до пункту 200і.3 статті 200і розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації	

20		Сума від'ємного значення, що не перевищує суму, обчислену відповідно до пункту 2001.3 статті 2001 розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації (рядок 19 - рядок 19.1), яка:	
20.1	Д2	зараховується у зменшення суми податкового боргу з податку на додану вартість	
20.2	Д2, Д3	підлягає бюджетному відшкодуванню (рядок 20.2.1 + рядок 20.2.2) (рядок 9 Д2):	
20.2.1		на рахунок платника у банку/небанківському надавачу платіжних послуг	
20.2.2		у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу з інших платежів, що сплачуються до Державного бюджету	
20.3		зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 20 - рядок 20.1 - рядок 20.2)	
21	Д2	Сума від'ємного значення, що зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 19.1 + рядок 20.3 декларації) (переноситься до рядка 16.1 декларації наступного звітного (податкового) періоду)	9999229

☐	Відмітка про подання за останній звітний (податковий) період у разі анулювання реєстрації платником податку
--------------------------	---

☐	Відмітка про застосування касового методу податкового обліку
--------------------------	--

Відмітка про подання до декларації:

X	відомостей про суми податку на додану вартість, зазначені у податкових накладних / розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, про коригування податкових зобов'язань за операціями з вивезення за межі митної території України товарів, до яких застосовано режим експортного забезпечення, та про податковий кредит з урахуванням його коригування (Д1) (додаток 1)
X	розрахунку суми бюджетного відшкодування та розшифровки суми від'ємного значення, яка зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (Д2) (додаток 2)
	заяв про повернення суми бюджетного відшкодування та/або суми коштів на рахунок у системі електронного адміністрування податку на додану вартість платника податку та/або врахування реєстраційної суми платника податку, що реорганізується, в обрахунок реєстраційної суми правонаступника (Д3) (додаток 3)
	розрахунку сум податку на додану вартість, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, та/або показників, відповідно до яких підприємства (організації) належать до підприємства (організації) осіб з інвалідністю (Д4) (додаток 4)
	розрахунку (перерахунку) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (Д5) (додаток 5)
	заяви про допущення продавцем товарів/послуг помилок при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної та/або порушення продавцем/покупцем граничних термінів реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних податкової накладної та/або розрахунку коригування (Д6) (додаток 6) та відповідних документів
	повідомлення про делегування філіям (структурним підрозділам) права складання податкових накладних та розрахунків коригування (додаток 1 до Порядку)
шт.	оригіналів митних декларацій (у разі якщо митне оформлення товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося не з використанням електронної митної декларації)
	доповнення (за довільною формою) відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Кодексу:
1	-

* Збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу на підставі податкового повідомлення-рішення та/або уточнюючого розрахунку:

Дані уточнюючих розрахунків				Дані податкового повідомлення-рішення				
дата	Реєстраційний номер	Звітний (податковий) період, що уточнюється	сума (+/-), грн	дата	номер	звітний (податковий) період, на який припадає день узгодження податкового повідомлення-рішення	постачальник (індивідуальний податковий номер), за яким збільшено / зменшено залишок від'ємного значення	сума (+/-), грн
-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього (рядок 16.2 декларації):				Усього (рядок 16.3 декларації):				

Дата подання декларації: 17.10.2025

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

БУРНОС РОМАН СЕРГІЙОВИЧ

(власне ім'я та прізвище (за наявності))

Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 38 таблиці 2 додатка ВП до рядків 29–32, 34–36, 38–40, 42 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	40	
Сума штрафу (3 %) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	41	
Податкові зобов'язання, інші штрафні санкції та пені, визначені відповідно до Податкового кодексу України, не пов'язані з виправленням помилок		
Сума збільшення податкового зобов'язання за порушення вимог цільового використання вивільнених від оподаткування коштів відповідно до пунктів 142.1 – 142.3 статті 142 розділу III, пунктів 41, 56, 57 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України	42	
Штрафні санкції за порушення положень пунктів 41, 56, 57 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України	43	
Пеня, нарахована на виконання вимог статті 123 і глави 11 розділу II, пунктів 142.1 – 142.3 статті 142 розділу III, пунктів 41, 56, 57 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України	44	

Наявність додатків ¹³	АВ	ЗП	ПН	ТЦ ¹⁴	ВП	РІ	ПЗ	АМ	ЦП	ПП	КІК	МПЗ	ДІА	ОВ	ФЗ ¹⁵	
															НП(С)БО	МСФЗ

Наявність поданих до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств додатків - форм фінансової звітності ¹⁵	Баланс (Звіт про фінансовий стан) ¹⁶	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ¹⁶	Звіт про рух грошових коштів ¹⁶	Звіт про власний капітал ¹⁶	Примітки до річної фінансової звітності ¹⁶	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва		Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва	
						Баланс	Звіт про фінансові результати	Баланс	Звіт про фінансові результати
								X	X
Відмітка про обов'язок платника відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом ¹⁷									

Наявність доповнення ¹⁸	Доповнення до Податкової декларації з податку на прибуток підприємства (заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Податкового кодексу України)	
	№ з/п	Зміст доповнення
	1	-

Додатки на _____ арк.

Наявність рішення ¹⁹	Прийнято рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці
	-

Інформація, наведена в Податковій декларації з податку на прибуток підприємства та додатках до неї, є достовірною

Керівник (уповноважена особа)

3222114334

(реєстраційний номер облікової картки платника податків або

серія (за наявності) та номер паспорта)²⁰

(підпис)

БУРНОС РОМАН СЕРГІЙОВИЧ

(власне ім'я, прізвище)

М.П.

SCI-CONF.COM.UA

INNOVATIONS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 28-30, 2025**

**VANCOUVER
2025**

INNOVATIONS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference
Vancouver, Canada
28-30 November 2025

**Vancouver, Canada
2025**

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Innovations of modern science and education” (November 28-30, 2025) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2025. 991 p.

ISBN 978-1-4879-3796-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Innovations of modern science and education. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovations-of-modern-science-and-education-28-30-11-2025-vankuver-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: vancouver@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2025 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2025 Perfect Publishing ®

©2025 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1.	<i>Kurdas P., Ilchuk I.</i>
BCAA IN THE NUTRITION OF LAYING HENS	18
2.	<i>Дудар І. Ф., Огородник Н. З., Павлович С. Я.</i>
УРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОЖИВНА ЦІННІСТЬ ЗЕРНА БОБІВ
КОРМОВИХ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ	22

VETERINARY SCIENCES

3.	<i>Самойленко О. С.</i>
ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ПРОТЕЗУВАННЯ
У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ | 26 |
|----|---|----|

BIOLOGICAL SCIENCES

4.	<i>Taran O., Polovynka I., Bachynska Kh.</i>
EFFECTIVENESS OF THE MICROBIOLOGICAL FERTILIZER
AZOTOFIT IN REGULATING THE PHOTOSYNTHETIC
ACTIVITY OF CUCUMBER PLANTS (CUCUMIS SATIVUS L.)	29
5.	<i>Ананьїна Г. Є., Марценюк В. П., Нардід Е. О., Степанюк Л. В.</i>
ВПЛИВ УМОВ ГІПОТЕРМІЧНОГО ЗБЕРІГАННЯ НА
ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ІММОБІЛІЗОВАНОЇ КУЛЬТУРИ
ПРОБІОТИКА <i>LACTOBACILLUS BULGARICUS</i> IZ 03501	36
6.	<i>Кратко О. В., Кратко С. В., Головатюк Л. М., Барабаш Ю. В.</i>
БІОІНДИКАЦІЙНА ОЦІНКА АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ НА
ВОДНІ ЕКОСИСТЕМИ КРЕМЕНЕЦЬКОГО РАЙОНУ	39
7.	<i>Педаченко Є. Г., Ключникова А. І., Лісяний М. І., Бельська Л. М.,
Кот Л. А.</i>
ОСОБЛИВОСТІ ІМУННИХ ДИСФУНКЦІЙ В ПЕРЕБІГУ
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ У
ЩУРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ВПЛИВУ СЕКРЕТОМ РІЗНОГО
ПОХОДЖЕННЯ	45
8.	<i>Сітало Г. П., Давиденко С. В.</i>
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ГІПОДИНАМІЇ НА
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ	59
9.	<i>Шиманський І. О., Лісаковська О. О., Хоменко А. В.,
Меженська О. О., Пасічна Е. П., Горідько Т. М., Крисюк І. П.,
Великий М. М.</i>
МЕТАБОЛІЧНІ ПОРУШЕННЯ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО
ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ 2 ТИПУ ТА РІВЕНЬ ПРОДУКУВАННЯ
ВІЛЬНОРАДІКАЛЬНИХ ФОРМ КИСНЮ КЛІТИНАМИ
ПЕЧІНКИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД D ₃ -ВІТАМІННОГО СТАТУСУ
ОРГАНІЗМУ	65

128.	<i>Скарбовський Г. К.</i>	825
	РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА У СИСТЕМІ ЇЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	
129.	<i>Смерічевська С. В., Темченко А. А.</i>	832
	МЕТОДИ РЕІНЖІНІРИНГУ ПРОЦЕСУ ЛОГІСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ У КОМПАНІЯХ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ЗРОСТАЮЧИХ ВИМОГ ДО СЕРВІСУ	
130.	<i>Трусов М. О.</i>	842
	СУТНІСТЬ АНАЛІТИЧНИХ ПІДХОДІВ ТА ЇХ РОЛЬ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОТРЕЙДИНГУ	
131.	<i>Хомич С. В., Бреус С. В.</i>	851
	РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	
132.	<i>Шевчук І. Б., Бондаренко А. К.</i>	856
	АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ІТ-ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ	
133.	<i>Шевчук І. Б., Депутат Б. Я.</i>	864
	ФАКТОРИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДВІЙНИКІВ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ПРОЄКТНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	
134.	<i>Шейн В. В.</i>	872
	СВІТОВИЙ ДОСВІД РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	
LEGAL SCIENCES		
135.	<i>Kostyk Ye. P., Udovyk V. M.</i>	883
	THE IMPACT OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON COPYRIGHT AND ETHICAL ASPECTS OF BUILDING DIGITAL LIBRARY COLLECTIONS	
136.	<i>Zirakashvili T.</i>	894
	THE EVOLUTION OF HYBRID WARFARE AND ITS IMPACT ON INTERNATIONAL SECURITY	
137.	<i>Вишневський А. Є.</i>	905
	ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ВИМОГ ЩОДО ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ	

УДК 657

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА У СИСТЕМІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Скарбовський Георгій Костянтинович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

Анотація: У даному дослідженні проаналізовано взаємозв'язок облікової та податкової політик у формуванні економічної безпеки підприємства в умовах воєнної нестабільності. Розкрито вплив податкових ризиків, внутрішнього контролю та антикризових фінансових механізмів на стійкість бізнесу. Обґрунтовано необхідність інтегрованого підходу до управління ризиками й фіскальним навантаженням.

Ключові слова: економічна безпека, облікова політика, податкова політика, податкові ризики, внутрішній контроль.

Економічна безпека підприємства виступає базовою умовою його стабільного функціонування та довгострокового розвитку. Її значення особливо зросло в умовах сучасної соціально-економічної турбулентності, спричиненої широкомасштабною воєнною агресією, що триває з 2022 року та формує безпрецедентні ризики для господарюючих суб'єктів.

У науковому дискурсі дедалі більше уваги приділяється тому, що такі механізми управління підприємством як облікова політика та податкова політика зазнали суттєвої трансформації. Вони перестали виконувати винятково функцію ретроспективного відображення результатів діяльності у звітності. Натомість ці політики набули характеристик стратегічних інструментів, які забезпечують адаптацію підприємства до кризових умов, підвищуючи його стійкість і сприяючи формуванню фінансової гнучкості [1].

Ефективність забезпечення економічної безпеки підприємства безпосередньо залежить від свідомого та стратегічного вибору облікових методів та податкових стратегій. Ці політики є ключовими важелями впливу на фінансові потоки, ліквідність та здатність підприємства протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Таким чином, інтегрований підхід до формування облікової та податкової політик функціонує як ефективний інструмент захисту економічної безпеки підприємства в умовах підвищених фіскальних та операційних ризиків.

У сучасній українській науковій парадигмі економічна безпека підприємства може розглядатись не як самодостатнє явище, а як структурний елемент більш широкої системи національної безпеки. Такий концептуальний підхід формує чітко окреслену ієрархічну залежність, згідно з якою рівень стійкості, захищеності та здатності підприємств протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам безпосередньо впливає на загальний стан макроекономічної рівноваги держави [2].

Вибір методичних підходів та процедур, закріплених у обліковій політиці підприємства, справляє безпосередній вплив на формування базових індикаторів його фінансової безпеки. Насамперед це стосується таких параметрів, як рівень ліквідності, структура грошових потоків і величина оподатковуваного прибутку. У цьому контексті особливої ваги набуває застосування таких методів обліку, які сприяють оптимізації руху коштів, мінімізації фінансових дисбалансів і прискоренню відновлення платоспроможності. До таких методів, зокрема, належать прискорені методи амортизації, використання яких дозволяє раціональніше формувати витрати та впливати на податкове навантаження, за умови належного документального та нормативного обґрунтування.

Водночас ключовим елементом облікової політики в умовах воєнного стану є обов'язкове закріплення чітко регламентованих процедур фіксації, оцінювання та документального оформлення воєнних збитків. Це передбачає розроблення деталізованих інструкцій щодо проведення інвентаризації

пошкоджених або знищених активів, порядку оформлення втрат. Адаптація облікової політики, що включає методи фіксації воєнних збитків (інвентаризація, фото/відеофіксація), є прямою умовою для захисту від майбутніх фіскальних претензій на основі забезпечення правової захищеності процедур списання [1]. Загалом, облікова політика виконує роль основи інформаційної та правової безпеки. Вона встановлює достовірну оцінку активів, зобов'язань та збитків, забезпечуючи юридичну обґрунтованість фінансових операцій.

Крім того, облікова політика розглядається як один із інструментів управління податковими зобов'язаннями підприємства та практичного вирішення колізій, що виникають унаслідок неузгодженості або суперечливості нормативно-правових актів. Значення цієї функції істотно посилюється в умовах динамічних і часто взаємовиключних змін податкового законодавства, характерних для періоду після 2022 року, що зумовлює необхідність гнучкого та стратегічно орієнтованого підходу до формування облікової політики.

Податкова політика, або податкове планування ґрунтується на інформаційній базі, сформованій в межах облікової політики. Податкова політика виступає ключовим інструментом забезпечення фіскальної безпеки суб'єкта господарювання, оскільки її головним стратегічним призначенням є законна мінімізація податкового навантаження [3]. Податкове планування доцільно розглядати не як окрему технічну процедуру, а як багаторівневий, системно організований процес, що інтегрує аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Аналіз зовнішніх детермінант передбачає вивчення чинного податкового законодавства, пошук легітимних інструментів зниження податкового тягаря, моніторинг змін нормативної бази, а також оцінку ризиків, пов'язаних із її нестабільністю. Аналіз внутрішнього середовища охоплює дослідження фінансової моделі підприємства, встановлення взаємозв'язку між податковими рішеннями та стратегічними планами розвитку, визначення впливу фіскальних рішень на ліквідність, рентабельність, інвестиційний цикл і структуру капіталу.

Сучасна концепція податкового планування включає не лише розроблення планів дій у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі, але й податкове прогнозування (бюджетування). Цей процес передбачає визначення майбутніх податкових платежів, моделювання базових і цільових параметрів податкового навантаження, а також проведення їх регулярного аналізу з метою коригування поточних і стратегічних рішень [3]. Податкове прогнозування виступає важливим інструментом підтримки фінансової стабільності, оскільки дозволяє виявляти потенційні «пікові» періоди фіскального тиску та своєчасно адаптувати грошові потоки.

Інтеграція податкової політики в загальний контур стратегічного управління забезпечує узгодженість заходів із мінімізації податків із ключовими цілями підприємства. Така інтеграція гарантує, що оптимізація податкових зобов'язань не призведе до критичних дисбалансів у фінансовій системі підприємства, зокрема не спричинить дефіциту ліквідності, не зменшить надмірно обсягів резервного капіталу та не порушить стійкість операційної діяльності.

У сучасних умовах функціонування вітчизняного бізнес-середовища можна виокремити низку системних податкових ризиків, що становлять безпосередню загрозу економічній безпеці підприємства. Одним із найбільш значущих є ризик кваліфікації операцій як фіктивних або безтоварних, які, на думку Державної податкової служби, можуть бути спрямовані на штучне заниження податкових зобов'язань. У цьому контексті контрольні заходи фіскальних органів зазнали суттєвої трансформації: акцент зміщується від формального аналізу первинних документів до змістовної оцінки реальності здійснених господарських операцій [4, 5].

Поряд із ризиками, що впливають із кваліфікації операцій, вагомим джерелом загроз виступають санкції за несвоєчасність або умисність невиконання податкових зобов'язань. Прострочення сплати податків супроводжується накладенням штрафів у розмірі 5–10% від суми погашеного зобов'язання залежно від тривалості затримки. Однак найбільш небезпечними з

погляду фінансової стабільності є умисні порушення, за які передбачено штраф у розмірі 25% несплаченої суми, що створює суттєве фіскальне навантаження та може провокувати глибокі фінансові дисбаланси [4].

В умовах зміщення акценту державного контролю на доказовість і реальність господарських операцій відбулася трансформація парадигми податкової безпеки підприємства. Якщо раніше податкова політика орієнтувалася передусім на легальну мінімізацію податкових платежів, то сьогодні її критично важливим завданням є забезпечення належної правової доказовості економічної доцільності, фактичності та підтверджуваності кожної операції. Відповідно, рівень фіскальної безпеки визначається не стільки вибором варіантів податкових норм, скільки якістю документального оформлення, прозорістю облікових процедур, повнотою внутрішнього контролю.

У цьому контексті внутрішній контроль набуває домінантного значення у системі обліково-аналітичного забезпечення управління, особливо з огляду на зростання невизначеності та турбулентності бізнес-середовища [6]. Внутрішній контроль являє собою безперервний процес, що здійснюється управлінським персоналом і працівниками підприємства з метою оцінювання ефективності функціонування, достовірності даних і відповідності господарських процедур установленим стандартам. У сфері економічної безпеки підприємства внутрішній контроль виконує роль гаранта верифікації інформації, сформованої в межах облікової та податкової політик. Надійний внутрішній контроль є також критичною умовою для якісного податкового прогнозування та бюджетування – невід’ємних елементів податкової політики, що сприяють стратегічному управлінню грошовими потоками та підтриманню фіскальної стійкості.

Отже, облікова політика підприємства виступає фундаментом інформаційної, методологічної та правової безпеки. Податкова політика є ключовим інструментом забезпечення фіскальної та фінансової безпеки підприємства. Реалізація цих політик має бути інтегрована в загальний контур

стратегічного управління. Внутрішній контроль виконує функцію запобіжника, що забезпечує цілісність, узгодженість і доказовість інформації, необхідної для реалізації облікової та податкової політик, забезпечуючи тим самим високий рівень економічної безпеки підприємства.

Подальший розвиток наукових досліджень доцільно спрямувати на формування уніфікованих методичних підходів до інтеграції процесів облікового та податкового планування в єдину систему економічної безпеки підприємства. Значний потенціал має й емпіричне дослідження впливу реформ у сфері оподаткування – зокрема принципів податкової нейтральності, прозорості та зниження адміністративного навантаження – на рівень економічної безпеки вітчизняних підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Облікова політика і економічна безпека в системі управління підприємством / В. А. Замлинський та ін. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. № 1. С. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-9>.
2. Сластьоненко О. О., Тістечок А. К. Ефективне забезпечення економічної безпеки України шляхом удосконалення системи оподаткування. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2022. Вип. 74, ч. 2. С. 81–85. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.47>.
3. Дошак О. Податкове планування на підприємстві. Поняття, актуальність, проблематика. Цифрова економіка та економічна безпека : науково-практичний журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. 2024. № 6 (15). С. 389–394. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.15-62>.
4. Податкові перевірки 2025: до чого готуватися бізнесу? / І. Порохнюк. Liga:Zakon. 17 квітня 2025. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/235422_podatkov-perevrki-2025-do-chogo-gotuvatisya-bznesu (Дата звернення:

25.11.2025).

5. Ключові податкові ризики підприємства у 2025 році / А. Тімонов. ЮРЛІГА – Liga:Zakon. 12 червня 2025. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/236937_klyuchov-podatkov-riziki-pdprimstva-u-2025-rots (Дата звернення: 25.11.2025).

6. Саун А. Ж. Внутрішній контроль в системі забезпечення стійкості та безпеки бізнесу. Обліково-аналітичний базис управління економічною безпекою в системі сучасних ризиків та загроз : збірник тез учасників науково-педагогічного підвищення кваліфікації (01 жовтня – 12 листопада 2024 р., м. Київ). Київ : ТОВ «ВІПО», 2024. С. 236-237.